

7/2000

HELSINGIN KAUPUNGIN

YMPÄRISTÖKESKUKSEN MONISTEITA

Luonnonsuojelulain suojellut luontotyypit Helsingissä

Tuija Ahonen ja Kati Markkanen

Helsinki 2000

1. JOHDANTO	3
1.1 Luonnonsuojelu Helsingissä	3
1.2 Luontotyyppi-käsite	3
1.3 Luontotyyppien inventoinnit Helsingissä	4
2. MENETELMÄT JA LÄHDEAINEISTO	4
2.1 Luontotyyppien kriteerit ja inventointiohjeet	4
2.2 Potentiaaliset luontotyyppikohteet	5
2.3 Kohteiden nimet ja kaavoitustilanne	5
2.4 Maanomistajien selvitys ja yhteydenotot	6
2.5 Maastotyöt	6
3. TULOKSET	7
3.1. Helsingin luontotyyppikohteet	7
3.1.1 Luontaisesti syntyneet, merkittäviltä osin jaloista lehtipuista koostuvat metsiköt	8
1. Kruunuvuoren lehmusmetsikkö	8
3.1.2 Pähkinäpensaslehdot	11
2. Jakomäen pähkinäpensaslehto	11
3. Maunulan pähkinäpensaslehdot	13
4. Viikin pähkinäpensaslehto	15
5. Viikintien pähkinäpensaslehto	17
6. Pasilan pähkinäpensaslehto	19
3.1.3 Tervaleppäkorvet	21
7. Vallisaaren tervaleppäkorpi	21
3.1.4 Luonnontilaiset hiekkarannat	23
8. Laajasalon hiekkaranta	23
9. Melkin hiekkarannat	25
10. Iso Leikosaaren hiekkaranta	29
11. Santisen hiekkarannat	31
12. Hattusaaren hiekkarannat	33
3.1.5 Merenrantaniityt	35
13. Koivusaaren merenrantaniitty	35
14. Lauttasaaren merenrantaniitty	37
15. Seurasaaren merenrantaniitty	40
16. Takaniemen merenrantaniitty	42
17. Vuosaarenlahden merenrantaniitty	44
18. Rysäkarin merenrantaniitty	46

19. Melkin merenrantaniitty	48
20. Läntisen Pihlajasaaren merenrantaniitty	50
21. Pitkäourin merenrantaniitty	52
22. Pikku-Kuivasaaren merenrantaniitty	54
23. Isoasaaren merenrantaniitty	56
24. Kivisaaren merenrantaniitty	60
25. Itä-Villingin merenrantaniitty	62
26. Iso Leikosaaren merenrantaniitty	64
27. Pihlajaluodon merenrantaniitty	66
28. Pikku Niinisaaren merenrantaniitty	68
29. Kaunissaaren merenrantaniitty	70
30. Eestiluodon (Träsklandetin) merenrantaniitty	73
3.1.6 Luontotyyppikohteet - kokoomakartta	74
3.2 Muita arvokkaita luontokohteita Helsingissä	75
3.2.1 Metsäiset kohteet - kokoomakartta	79
3.2.2 Rantaluontokohteet - kokoomakartta	80
3.3 Tiedotus luontotyypeistä	81
4. YHTEENVETO	82
5. SAMMANDRAG	84
LIITTEET	
1. Ote luonnonsuojelulaista	
2. Ote luonnonsuojeluasetuksesta	
3. Kirje maanomistajille	
4. Kirje 1 puolustusvoimille	
5. Kirje 2 puolustusvoimille	
6. Tietolähteet	
7. Luontotyyppien vahvistuskäynnit maastoon	
8. Tiedotustilaisuuden osallistujalista	

1. JOHDANTO

1.1 Luonnonsuojelu Helsingissä

Luonnonsuojelun tavoitteena on turvata luonnon monimuotoisuuden säilyminen. Parhaiten monimuotoisuutta ylläpidetään ottamalla luontoarvot huomioon kaikissa maankäyttöön ja luonnonvarojen hyödyntämiseen liittyvissä toiminnoissa. Rauhoittamalla lisäksi tiettyjä arvokkaita alueita luonnonsuojelualueiksi voidaan turvata esim. uhanalaisen eliölajin, tärkeän elinympäristön tai ainutlaatuisen luonnonmuodostuman säilyminen.

Helsingissä on toukokuussa 2000 yhteensä 38 rauhoitettua luonnonsuojelualuetta, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on reilut 400 hehtaaria. Vanhin luonnonsuojelualue, Tiiraluoto, rauhoitettiin vuonna 1948 ja uusimmat rauhoituspäätökset ovat helmikuulta 1999.

Osa Helsingin luonnonsuojelualueista sisältyy valtioneuvoston hyväksymiin *valtakunnallisiin suojeleohjelmiin*, kuten lehtojensuojeluohjelmaan (Ruutinkoski ja Ramsinniemi), harjijensuojeluohjelmaan (Kallahdenharju) ja lintuvesiensuojeluohjelmaan (Porvarinlahti). Viikki-Vanhankaupunginlahti kuuluu *Ramsar-sopimuksen* piiriin. Tämä yleissopimus koskee vesilintujen elinympäristönä kansainvälisesti merkittäviä alueita. Lisäksi valtioneuvosto teki 20.8.1998 päätöksen Euroopan yhteisön *Natura 2000 -verkostoon* sisältyvistä Suomen kohteista, joihin kuuluu kolme Helsingin joko osittain tai kokonaan omistamaa aluetta: Vanhankaupunginlahden lintuvesi, Kallahden niitty-, harju- ja vesialueet sekä Mustavuoren lehto ja Östersundomin lintuvedet.

Uudessa luonnonsuojelulaissa (1096/96) otettiin käyttöön käsite *suojeltu luontotyyppi*, joka eroaa perinteisistä luonnonsuojelualueista sekä valintaperusteiltaan että käyttörajoituksiltaan. Nämä luonnonsuojelulain mukaiset suojellut luontotyypit inventoitiin Helsingissä vuosina 1998 ja 1999, ja tässä monisteessa esitellään inventoinnin tulokset. On huomattava, että toukokuuhun 2000 mennessä Uudenmaan ympäristökeskus on tehnyt Helsingin alueelta vasta seuraavat suojeltujen luontotyyppien rajauspäätökset: Vuosaarenlahden merenrantaniitty huhtikuussa 1999, Lauttasaaren, Seurasaaren ja Takaniemen merenrantaniityt marraskuussa 1999 sekä Laajasalon hiekkaranta maaliskuussa 2000.

1.2 Luontotyyppi-käsite

1.1.1997 voimaan astuneen uuden luonnonsuojelulain yhtenä tavoitteena on suojella tiettyjä, arvokkaita luontotyyppejä. Näitä luonnonsuojelulain 4. luvun 29 §:ssä (liite 1) mainittuja luontotyyppejä ovat

- 1) luontaisesti syntyneet, merkittävilta osin jaloista lehtipuista koostuvat metsiköt,
- 2) pähkinäpensaslehdot,
- 3) tervaleppäkorvet,
- 4) luonnontilaiset hiekkarannat,
- 5) merenrantaniityt,

- 6) puuttomat ja luontaisesti vähäpuustoiset hiekkadyynit,
 - 7) katajakedot,
 - 8) lehdesniityt sekä
 - 9) avointa maisemaa hallitsevat suuret yksittäiset puut ja puuryhmät
- Luonnonsuojeluasetuksen 4 luvun 10 §:ssä annetaan tarkempia säännöksiä luontotyypeistä (liite 2).

Lain mukaan luontotyyppikohteita ei saa muuttaa niin, että niiden ominaispiirteiden säilyminen kyseisellä alueella vaarantuu. Näitä piirteitä ovat kullekin luontotyyppille ominainen kallio- ja maaperä ja vesi- ja ravinnetalous, näihin olosuhteisiin luontaisesti sopeutuneet kasvi- ja eläinlajit sekä niiden muodostamat eliöyhteisöt. Alueen muuttamiskielto tulee voimaan, kun alueellinen ympäristökeskus on päätöksellään määritellyt suojeltuun luontotyyppiin kuuluvan alueen rajat ja antanut päätöksen tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille.

1.3 Luontotyyppien inventoinnit Helsingissä

Luontotyyppien inventoiminen aloitettiin Helsingissä kesällä 1998, jolloin inventoitiin mantereelta kaupungin ja valtion omistamat maat. Seuraavana kesänä inventointia jatkettiin saaristossa ja mantereen niillä kohteilla, jotka jäivät edellisessä inventoinnin ulkopuolelle. Kesällä 1999 käytiin läpi kaikkien maanomistajien - yksityisten, yritysten, yhteisöjen, kaupungin ja valtion - mailla olevat kohteet. Koko Helsingin aluetta ei käyty läpi kilometri kilometritä, vaan inventointi tehtiin potentiaalisilla luontokohteilla, joista oli saatu etukäteistietoja tutkijoilta ja erilaisista aiemmista selvityksistä. Luonnonsuojelualueiden rajoilla olevia kohteita käytiin läpi muutama.

Vuoden 1998 inventoinneista ja väliraportin kirjoittamisesta vastasi Kati Pekkala (nyk. Markkanen). Vuoden 1999 inventoinnit teki Tuija Ahonen. Hän myös kirjoitti tämän loppuraportin, ja liitti mukaan väliraportin tiedot.

2. MENETELMÄT JA LÄHDEAINEISTO

2.1 Luontotyyppien kriteerit ja inventointiohjeet

Suomen ympäristökeskuksessa on valmisteltu suojeltujen luontotyyppien inventointiohjeisto luonnonsuojelulain ja -asetuksen sekä eri puolilta maata saatujen maastokokemusten perusteella. Luontotyyppien kuvauksia on laajennettu ja tarkennettu maastokausien 1998 ja 1999 jälkeen.

Lisäksi Suomen ympäristökeskuksessa järjestettiin alkukesällä 1998 ja 1999 perehdyttämiskoulutusta kaikille luontotyyppien parissa työskenteleville alueellisten ja kunnallisten ympäristökeskusten henkilöille. Koulutus piti sisällään inventointiprojektin teorian ja käytännön selvittelyä sekä perehdytystä luontotyyppihin kuvin, tekstein ja maastokäynnein. Inventoijat saivat käyttöönsä uusimman luonnoksen Suomen ympäristökeskuksessa laadituista maastotyöohjeista sekä maastolomakepohjia yhdenmukaisen työn varmistamiseksi.

Kaikista luontotyypeistä halutaan säilyttää niiden ominaisia piirteitä myös talouskäytössä olevilla alueilla. Ensimmäinen olennainen asia luontotyypejä määriteltäessä on tunnistaa kukin luontotyyppi sen kasvillisuuden ja kasvilajien suhteiden ja koostumuksen sekä elämistön perusteella. Lajistossa voi olla myös uhanalaisia lajeja. Luontotyyppin tunnistamisessa käytetään puihin (jalopuut, pähkinäpensas, tervaleppä) liittyviä ominaisuuksia, muita ominaispiirteitä ja luonnehtijalajistoa (mm. putkilokasvit, sammalet, jäkälät, linnut, perhoset ja kova-kuoriaiset).

Toisena tärkeänä seikkana on luontotyyppin luonnontilaisuus, joka on jaettu kolmeen luokkaan 1) luonnontilainen, 2) luonnontilaiseen verrattava ja 3) ei luonnontilainen tai siihen verrattava. Toiseen luokkaan kuuluvissa kohteissa on merkkejä ihmisen aiheuttamista luontotyyppiin vaikuttavista tekijöistä, mutta ominaispiirteet ovat silti säilyneet kelvollisina. Kolmanteen luokkaan kuuluvia kohteita ei hyväksytä luonnonsuojelulain mukaisiksi luontotyypeiksi, koska ne eivät ole kehittyneet luontaisesti tai luontotyyppin ominaispiirteet ovat merkittävästi muuttuneet.

2.2 Potentiaaliset luontotyyppikohteet

Potentiaalisista luontotyyppikohteista saatiin tietoa aiemmista luontoselvityksistä (Helsingin arvokkaat luonnonalueet sekä Helsingin saariston ekologinen kestävyys, osat I-III). Maastokohteet valittiin sekä näiden aikaisempien luontoselvitysten perusteella että v. 1998 Arto Kurtolta saatujen tietojen perusteella. Monet kohteista oli siis jo aikaisemmissa selvityksissä todettu arvokkaiksi, mutta uuden luonnonsuojelulain kriteerien täyttymistä ei ollut voitu aikaisemmin varmistaa. Selvitettäviä maastokohteita oli yhteensä 213.

Kesällä 1998 maastokohteita käytiin läpi 83. Kymmenen kohteen todettiin täyttävän luonnonsuojelulain asettamat kriteerit. Vuonna 1999 läpikäytyjä erillisiä maastokohteita oli kaikkiaan 130, joista mantereella 11 ja saarilla 119. Luonnonsuojelulain mukaisia suojeltuja luontotyyppiä löytyi 20.

2.3 Kohteiden nimet ja kaavoitustilanne

Useista saarista on käytössä monia eri nimiä sekä suomen- että ruotsinkielisinä. Tässä työssä saarten nimet ovat suomenkielisinä, Helsingin kiinteistökartan ja peruskarttalehtien nimistön mukaisina. Mantereen kohteet on nimetty peruskarttalehtien nimistön mukaan käyttäen tunnistimena lähintä kartalta löytyvää paikannimeä.

Kaavoitustilanne on mantereen kohteiden osalta Helsingin yleiskaavan 1992 mukainen ja saariston ja merialueen osalta saariston osayleiskaavan 1997 mukainen.

Karttapohjat on tilattu Helsingin kaupungin kiinteistöviraston kaupunkimittausosastolta ja ne on julkaistu kaupungingeodeetin luvalla § 595/99.

2.4 Maanomistajien selvitys ja yhteydenotot

Potentiaalisten luontotyyppikohteiden omistajasuhteet selvitettiin uusimmasta Helsingin kiinteistökartasta (1:10 000) ja näiden tietojen perusteella tehtiin kysely Helsingin kiinteistöluettelolle, josta löytyivät yksityisomistuksessa olevien kohteiden omistajatiedot. Näiden, osittain riittämättömien tietojen perusteella selvitettiin lopulliset omistaja- ja yhteystiedot.

Ennen maastokauden alkua kaikille potentiaalisten kohteiden yksityisille maanomistajille lähetettiin kirjallinen tiedonanto tulevasta inventoinnista (liite 3), jossa pyydettiin yhteydenottoa siinä tapauksessa, että maanomistaja halusi kieltää käynnin omistamallaan maalla. Useat maanomistajat ilmoittivat suhtautuvansa kartoitukseen myönteisesti. Yksi myönteisesti suhtautuva maanomistaja ilmoitti haluavansa lähteä mukaan maastoon. Yhtään kielteistä yhteydenottoa maanomistajien suunnalta ei tullut, joten kaikille suunnitelluille maastokohteille voitiin maanomistajien puolesta mennä.

Puolustusvoimien omistamien saarten kohdalla inventointi-ilmoituksen sijaan lähetettiin lupahakemukset Suomenlinnan Rannikkorykmentille ja Santahaminan Komendantin toimistolle (liitteet 4 ja 5) heidän hallinnassaan olevien saarikohteiden kartoitusta varten. Lupien myöntämisen jälkeen ilmoitettiin puolustusvoimille yksityiskohtaisempi maastoaikataulu päivämäärineen ja kellonaikoinen. Kuljetusapua saatiin puolustusvoimilta Isosaareen ja Itä-Villinkiin sekä uusintakäynneillä 1.9.1999 kaikkiin puolustusvoimien saariin.

2.5 Maastotyöt

Maastotyöt tehtiin kesä-elokuussa vuosina 1998 ja 1999. Inventoinnin tavoitteena oli saada yleiskuva siitä, kuinka paljon Helsingissä on luonnonsuojelulain mukaisia luontotyyppikohteita. Luontotyyppien määrittämisessä käytettiin Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) valmistelemaa inventointiohjetta ja luontotyyppien kuvausta, jotka tosin saatiin vasta kesäkuun lopussa 1998.

Kesällä 1999 maastotöissä oli käytettävissä SYKEN valmisteleva, uusittu inventointiohje, joka oli edelleen luonnos. Kesän 1999 tulo oli keskiarvoa myöhäisempi ja maastoon päästiin ensimmäistä kertaa vasta 11.6. Tällöin todettiin, että merenrantaniittyjen kasvillisuuden perusteella oli liian aikaista tehdä pitkälle meneviä johtopäätöksiä. Vuoden 1998 inventoinneista jäljelle jääneet mantereen kohteet inventoitiin ensimmäisenä, koska niissä kasvukausi oli edennyt pisimmälle. Saariston kohteita kannatti lähteä inventoimaan vasta juhannuksen tienoilla. Saarten työjärjestykseen vaikutti lisäksi mm. linnusto. Linnut pesivät joillakin saarilla runsaslukuisina, eikä niiden pesintää haluttu mennä häiritsemään.

Maastokohteilla viivytettiin 1 - 4 tuntia. Kohteiden rajaukset piirrettiin maastossa peruskartan tai kiinteistökartan suurennokselle tai aiemmin tehdyn saariselvityksen karttakopiolle. Useimmista kohteista täytettiin alustavat lajilistat. Kohteista, joilla luontotyyppien kriteerit jäivät selkeästi täyttymättä, ei laadittu yksityiskohtaista lajilistaa.

Uusintakäyntejä maastoon tehtiin vielä syys-lokakuussa. Liitteenä 7 on lista luontotyyppikohteiden vahvistuskäynneistä ja osallistujista.

3. TULOKSET

3.1. Helsingin luontotyyppikohteet

Selvityksen aikana löytyi yhteensä 30 luonnonsuojelulain tarkoittamaa luontotyyppikohtetta Helsingistä ja Helsingin omistamilta mailta Sipoon saaristossa. Laskennassa on käytetty Suomen ympäristökeskuksen laskentaohjeita:

Jalopuumetsiköt	1
Pähkinäpensaslehdot	5
Tervaleppäkorvet	1
Hiekkarannat	5
Merenrantaniityt	18

Yhteensä	30

Luontaisesti syntyneistä, merkittävilta osin jaloista lehtipuista koostuvista metsiköistä oli ennakkotietoja alle kymmenen ja niistä löytyi yksi luontotyyppin kriteerit täyttävä kohde.

Luontotyyppikriteerit täyttäviä pähkinäpensaslehtoja löytyi potentiaalisista kohteista neljäsosa.

Luonnonsuojelulain tarkoittamia tervaleppäkorpia ei lukuisista ennakkotiedoista poiketen löytynyt kuin yksi. Tervaleppämetsiköistä oli muita kuin luontotyyppikohteita kolmisenkymmentä. Luonnonsuojelulaissa tervaleppäkorvilla tarkoitetaan lähinnä kurjenmiekkavaltaisia tai suursaniaisvaltaisia tervaleppäluhtia. Kyseiselle luontotyyppille on tunnusomaista myös selvä mätäs- ja välipintojen vaihtelu. Helsingistä löytyi useita reheviä mesiangervoaltaisia ja karumpia suursaravaltaisia tervaleppähdyksuntia, jotka eivät täytä luonnonsuojelulain ja -asetuksen määritelmiä.

Luonnontilaisia hiekkarantoja hyväksyttiin potentiaalisista kohteista suhteellisesti kaikkein eniten, noin puolet.

Potentiaalisia merenrantaniittykohteita oli tiedossa laajalti, mutta niiden heikkoutena oli yleensä luonnontilaisuuden ja edustavuuden katoaminen, pieni koko tai matalakasvuisen vyöhykkeen pienuus niityn koko pinta-alaan nähden sekä harvakasvuisuus runsaasta kivikkoisuudesta johtuen. Potentiaalisista merenrantaniityistä noin viidesosa vahvistettiin luontotyyppikohteiksi.

3.1.1 Luontaisesti syntyneet, merkittävilta osin jaloista lehtipuista koostuvat metsiköt

Luonnonsuojeluasetus 10 §: *Luontaisesti syntyneitä, merkittävilta osin jaloista lehtipuista koostuvia metsikköjä, joissa jaloja lehtipuita kasvaa runkomaisina puina vähintään 20 kappaletta hehtaarilla yhtenä tai useampana lähekkäisenä ryhmänä rajattavissa olevalla yhtenäisellä alueella. Jaloja lehtipuita ovat tammi, metsälehmus, vaahtera, saarni, kynäjalava ja vuorijalava. Runkomaiseksi puuksi katsotaan puu, jonka läpimitta on 1,3 metrin korkeudella yli seitsemän senttimetriä. Runkomaisen tammen läpimitta on kuitenkin sanotulla korkeudella vähintään 20 senttimetriä.*

Helsingistä löytyi vain yksi luonnonsuojelulain vaatimukset täyttävä jalopuumetsikkö, Kruunuvuoren lehmusmetsikkö. Aikaisemmissa selvityksissä ilmoitetut muut jalopuumetsiköt olivat pääasiassa joko liian pieniä (alle 20 runkomaista jalopuuta hehtaarilla) tai eivät olleet luontaisesti syntyneitä. Heikinlaaksosta löytyi kuitenkin yli kahdenkymmenen lehmuksen ryhmä. Lehmukset ovat todennäköisesti syntyneet siihen luontaisesti. Kohde sijaitsee jyrkähköllä ja kivisellä rinteellä, lähellä suurta voimalinjaa. Lehmusten luona maa on hiiltynyt ilmeisesti pienen metsäpalon seurauksena. Kohde ei ole erityisen edustava, joten sitä ei esitetty suojeltavaksi luontotyyppiä.

1. Kruunuvuoren lehmusmetsikkö

Luontotyyppi: jalopuumetsikkö

Sijainti: Helsinki, Laajasalo, Kaitalahti, Kruunuvuori

Luontotyypin sijainti: Päätien eteläpäästä Kruunuvuorenlammelle johtavan hiekkatien varrella, lähellä metsän reunaa olevia omakotitaloja

Rajaus: Kohde rajataan uloimpien lehmusten mukaan - itärinteellä Laajasalon öljysataman aitaan, itäisin raja sankan kuusikon reunaan tasamaalla, n. 15m uloimmasta lehmuksesta itään. Pohjoisessa rajana hiekkatie, joka kulkee omakotitalojen tonttien rajalla. Länsirinteen rajaus: hiekkatien ja omakotitalojen välinen kaistale tulee mukaan. Länsi-luoteessa uloin lehmus n. 15m polun käänkökohdasta, rajaus n. 25m polun mutkasta länsi-luoteen rinteeseen. Myös lehmuksia erottava pieni mäki on perusteltua ottaa mukaan, rajauksena suora linja polulta aitaan kallionyppylän laella.

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: Lehmukset sijaitsevat kahtena erillisenä ryhmänä, omakotitalojen eteläpuolella sijaitsevan pienen mäen rinteillä. Länsirinteellä on noin 10 runkomaista lehmusta sekä pieniä taimia. Isojen kuusten lisäksi lehmusten luona kasvaa koivuja, pihlajia, raitoja sekä pari isoa mäntyä. Puustossa on monta eri latvuserrosta, kuusten kurottaessa korkeimmalle. Alikasvoksen muodostavat mm. pihlaja, kuusi sekä lehmus ja pensaskerroksen pihlaja, tuomi ja kuusi. Polun varressa kasvaa myös koiranheisin taimia. Kenttäkerros on paikoin aukkoinen ja harva. Runsaina kasvavat mm. ketunleipä, mustikka, kielo, oravanmarja, metsäkastikka, sinivuokko ja nuokkuhelmikkä. Rinteessä oleva lehto on kuivaa muuttuen kosteammaksi rinteen alaosassa. Kivisellä ja jyrkähköllä itärinteellä on runsaasti, pieninä ryhminä kasvavia lehmuksia. Lehmukset rajautuvat aitaan, jonka takana on Laajasalon öljysataman rakennukset. Rinteellä,

lehmusten joukossa kasvaa upeita, isoja mäntyjä sekä pihlajia, koivuja, tertiuseljoja ja ohut, mutta korkea kaksihaarainen vaahtera. Rinteessä on myös iso kelomänty sekä muutama iso maapuu. Kenttäkerroksessa kasvavat mm. kielo, nuokkuhelmikkä, kivikkoalvejuuri, keltamo, syyläjuuri, sinivuokko ja mustakonnanmarja. Lehmuksia erottava kallio on säästynyt hyvin kulutukselta. Siitä kertovat mm. kallion pinnalla viihtyvät jäkälät (poron- ja pikkuhirvenjäkälä). Kalliolla kasvaa mm. metsälauha, ahosuolaheinä, kalliokielo, keto-orvokki, isomaksaruoho, keltano, kallioimarre, kielo, hietakastikka, kivikkoalvejuuri ja haisukurjenpolvi. Kallion laelta omakotitaloille päin laskevat betoniset, osin sammaloituneet portaat.

Huomionarvoinen lajisto: metsälehmus (*Tilia cordata*) ja mustakonnanmarja (*Actaea spicata*)

Uhanalaiset lajit: metsälehmus *Tilia cordata* (Helsingissä uhanalainen Sh)

Perustelut: Lehmuksia on yli 20 kpl hehtaarilla.

Luonnontilaisuus: Mäen länsipuolella on polkuja ja roskia (pulloja, rautaromua, leluja ym.). Metsän on annettu kehittyä melko pitkään luonnontilaisena. Siitä kertovat mm. lehdon eri puulajit, vanhat puut, maapuut sekä kuoleva puusto. Koko Kruunuvuoren alue etäämmällä olevan lammen kera on hieno ja suojelun arvoinen paikka.

Hoitosuositukset: Siivoaminen kaikenlaisesta romusta, jota maastossa hautautuneena aluskasvillisuuden sekaan

Maanomistajat: Helsingin kaupunki (Rno: 1-253) ja Aarne Johannes Aarnio, Kuusisaarenseläntie 7 A 1, 00340 Helsinki (Rno:2-18, 2-329)

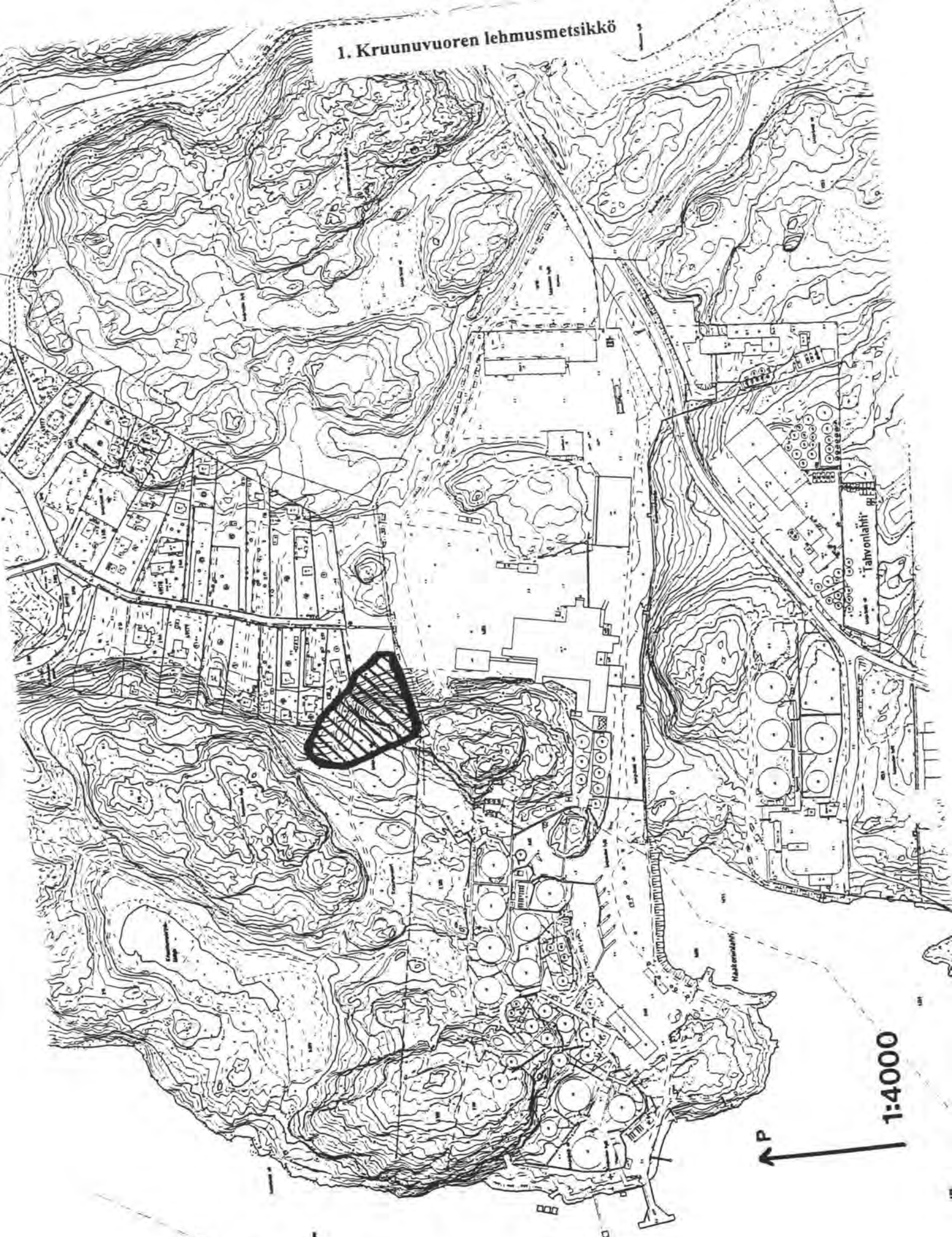
Helsingin yleiskaava 1992: Puoliksi virkistysalueen (V) ja asuntoalueen (A) rajalla

Aiemmat tiedot: Arto Kurton Helsingin kasviota varten tehdyt muistiinpanot (Helsingin arvokkaat luonnontilat).

Hosiaisloma, V. 1985. Pääkaupunkiseudun suoluonto ja sen suojelu. Pääkaupunkiseudun julkaisusarja B 1985:9. Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta YTV-SAD.

Dokumentointi: Paperivalokuvat ja maastolomakkeet (lajilista, kartta ja kuvaus)

1. Kruunuvuoren lehmusmetsikkö

Tahvonlahti

Hakkaralahti

1:4000

P

3.1.2 Pähkinäpensaslehdot

Luonnonsuojeluasetus 10 §: *Pähkinäpensaslehtoja, joissa on vähintään kaksi metriä korkeita tai leveitä pähkinäpensaita vähintään 20 kappaletta hehtaarilla yhtenä tai useampana lähekkäisenä ryhmänä rajattavissa olevalla yhtenäisellä alueella.*

Etukäteistietojen perusteella pähkinäpensaslehtoalueita löytyi Helsingistä parikymmentä, mutta useimmat niistä eivät täyttäneet luontotyypin kriteerejä. Pähkinäpensaslehtoja vahvistettiin viisi kappaletta. Ulkopuolelle jääneet lehtoalueet joko eivät olleet tarpeeksi pähkinäisiä tai ne olivat hoidettuja tai ihmistoiminnan muutoin muuttamia.

2. Jakomäen pähkinäpensaslehto

Maastokäynti 17.6.1998 ja 8.9.1998, jolloin vahvistettu luonnonsuojelulakikohteeksi

Luontotyyppi: pähkinäpensaslehto

Sijainti: Helsinki, Jakomäki

Luontotyypin sijainti: Kalteentien pohjoispuolelta Vaaralaan johtavan kävelytien varrella.

Rajaus: Pähkinäpensaat sijaitsevat pääasiassa hiekkateiden risteyskohdassa. Luoteessa rajana on leveä polku, muuten rajaus kulkee ydinosaan kuuluvien uloimpien pähkinäpensaiden mukaisesti (siten, että mukaan tulee reunimmaisista pähkinäpensaita ympäröivää aluetta vähintään pensaiden korkeutta vastaava leveys).

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: Lehdon valtapuina ovat suuret kuuset. Niiden joukossa kasvaa jokunen rauduskoivu sekä mänty. Pähkinäpensaat (noin 100 kpl) sijaitsevat pääosin metsän läpi johtavien hiekkateiden risteyksessä ja sen lähiympäristössä. Metsä on varjoisa, mikä todennäköisesti vähentää hyvien lehtokasvien osuutta. Kenttäkerroksessa kasvaa runsaana mm. mustikka, kielo, oravanmarja, ketunleipä, lillukka ja sudenmarja. Pensaskerroksessa on pähkinäpensaiden lisäksi tuomi, haapa, vaahtera, rauduskoivu, tammi, harmaaleppä, paatsama, vadelma ja runsaana kasvava pihlaja. Erityisesti hiekkateiden varsilta, läheltä pähkinäpensaita on kaadettu isoja kuusia. Valtaosa alueen sadasta pähkinäpensaasta on yli kaksi metrisiä. Metsikössä on pieni, kivikkoinen puro, joka Vaaralaan johtavan hiekkatien pohjoispuolelta on hyvin kulunut. Tien eteläpuolella puro muuttuu tihkupinnaksi ja metsä vaihettuu korveksi. Puron varrella kasvaa mm. hiirenporrasta, suo-orvokkia ja metsäkortetta. Korpiosaan on tehty pienet pitkospuut. Puronvarsi ja korpi ovat mahdollisesti metsälakikohteita. Metsässä on paljon roskaa ja joitakin hiekkatien varrella olevia puita on töhritty maalilla. Kohteesta on lyhyen maastokäynnin perusteella tehty kasvilajilista.

Perustelut: Alueella on riittävästi pähkinäpensaita (yli 20 kpl hehtaarilla).

Luonnontilaisuus: Metsiköstä on kaadettu puita ja sen läpi kulkee kahden leveämmän hiekkatien lisäksi paljon polkuja. Puronvarsi on paikoitellen pahasti kulunut. Lisäksi hiekkateiden risteykseen on laitettu iso puusoitin, mikä on johtanut tien levenemiseen.

3. Maunulan pähkinäpensaslehdot

Maastokäynti 22.6. ja 13.8.1998, jolloin vahvistettu luonnonsuojelulakikohteeksi

Luontotyyppi: pähkinäpensaslehto

Sijainti: Helsinki, Maunula

Luontotyyppin sijainti: Maunulan puisto, Koivikkotien eteläpuolella, lähellä vanhaa hyppyrimäkeä

Rajaus: Pähkinäpensaat sijaitsevat kahdessa erillisessä osassa. Eteläisempi pähkinäpensaslehto rajautuu pohjoisessa ja koillisessa rinteeseen alla sijaitsevaan koivuvaltaiseen niittyyn, etelässä kävelytien eteläpuolella olevaan rinteeseen alaosaan (noin 10 m hiekkatieltä rinteeltä ylös), kaakkoiskulmassa Pikkukoskelle ja Oulunkylään johtavien kävelyteiden risteykseen, länsi-luoteessa Pirkkolaan vievään kävelytiehen ja luoteessa vanhan hyppyrimäen luokse vievään polkuun ja hyppyrin alastulo-osaan. Toinen, pohjoisempi pähkinäpensasalue sijaitsee hyppyristä noin 60 m luoteeseen. Rajaus kulkee uloimpien pähkinäpensaiden mukaisesti (siten, että mukaan tulee reunimmaisista pähkinäpensaita ympäröivää aluetta vähintään pensaiden korkeutta vastaava leveys). Etäisyys kävelytiestä on noin 20 m.

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: Eteläisempi pähkinäpensaslehto sijaitsee kävelyteiden risteyksessä sekä jyrkähkössä rinteessä, jonka alaosassa on niittymäistä kasvillisuutta. Pähkinäpensaiden luona vallitsevan latvuserroksen muodostavat kuusi, koivu, pihlaja sekä haapa. Alikasvoksen muodostavat mm. pihlaja ja kuusi. Pensaskerroksessa kasvaa pähkinäpensaiden lisäksi pihlajan, haavan, tuomen ja lehmuksen taimia. Alle kaksi metriä pähkinäpensaita löytyi noin 10 kpl ja 2-5 metriä noin 90 kpl. Pähkinäpensaat sijaitsevat pieninä erillisinä ryhminä kuitenkin melko lähekkäin. Lähellä vanhaa hyppyrimäkeä on kymmenkunta puumaista lehmusta sekä pieniä lehmuksen taimia. Isoimpien lehmusten ympärysmittat ovat 78 ja 89 cm. Kenttäkerroksessa kasvaa mm. ketunleipä, oravanmarja, tesma, mustikka, lillukka, kieli, sananjalka ja kevätlinnunherne. Lehto on tuoretta, keskivanteista. Pohjoisempi pähkinäpensaslehto on tuoretta ja keskivanteista OMat-lehtoa. Pähkinäpensaiden luona on kaadettu isoja kuusia, joten latvuserros on paikoin aukkoinen. Hakkuutähteitä on jätetty kasoiksi metsään. 2 - 5 metrin korkuisia pähkinäpensaita on noin 10 kpl ja pieniä alle 2 metriä noin 40 kpl. Pähkinäpensaiden luona on polkuja, kantoja sekä pieni majarakennelma. Pähkinäpensaiden luona kasvaa isoja kuusia sekä jokunen mänty ja lehmus. Pensaita lehtokuusama on maininnan arvoinen. Kenttäkerroksessa kasvaa mm. erilaisia saniaisia (isoalvejuuri, hiirenporras, metsäimarre ja korpi-imarre) sekä ojakellukka, mesiangervo, mustikka, oravanmarja, aitovirna, metsäkorte, valkovuokko, nurmilauha, kieli, kevätlinnunherne ja sinivuokko.

Uhanalaiset lajit: metsälehmus (*Tilia cordata*) (Helsingissä uhanalainen, Sh)

Perustelut: Yli kaksi metriä pähkinäpensaita yli 20 kpl hehtaarilla.

Luonnontilaisuus: Pähkinäpensaslehdossa on polkuja, erityisesti pohjoisemmassa lehdossa hoitotoimenpiteiden jälkiä (kantoja, kaadettuja puita sekä hakkuutähteitä) sekä roskia.

Hoitosuositukset: Lehtoa hoidetaan pähkinäpensaita suosien.

Maanomistaja: Helsingin kaupunki, Rno: 3-1, 4-1, 5-2 (muuta kiinteistöjä?)

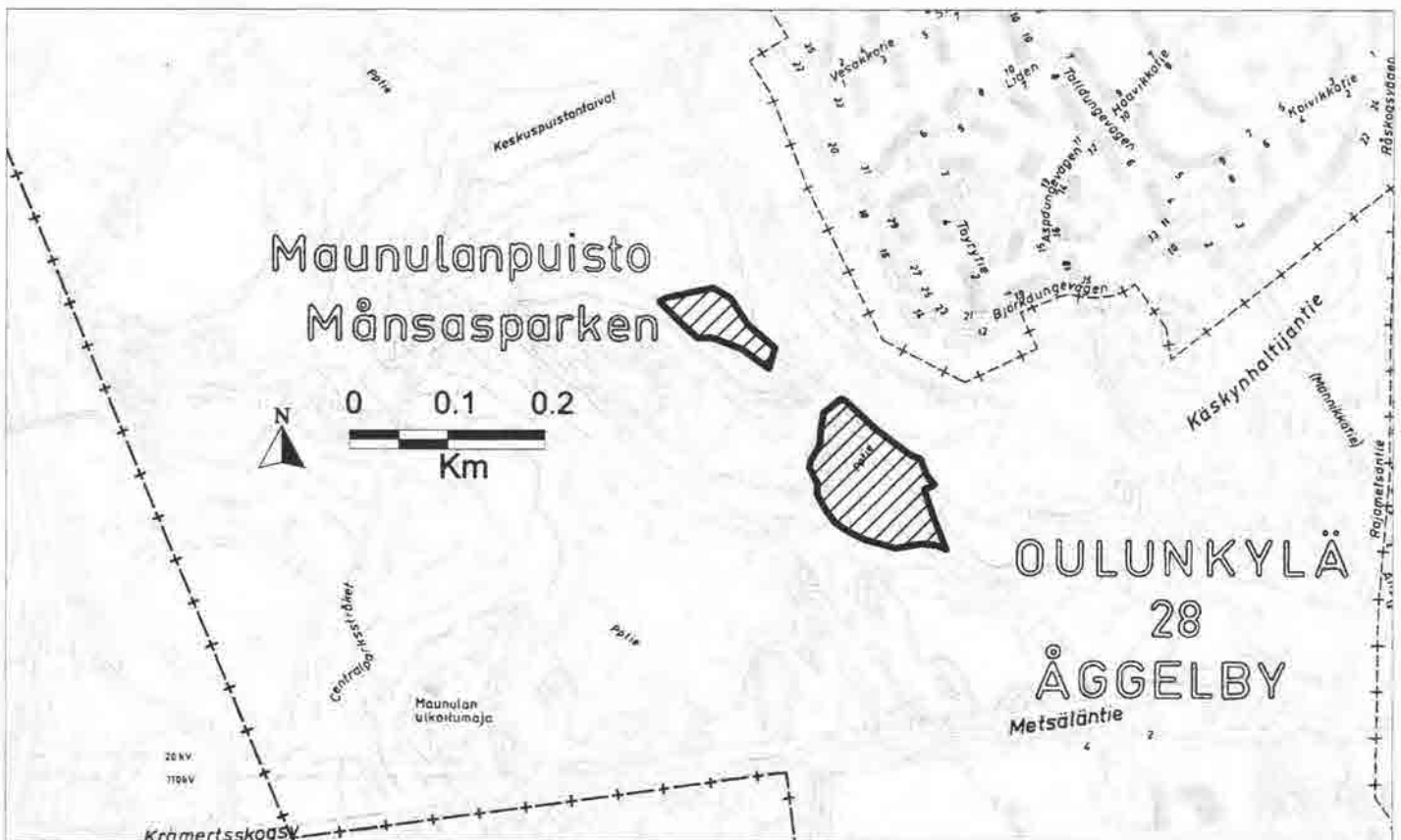
Maan haltija: Rakennusvirasto

Helsingin yleiskaava 1992: virkistysalue (V)

Aiemmat tiedot: Arto Kurton Helsingin kasviota varten tehdyt muistiinpanot (Helsingin arvokkaat luonnonalueet)

Dokumentointi: Paperivalokuvat ja maastolomakkeet (kartta, lajilista sekä kuvaus)

3. Maunulan pähkinäpensaslehdot

4. Viikin pähkinäpensaslehto

Maastokäynti 3.7. ja 8.9.1998 sekä 7.10.1999, jolloin vahvistettu luonnonsuojelulakikohteeksi

Luontotyyppi: pähkinäpensaslehto

Sijainti: Helsinki, Viikki

Luontotyypin sijainti: Viikintien eteläpuolisella pellolla olevassa metsäsaarekkeessa.

Rajaus: Metsäsaarekkeen pohjois-luoteispuolella olevan peltoteiden risteuksen keskeltä tietä n. 77m etelään, tällä kohdalla metsässä alueen viimeiset pähkinäpensaat, joihin rajaus ulottuu. Kaakon suuntaan menevää tietä n. 80m metsään poikkeavaan polkuun asti, missä pähkinöitä riittää tien viereen asti, rajaus tien laitaan. Risteuksen keskeltä etelään 45m, jossa kulkee alueen pohjoisraja. Alueen leveys n. 40-45m, rajaus uloimpien pähkinöiden korkeuden verran leveämpänä, luontotyypin maastossa esiintymisen mukaisesti.

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: Viikin pellolla olevassa metsäsaarekkeen pohjoiskoilliskulmassa on melko pienellä alueella pähkinäpensaita. Alle kaksi metrisiä pähkinäpensaita löytyi alle 10 kpl ja yli kaksi metrisiä noin 45. Lisäksi rinteellä kasvaa noin kymmenen runkomaista lehmusta ja pienempiä taimia. (Lehmusten ympärysmittoja: 21 cm, 27 cm, 30 cm, 35 cm, 47 cm, 57 cm, 57 cm, 59 cm ja 69 cm.) Pähkinäpensaat sijaitsevat pääosin rinteessä olevan polun varrella. Lehtomaisen rinnemetsän valtapuina ovat kuusi ja koivu. Näiden joukossa kasvaa myös jokunen mänty ja haapa. Mäntyjen osuus lisääntyy rinteän yläosassa. Pähkinäpensaiden luota on kaadettu isoja puita. Latvuskerros on paikoitellen aukkoinen, pensaskerroksen muodostaessa tiheitä kasvustoja. Alikasvoksen muodostavat mm. kuusi, koivu, pihlaja ja metsälehmus. Pensaskerroksessa on pähkinäpensaiden lisäksi mm. pihlaja, haapa ja koivu. Kenttäkerroksessa on runsaana mm. metsäkastikka, kevättähtimö, mustikka, oravanmarja, valkovuokko, kielo, ketunleipä ja metsäkorte. Rinteän alaosassa kasvaa pieni kotkansiipikasvusto.

Huomionarvoinen lajisto: kotkansiipi (*Matteuccia struthiopteris*), kevätlinnunherne (*Lathyrus vernus*) ja koiranheisi (*Viburnum opulus*) (huomionarvoisia lajeja Helsingissä)

Perustelut: Alueella kasvaa yli 20 kookasta pähkinäpensasta.

Luonnontilaisuus: Metsikössä on polkuja ja kantoja. Rinteellä oli myös pari pystyynkuollutta kuusta sekä juuripaakkuineen kaatunut iso kuusi.

Hoitosuosituks: Pähkinäpensaiden luota tulisi poistaa pieniä kuusentaimia ja hoitaa aluetta pähkinäpensaita suosien.

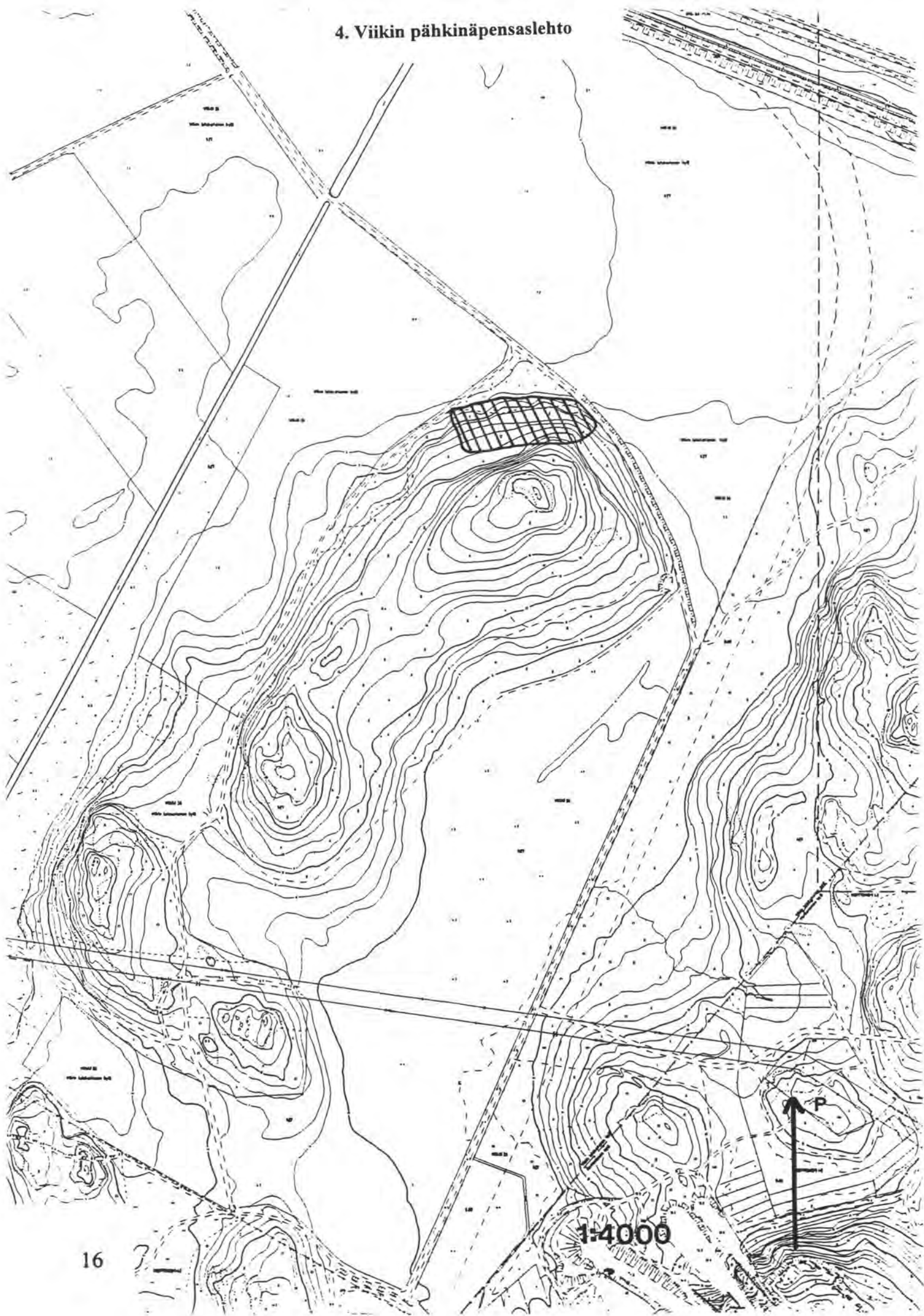
Maanomistaja: Helsingin yliopisto, PL 33, (Yliopistonkatu 4), 00014 Helsingin yliopisto (Rno:1-27)

Helsingin yleiskaava 1992: virkistysalue (V), kulttuurihistoriallisesti arvokas alue

Aiemmat tiedot: Arto Kurton Helsingin kasviota varten tehdyt muistiinpanot (Helsingin arvokkaat luonnonalueet)

Dokumentointi: Paperivalokuva ja maastolomakkeet (kartta, lajilista sekä kuvaus)

4. Viikin pähkinäpensaslehto

5. Viikintien pähkinäpensaslehto

Maastokäynti 3.7. ja 8.9. 1998 sekä 7.10.1999, jolloin vahvistettu luonnonsuojelulaki-kohteeksi

Luontotyyppi: pähkinäpensaslehto

Sijainti: Helsinki, Viikki

Luontotyyppin sijainti: Viikintien pohjoispuolella tien vieressä, kohtilan peltojen itäpuolella olevassa metsikössä, jyrkänteen alla olevassa rinteessä (Viikintien ja Viilarintien risteyksen länsipuolella).

Rajaus: Pähkinäpensaslehto rajautuu pohjoisessa kohtaan, jossa kallio pistää lähimmäksi peltoa, itä-koillisessa kalliojyrkänteeseen, kaakossa hiekkatiehen, lännessä peltoon ja etelässä Viikintien vieressä kulkevaan pyörätiehen.

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: Viikintien pohjoispuolisella, kuusettuneella rinteellä kasvaa noin 50 kpl yli kaksi metristä pähkinäpensasta. Jyrkänteen alla olevan varjoisan lehdon valtapuita ovat kuusi ja koivu. Näiden joukossa viihtyy jokunen iso mänty. Kuuset varjostavat pähkinäpensaita, joten ne ovat melko harsuja ja vähärankaisia. Jyrkänteen alla kulkee polku, jonka molemmin puolin on pähkinäpensaita. Alikasvoksen muodostavat raita, pihlaja, haapa ja kuusi. Pensaskerroksessa kasvavat pähkinäpensaiden lisäksi mm. taikinamarja, lehtokuusama, pihlaja, haapa ja kuusi. Kenttäkerros on paikoin aukkoinen ja kulunut erityisesti jyrkänteen vieressä olevien pähkinäpensaiden luota. Rinne on hyvin roskainen. Kenttäkerroksessa kasvaa runsaana mm. metsäkastikka, lillukka, nuokkuhelmikkä, ketunleipä, lehtonurmikka sekä vuohenputki. Varjoisassa ja kuusettuneessa lehdoissa on jokunen hieno lehtolaji, kuten kevätlinnunherne ja sinivuokko.

Huomionarvoinen lajisto: Kevätlinnunherne (*Lathyrus vernus*) ja lehtokuusama (*Lonicera xylosteum*) (huomionarvoiset lajit Helsingissä).

Perustelut: Pähkinäpensaita on yli 20 kpl hehtaarilla.

Luonnontilaisuus: Lehto on jyrkänteen alta erittäin roskainen. Rajauksen sisällä on pari pientä kinttupolkua. Jokunen vanha kanto on muistona metsänhoidosta.

Hoitosuosituks: Roskien siivoaminen. Lehtoa tulisi hoitaa pähkinäpensaita suosien.

Maanomistaja: Helsingin kaupunki, Rno:1-27

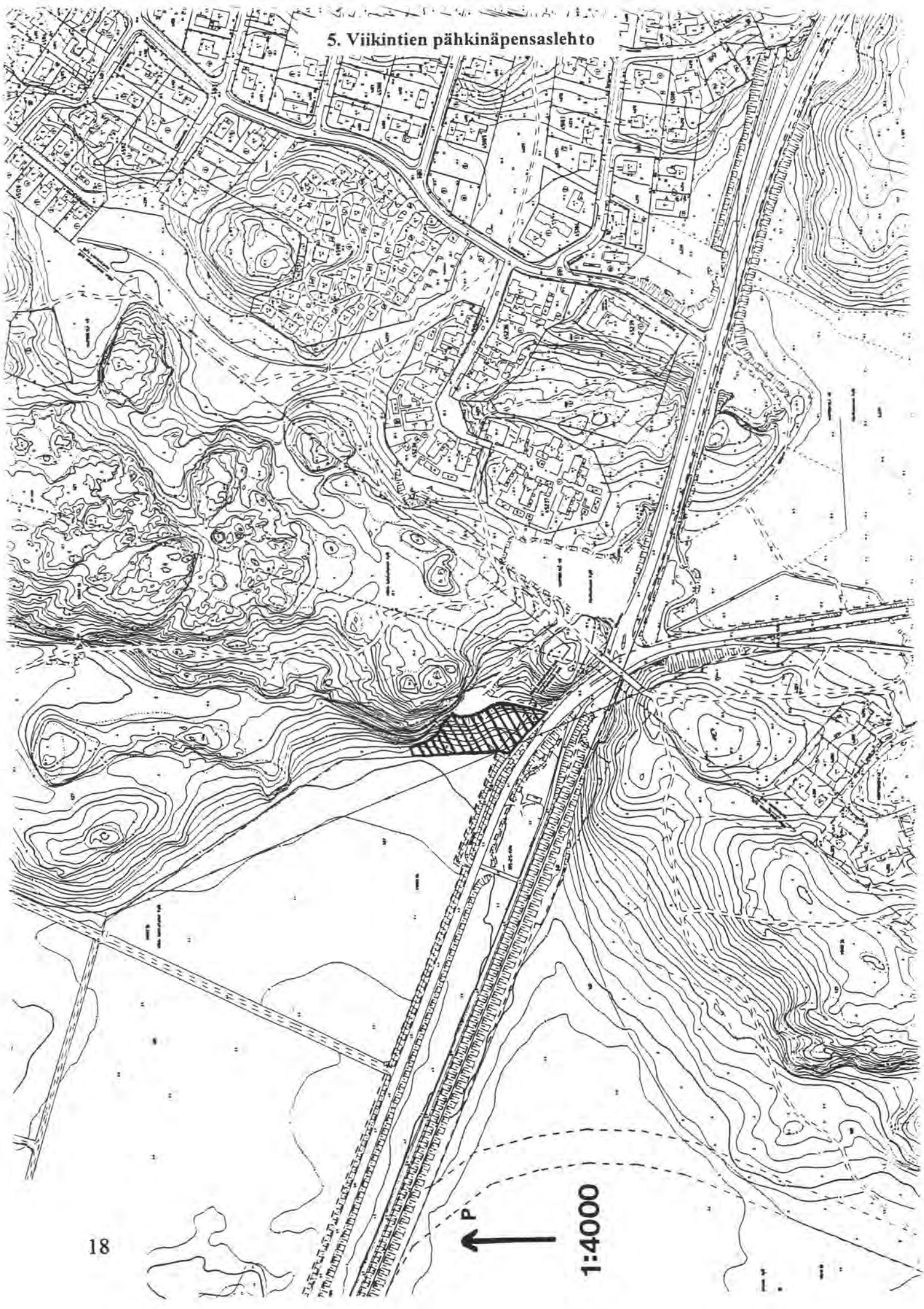
Maan haltija: Kiinteistövirasto / Tonttiosasto

Helsingin yleiskaava 1992: virkistysalue (V)

Aiemmat tiedot: Arto Kurton Helsingin kasviota varten tehdyt muistiinpanot (Helsingin arvokkaat luonnonalueet)

Dokumentointi: Paperivalokuvat ja maastolomakkeet (kartta, lajilista sekä kuvaus)

5. Viikintien pähkinäpensaslehto

1:4000

6. Pasilan pähkinäpensaslehto

Maastokäynti 17.6. ja 23.8.1999, jolloin vahvistettu luonnonsuojelulakikohteeksi

Luontotyyppi: pähkinäpensaslehto

Sijainti: Käpylä

Luontotyypin sijainti: Pyöräilystadionilta koilliseen, Mäkelänkadun välittömässä läheisyydessä

Rajaus: Pohjoisen ja Mäkelänkadun puolella rajautuu verkkoaitaan, kallion laella kulkevaan polkuun/pensaiden leveyden verran ulommas. Länsipuolella, rinteen keskellä rajaus kulkee pähkinäpensaiden leveyden verran ulompana.

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: Alue on täysin aidattu verkkoaidalla, kuuluu pyöräilystadionin kanssa samaan aidattuun alueeseen, osa rinteestä pähkinäpensaslehtoa, osa karumpaa tyyppiä ilman pähkinöitä. Itäkaakkorinteessä, jonka kaltevuus noin 40 astetta. Pähkinäpensaiden alla vallitsevina lajeina kielo, lehtonurmikka, valkovuokko, nuokkuhelmikkä ja kevättähtimö. Aluskasvillisuus on rehevää ja kauniin tyyppillisen näköistä ulkoasultaan. Ylispuina kasvaa valtavia mäntyjä, rauduskoivuja sekä haapoja, myös pienempiä pihlajia on päässyt kasvamaan joukkoon. Luonnontilaisuus on yllättävän hyvin säilynyt näin keskeisellä paikalla. Joitakin polkuja kulkee pähkinästä läpi. Kallionlaella olevat isot koivut ovat todennäköisesti istutettuja, ovat rivissä tien varressa ja vaikuttavat samanikäisiltä. Pähkinäpensaat ovat hyvinvoivia ja elinvoimaisen näköisiä. Niitä on yli 20 kpl tällä alueella ja niitä on eri-ikäisiä.

Huomionarvoinen lajisto: kevätlinnunherne (*Lathyrus vernus*), (huomionarvoinen Helsingissä)

Uhkatekijät: Ihmisvaikutus, jos rakentaminen lisääntyy.

Eläintietoja: Valtava muurahaispesä koilliseen laskeutuvan rinteen alaosassa

Perustelut: Pähkinöitä on yli 20 kpl, kooltaan riittävän isoja ja kohteen aluskasvillisuus on tyyppillistä sekä alueen luonnontilaisuus on säilynyt riittävänä.

Luonnontilaisuus: Hyvin säilynyt, lähes luonnontilainen. Hoitotoimenpiteitä vähän näkyvissä: joitain puita kaadettu, samoin pähkinöitä, itsestään kaatuneita puita myös. Puut jätetty alueelle maapuiksi.

Maanomistaja: Helsingin kaupunki, Rno: 2-11

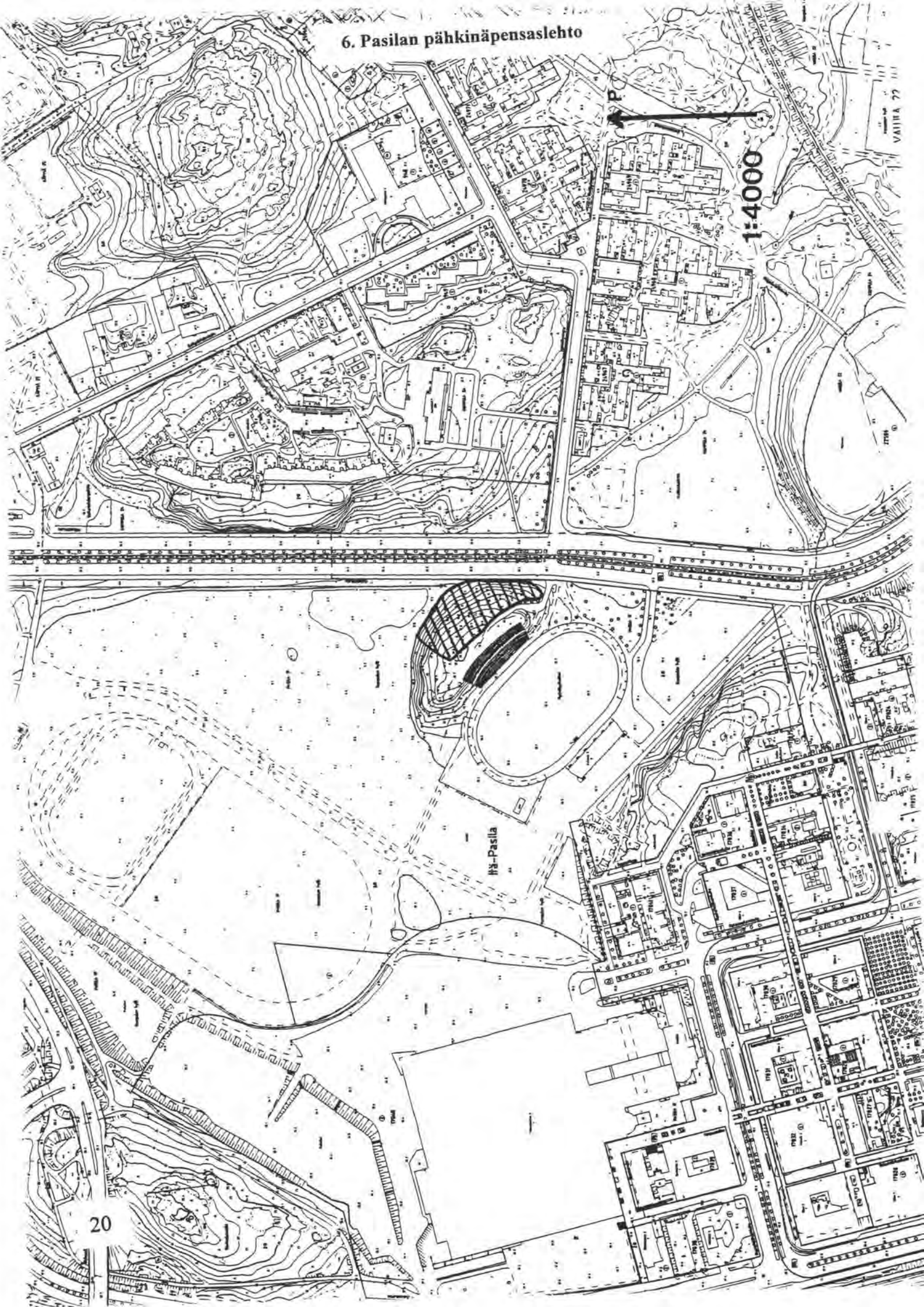
Maan haltija: Liikuntavirasto

Helsingin yleiskaava 1992: Virkistys- ja liikuntapalvelujen alue (VU)

Aiemmat tiedot: Arto Kurton Helsingin kasviota varten tehdyt muistiinpanot (Helsingin arvokkaat luonnonalueet)

Dokumentointi: Diat ja maastolomakkeet (kartta, lajilista ja kuvaus)

6. Pasilan pähkinäpensaslehto

VÄLITÄ 77

1:4000

Hä-Pasila

3.1.3 Tervaleppäkorvet

Luonnonsuojeluasetus 10 §: *Tervaleppäkorpia, jotka ovat luhtaisia tai lähteisiä ja joissa valtapuuna on tervaleppä ja aluskasvillisuutena mättäillä on hiirenporrasta, neivaimarretta tai muita suuria saniaisia. Väliköpinnoilla kasvaa luhtakasveja, useimmiten vehkaa ja kurjenmiekkää.*

Tervaleppäkorpiehdokkaista lähes kaikki osoittautuivat muiksi kuin luontotyyppin määritelmän täyttäviksi tervaleppäkorviksi. Useat näistä kohteista saattavat olla metsälain tarkoittamia erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Pääasiallisena syynä kohteiden hylkäämiseen olivat kasvupintojen eri tasojen puute (mätäs-, väli- ja rimpipinnat) ja epätyypillinen aluskasvillisuus, etenkin suursaniaisten puute sekä alueiden lehtomaisuus eli useimmiten riittävän kosteuden puute.

7. Vallisaaren tervaleppäkorpi

Maastokäynti 6.7.1999 ja 8.9.1999, jolloin vahvistettu luonnonsuojelulakikohteeksi

Luontotyyppi: tervaleppäkorpi (hiirenporras-isoalvejuuri-vehkavaltainen)

Sijainti: Suomenlinnan Mustasaaresta kaakkoon

Luontotyyppin sijainti: Saaren länsi-lounaisosassa, pienen lammen kaakkoispuolella, kaakkois-luode -suuntainen juotti

Rajaus: Ympäröiviin selvärajaisiin kallioihin, joissa kasvillisuustyyppi muuttuu kuivemmaksi; luoteessa lummelammen ruovikkoon ja tupasvillaikkoon, pohjois-koillisreuna työntyy pidemmälle pohjoiseen kuin luoteisreuna lammen rannassa.

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: Alueen pituus n. 150m ja leveys n. 60m. keskiosa todellista tervaleppäkorpea, jonka leveys on alle 60m. Reunoilla louhikkoista ja kivikkoista lehtokorpea, joka kokonaisuuden vuoksi kannattaa rajata mukaan (tervaleppien pituuden verran tervaleppäkorven rajasta ulommas). Suuret pääpuut ovat tervaleppää, aluspuustossa kasvaa vaahteraa, tervaleppää ja tuomea. Pensaskeroksessa koiranheisiä, pihlajaa ja taikinamarjaa. Upea, rehevä, koskemattoman oloinen, runsaasti maapuuta ja kuolleita pystypuita sisältävä alue. Sammalikko rikkomaton - lehväsamalia sekä rahkasamalia. Saniaiset vallitsevat mättäillä, etenkin isoalvejuuri ja sokea hiirenporrann. Rimpipinnoilla vallitsevina lajeina ovat palpakko tai vehka, paikoin punakoisokin, lähempänä lampea pyöspullosara ja paikoin suokorte. Tämäkin alue on vähäsateisesta kesästä johtuen kuivahko, tosin osin hyvinkin kostea rimpipinnoiltaan. Vesi seisoo matalammissa kohdissa, niissä ei kasvejakaan ja maan pinnalla on runsas karikekerros. Tervaleppäkorven laidoilla tuomi muodostaa vaikeakulkuisia tiheikköjä. Alueella on silmiinpistävää eri pintojen selkeys sekä niiden väliset korkeuserot, mättäät ovat korkealla ja tervalepät sekä suursaniaiset kasvavat näillä mätäspinnoilla. Kasvit ovat hyvin reheviä ja suuria tällä alueella.

Eläintietoja: satakieli, paljon muita lintuja

Perustelut: Selkeät mätäs-, väli- ja rimpipinnat. Tervaleppä on pääpuulaji, aluskasvillisuus on tyypillinen, lajisto monipuolinen ja edustava. Riittävän laaja kokonaisuus, johon kannattaa yhdistää kuivempaa reunametsää.

Luonnontilaisuus: Luonnontilainen, edustavan näköinen, roskaantumaton, saanut rauhassa kehittyä tähän suuntaan ja säilynyt sellaisena.

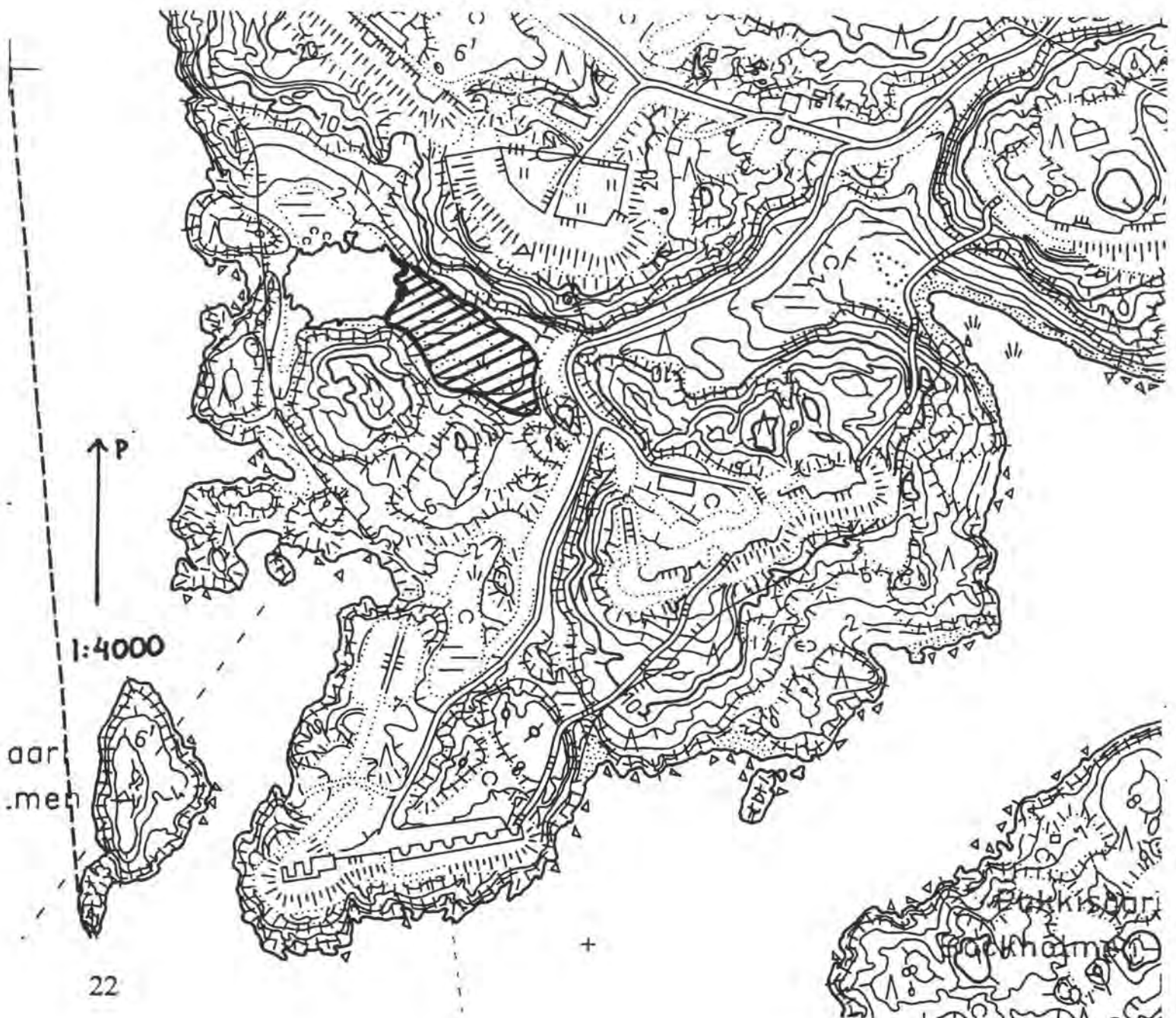
Maanomistaja: Valtio, puolustusvoimat (Suomenlinnan Rannikkokorykmentti, PL 5, 00861 HKI), Rno: 6-1

Helsingin saariston ja merialueen osayleiskaava 1997: sotilasalue (EP); alueesta erityisalue (E), jos kaavassa osoitettu pääkäyttö siirtyy alueelta osaksi tai kokonaan pois

Aiemmat tiedot: Arto Kurton Helsingin kasviota varten tehdyt muistiinpanot (Helsingin arvokkaat luonnonalueet)

Dokumentointi: Diat ja maastolomakkeet (kartta, kuvaus ja lajilista)

7. Vallisaaren tervaleppäkorpi

3.1.4 Luonnontilaiset hiekkarannat

Luonnonsuojeluasetus 10 §: *Luonnontilaisia hiekkarantoja, jotka ovat riittävän laajoja, jotta niihin on muodostunut sulkeutumaton hiekkarannan kasvillisuutta ja joilla esiintyy hiekkarannalle tyypillisiä eliölajeja. Maa-aines on hiekkaa tai hietaa eikä rantaa ole rakentamalla taikka täyttämisen- tai tasoittamistoimenpiteillä merkittävästi muutettu.*

Luonnontilaisista hiekkarantakohteista puolet täyttivät luontotyyppin määritelmän. Muutamalta saarikohteelta löydettiin useampikin edustava luonnontilainen tai siihen verrattava hiekkaranta. Edustavat luontotyyppikohteiksi valitut luonnontilaiset hiekkarannat olivat maa-ainekseltaan määritelmän mukaisia ja niiden kasvillisuus harvakasvuista, tyypillistä lajistoa. Ulkopuolelle jääneistä rannoista luonnontilaisuus oli menetetty monilla runsaan rehevöitymisen tai muun ihmisvaikutuksen vuoksi. Muutamat hiekkarannoista olivat liian pienialaisia ja sen vuoksi niitä ei voitu rajata luontotyyppikohteiksi.

8. Laajasalon hiekkaranta

Maastokäynti 30.7. ja 13.8.1998, jolloin vahvistettu luonnonsuojelulakikohteeksi

Luontotyyppi: luonnontilainen hiekkaranta

Sijainti: Helsinki, Itä-Laajasalo

Luontotyyppin sijainti: Lähellä Yliskylää, Laajasalon uimarannan pohjoispuolella.

Rajaus: Hiekkaranta rajautuu pohjoisessa kallioniemekkeen eteläpuolella olevaan isoon mäntyyn, mantereen puolella yhtenäisen metsikön viereiseen kävelytiehen ja etelässä järviruokokasvustoon.

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: Laajasalon uimarannan pohjoispuolella on pieni (arviolta noin 50 m x 10 - 15 m), mutta melko hyvin säilynyt hiekkarantaosuus. Maa-aines on hiekkaa tai hietaa. Loivalla rannalla kasvaa mm. rantavehnnää ja suola-arhoa. Rajauksen sisällä on myös jokunen mänty ja pieni kurtulehtiruusukasvusto. Aukkoisella hiekkarannalla kasvaa lisäksi hiukan pujoa, syysmaitiaista, ojakärsämöä ja ahosuolaheinää. Hiekkarannalla, vesirajassa on pieni merenrantaniitty. Siinä kasvaa mm. ruokonata, rönsyröllä, rantamatara, suolavihvilä, rannikki, järviruoko, juolavehnnä sekä uloinna meriluikka ja sinikaisla. Rantaniitylle on kasautunut ruokorytää. Arto Kurton mukaan rantaniityllä kasvaa lisäksi luhtalemmikki, hetekaali ja vesirajassa pikkuluikka ja kaikkiällä taantuva mutayrtti.

Perustelut: Laajasalon hiekkaranta on melko luonnontilainen. Se täyttää hiekkarannan minimikokovaatimuksen (10 m leveä ja 50 m pitkä) ja siellä kasvaa hiekkarannalle tyypillistä kasvillisuutta.

Luonnontilaisuus: Hiekkaranta on melko hyvin säilynyt huolimatta lähellä sijaitsevasta uimarannasta. Hiekkarantaa ei ole merkittävästi muutettu eikä se ole pahasti kulunut. Rannalle on ajautunut hiukan roskia.

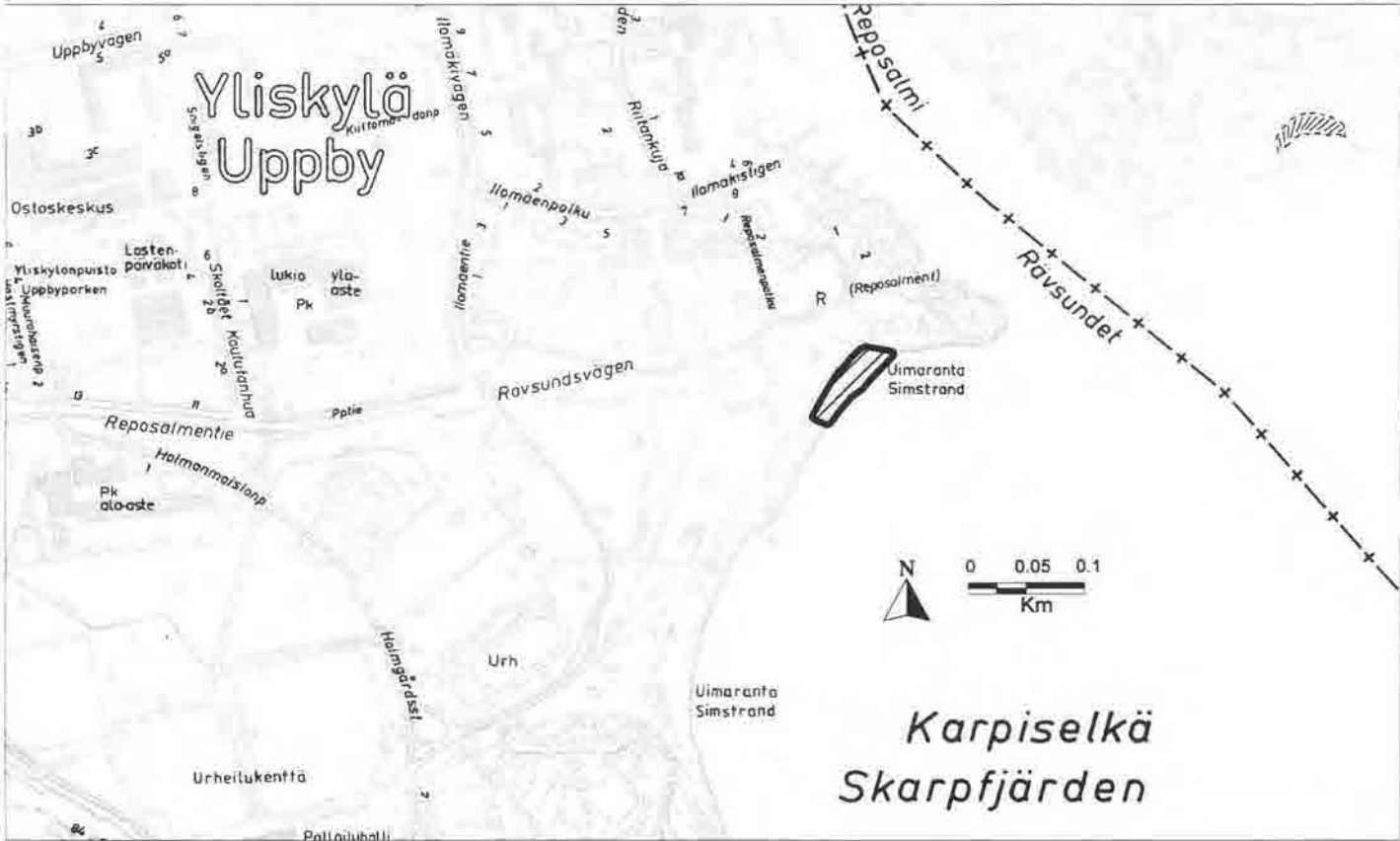
Hoitosuositukset: Kurtulehtiruusun poistaminen.

Maanomistaja: Helsingin kaupunki

Maan haltija: Liikuntavirasto

Helsingin yleiskaava 1992: Virkistys- ja liikuntapalvelujen alue (VU)

8. Laajasalon hiekkaranta

9. Melkin hiekkarannat

Maastokäynti 2.7.1999, jolloin vahvistettu luonnonsuojelulakikohteeksi

Melkin hiekkaranta 1/3

Luontotyyppi: luonnontilainen hiekkaranta

Sijainti: Lauttasaaren etelä-lounaispuoliset saaret

Luontotyypin sijainti: pohjoislaiturin länsipuoli

Rajaus: Pohjoislaiturin valliin koillisessa ja idässä, vallin yläosassa ruusupensaikkoon, koivuihin, pihlajaan ja hiekkatiehen. Lounais- ja eteläpuolella merenrantaniittykasvillisuuteen.

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: Kokonaispituus 80m, leveyttä keskimäärin 18m, vaihtelee noin 10m ja vähän yli 20 m välillä. Eteläpäässä vaihtuu merenrantaniittyyn. Suurin osa rannasta hienoa hiekkaa, jonka päälle kertynyt soraa ja isoja kiviä varsinkin hiekkatien penkereen lähellä. Ranta on loivasti nouseva, ei tasainen ja avautuu länsi-luoteen suuntaan. Merenkäynnin vaikutus näkyy rannan pinnanmuodoissa, mm. soraa kasautunut valleiksi vesirajasta ka. 7m, kasvitonta aluetta kapeassa kohdassa noin 3m. Saaren ohi kulkee jatkuvasti laivoja ja veneitä, jotka muodostavat aallokkoa ja jatkuvan kulutuksen rantaan. Kasvien kasvutapa on mosaiikkinen, ei selvää vyöhykkeisyyttä havaittavissa. Suola-arho on runsain ympäri rantaa, kasvaa harvahkona kasvustona muualla paitsi soralla. Lähellä vesirajaa ja muuallakin kasvaa merimaltsaa, tuppaina esiintyy ylempänä rantavehänä ja merisinappi pieninä, laikuttaisina kasvustoina. Hiekkatien reunassa useita rannalle ei niin luonteenomaisia kasveja, esim. kurturuusu, joka kasvaa muutaman pensaan kasvuistoina ja muita kulttuurin seuralaisia. Ranta on yleisilmeeltään avoin, kasvillisuuden peittävyys on suhteellisen vähäinen.

Huomionarvoinen lajisto: suola-arho, merisinappi, rantavehänä, morsinko, meri- ja isomaltsa

Uhkatekijät: Saaren käyttötavan muuttuessa esim. yleiseen käyttöön, kulutus ihmisen toimesta. Tällä hetkellä ei välitöntä uhkaa.

Eläintietoja: Haahka, useita lokkilajeja, isokoskelo

Perustelut: Kokonsa, lajistonsa ja yleisen ulkonäkönsä puolesta lain kriteerit täyttävä.

Luonnontilaisuus: Luonnontilainen tai siihen verrattava. Ihmisvaikutusta tällä hetkellä vähän. Laituri, kivet, sora, hiekkatie ja roskaantuminen heikentävät luonnontilaisuutta ja edustavuutta. Edustavuusasteikolla 3-, Helsingin mittakaavassa parhaita luonnontilaisia hiekkarantoja Melkin toisen hiekkarannan kanssa.

Hoitosuosituks: Siivoaminen roskasta ja rakenteista, jotka ilmiselvästi poissa käytöstä ja tarpeettomina makaavat rannalla

Maanomistaja: valtio, puolustusvoimat (Suomenlinnan Rannikkorykmentti, PL 5, 00861 HKI), Rno: 2-2

Helsingin saariston ja merialueen osayleiskaava 1997: Virkistyspalvelujen alue (VU), saarella Helsingin puolustukseen liittyviä suojeltavia kulttuurihistoriallisia erilliskohteita

Aiemmat tiedot: Arto Kurton Helsingin kasviota varten tehdyt muistiinpanot (Helsingin arvokkaat luonnonalueet); Helsingin saariston ekologinen kestävyys - saarikortisto osat I-III

Dokumentointi: diat ja maastolomakkeet (kartta, kuvaus ja lajilista)

Melkin hiekkaranta 2/3

Luontotyyppi: luonnontilainen hiekkaranta (a+b)

Sijainti: Lauttasaaren etelä-lounaispuoliset saaret

Luontotyypin sijainti: Saaren pohjoispään laiturin itä-kaakkoispuolella

Rajaus: Pohjoislaiturista kallioon (n. 180m kohdalla kallioniemeke, jonka takana jatkuu vielä sama hiekkaranta 48m), vesirajasta puustoon (koivuja, etelämmässä mäntyjä)

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: Lähinnä pohjoislaituria merimaltsavyöhyke voimakas, kurtturuusupensaot erittäin reheviä, leveitä yläosassa rantaa. Suola-arho muodostaa tiivistä kasvustoa avoimen alueen jälkeen maallepäin mennessä, joukossa myös runsaasti juolavehnää ja ruokohelpiä. Hiekkaranta-alue kapenee itäkaakkoon, likaisempi osuus kivikoiden (rannalla ja vedessä) kohdalla. Hiekkarannan mitatut leveydet laiturin vieressä 27m, merimaltsaa 8m, paljasta hiekkaa 3m; edellisestä mittauksesta eteläänpäin 18m leveä, suola-arhoa ja merimaltsaa 11m, paljasta 7m; seuraava mittaus 21m kokonaisleveys, suola-arhoa 8m, paljasta hiekkaa 4m; viimeinen mittaus koko leveys 16m, lähes paljas osuus 7m. Kallioniemekkeen jälkeisen vajaan 50m hiekkarannan valtalajit ovat kurtturuusu, ruokohelpi, rantavehnä, suola-arho ja keltamaksaruoho. Ulkonäöltään tämä rannan osa on paras, soraa vähemmän kuin 1 ja 2a rannoilla. Kurtturuusu on iso ja osa siitä matalaa & laajalle levittäytynyttä. Eteläisen osa-alueen leveys vesirajasta ensimmäisiin puihin pohjoisrajalla 12m, keskellä 19m ja etelärajalla 23m.

Perustelut: Riittävän pitkä ja leveä, kasvillisuus edustavaa, sulkeutumaton hiekkarannan kasvillisuutta. B-osa-alueen pituus lyhyt, mutta A:n osana se liittyy saumattomasti kokonaisuuteen.

Luonnontilaisuus: Luonnontilainen tai siihen verrattava, kasvillisuus joillain kohdin vähän muuntunut, mereltä tullut jonkin verran roskaa ja leväryönää.

Hoitosuositukset: Mereltä tulleen leväryönän ja roskien siivoaminen ajoittain.

Maanomistaja: valtio, puolustusvoimat (Suomenlinnan Rannikkokorkeus, PL 5, 00861 HKI), Rno: 2-2

Helsingin saariston ja merialueen osayleiskaava 1997: Virkistyspalvelujen alue, (VU)

Aiemmat tiedot: Arto Kurtto ja Helsingin saariston ekologinen kestävyys-saarikortisto osat I-III

Dokumentointi: Diat ja maastolomakkeet (kartta, lajilista ja kuvaus)

Melkin hiekkaranta 3/3

Luontotyyppi: luonnontilainen hiekkaranta

Sijainti: Lauttasaaren etelä-lounaispuoliset saaret

Luontotyypin sijainti: Itärannan hiekkaranta, edustalla Melkinkari

Rajaus: Kallioista pohjoispäässä rehevöityneeseen alueeseen ja kallioihin eteläpäässä: keskivedenkorkeudesta sulkeutumattoman kasvillisuuden alarajaan ja kurturuusuihin

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: Pohjoispäässä hiekkarannan leveys 19m, kasvitonta 9m leveästi. Keskimäärin samanlevyistä rantaa koko pituudelta, eteläisimmissä osissa leveämpääkin, jopa 30-40m. Rannan kokonaispituus on n. 150m. Laitureita ja veneitä on rannassa useita, mökkejä vähän syvemmällä saarella. Paikoin rannassa oleva leväryönä haisee hieman, rehevöitymisen selvät merkit ovat näkyvissä hiekkarannan eteläpäässä. Rannalla on merimaltsa-vyöhyke, jonka takana lähempänä saaren keskiosia on rantavehnää ja ruokohelpeä. Niiden takana kasvaa mesiangervoa ja kurturuusua. Kasvillisuus on samanlaista vyöhykkeistä ja harvaa kuin saaren muissakin osissa hiekkarannoilla. Lajilistaa ei tehty, koska lajisto samaa kuin pohjoislaiturin molemmilla puolilla olevilla hiekkarannoilla.

Perustelut: Täyttää lajistoltaan ja kooltaan sekä luonnontilaisuudeltaan lain kriteerit. Virkistyskäyttö mökeiltä ei ole suuremmin vaikuttanut rannan laatuun. Vähäisiä polkuja on muodostunut runsaskasvisempaan osaan.

Luonnontilaisuus: Luonnontilainen tai siihen verrattava, mereltä tullut jonkin verran roskaa ja leväryönää. Rehevöitymistä näkyvissä osassa rantaa. Laiturit ja venepaikat vaikuttavat vain vähän luonnontilaisuuteen.

Hoitosuosituks: Mereltä tulleen leväryönän ja roskien siivoaminen ajoittain. Ruusun poisto, jotta se ei pääse leviämään holtittomasti hiekkarannalle ja kasvata sitä umpeen.

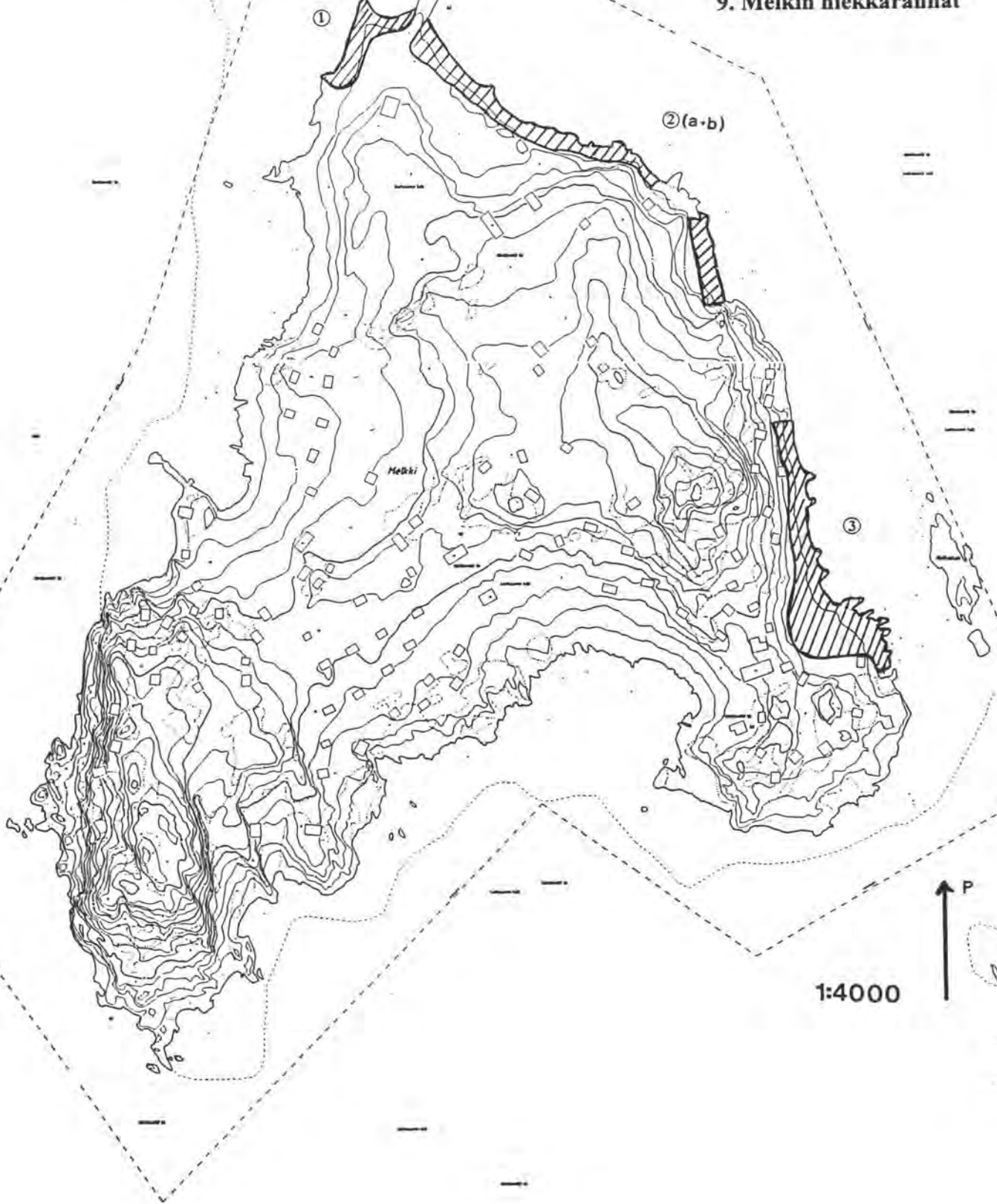
Maanomistaja: valtio, puolustusvoimat (Suomenlinnan Rannikkorykmentti, PL 5, 00861 HKI), Rno: 2-2

Helsingin saariston ja merialueen osayleiskaava 1997: Virkistyspalvelujen alue, (VU)

Aiemmat tiedot: Arto Kurton Helsingin kasviota varten tehdyt muistiinpanot (Helsingin arvokkaat luonnonalueet) ja Helsingin saariston ekologinen kestävyys-saarikortisto osat I-III

Dokumentointi: Diat ja maastolomakkeet (kartta ja kuvaus)

9. Melkin hiekkarannat

10. Iso Leikosaaren hiekkaranta

Maastokäynti 10.8. ja 25.8.1999, jolloin vahvistettiin luonnonsuojelulakikohteeksi

Luontotyyppi: luonnontilainen hiekkaranta

Sijainti: Kallahdenniemen harjujakso itäsaaristossa

Luontotyyppin sijainti: Päälaiturin pohjoispuolella, saaren luoteiskärjessä

Rajaus: Laiturin pohjoispuolella olevan kuluneen ranta-alueen jälkeisen kivikkorannan eteläreunasta (kärjen kohdalla) niemen taakse pohjoisrannalla itäreunan avokallioihin /rantakivikkoon, jossa hiekkaranta loppuu. Vedenrajasta rantapenkereeseen /ruusupensaisiin /yhtenäiseen peittävään kasvillisuuteen

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: Niemen kärjessä lähellä vesirajaa merimaltsaa, suolavihvilää, merirannikkia. Soraa ja kivikkoa ei juurikaan, ranta nousee loivemmasti pohjoisrannalla kuin lounaaseen avautuva soraikkoisempi osuus. Rannan koko leveys on luoteiskärjessä 40m, josta 24m osuus vedenrajasta ruusuvyöhykkeeseen. Hiekkarannan pituus on n. 90m. Ylärajalla on tiivistä sulkeutunutta hiekkarannan kasvillisuutta/merenrantaniityn kasveja: sianpuolukkaa, variksenmarjaa, lampaannataa ja mäntyä. Tästä vyöhykkeestä alaspäin vielä epäyhtenäisenä kasvavaa, sulkeutumaton hiekkarannan kasvillisuutta: ketomarunaa, rantavehneä, suola-arhoa, lampaannataa, kynsi-, kulo, seinä- ja karhunsammalta paikoin. Kasvit kasvavat sekaisin, eivätkä muodosta vyöhykkeitä tai selkeää mosaiikkia. Alempana harvemmassa kasvaa rantavehneä, merisinappia, merimaltsaa ja suola-arhoa. Pohjoisrannalla ei kasva ruusua.

Uhkatekijät: Kulutus, roskaantuminen

Eläintietoja: meriharakka

Perustelut: Avointa, tyyppillistä hiekkarantaa kasveineen, ei sulkeutunutta, kokoa riittävästi ja lajistoa normaalisti, täyttää kriteerit kaikilta osin

Luonnontilaisuus: Luonnontilainen tai siihen verrattava

Maanomistaja: Helsingin seurakuntayhtymä, Kolmas linja 22 B, 00530 HELSINKI;
Rno: 1-24

Helsingin saariston ja merialueen osayleiskaava 1997: Virkistyspalvelujen alue (VU). Saarella myös huvila- ja muun asutuksen suojeltava erilliskohde.

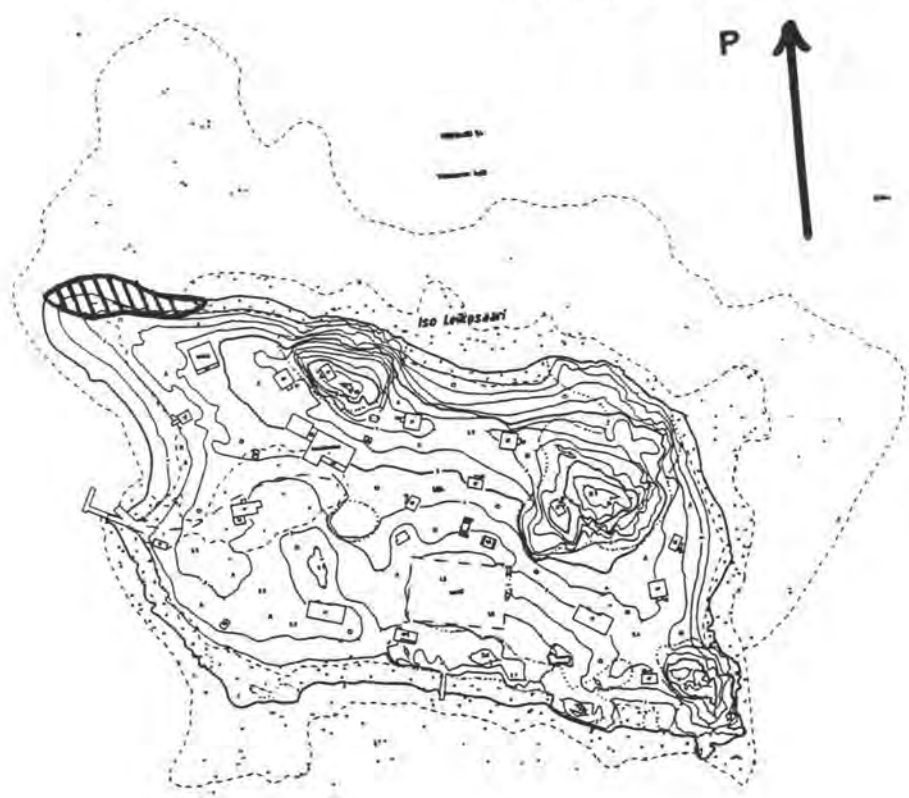
Aiemmat tiedot: Arto Kurton Helsingin kasviota varten tehdyt muistiinpanot (Helsingin arvokkaat luontokohteet) ja Helsingin saariston ekologinen kestävyys-saarikortisto osat I-III

Dokumentointi: Diat ja maastolomakkeet (kartta, kuvaus ja lajilista)

10. Iso Leikosaaren hiekkaranta

1:4000

11. Santisen hiekkarannat

Maastokäynti 21.7. ja 25.8.1999, jolloin vahvistettiin luonnonsuojelulakikohteeksi

Luontotyyppi: luonnontilainen hiekkaranta

Sijainti: Villasaarenselän eteläosissa

Luontotyypin sijainti: 1) Santisen eteläkärki ja itä-kaakkoisranta kahden kiinteistön verran pohjoiseen, 2) länsi-lounaisrannalla kiinteistön pohjoisrajalla.

Rajaus: 1) Kiinteistön pohjoisrajasta eteläiseen niemenkärkeen, vesirajasta rantakiveykseen, 2) Kiinteistön pohjoisrajalla olevasta laiturista mökin rannassa olevaan laituriin, vesirajasta rantamännikköön/kivettyyn penkereeseen

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: 1) Eteläniemi hiekkarantaa, jota peittää paikoin soraikko/kivikko, kasvillisuudeltaan avointa rantaa, joka jatkuu itäpuolella saarta. Kärjen tyvellä itäpuolella ruovikoitunut laikku ja pieni merenrantaniitty-laikku, jotka sisältyvät alueeseen. Ruokojen yläpuolella kurtturuusua ja niemen yläosissa ketomarunaa, rantavehneä, pietaryrttiä, vähän merinätkelmää ja rannassa jauhosavikkaa. Ruovikon jälkeinen merenrantaniitty-laikku kooltaan 30m x 5m, sen yläpuolella hiekkarantaa. Hiekkaranta jatkuu edelleen n. 20m leveänä, avoimena, jossa lähinnä vettä vähän jauhosavikkaa, ylempänä suola-arhokasvusto, joka paikoin hyvinkin peittävää ja tiheää. Tästä ylöspäin ketomarunaa, rantavehneä, pietaryrttiä, paikoin vielä kurtturuusua. Soraisempia kohtia eteläisimmän mökin molemmin puolin, tästä pohjoiseen ruopatumman näköistä, ihmisvaikutusta enemmän kuin muualla. Ei niin luonnontilainen osuus, kasvillisuutta on saatettu poistaa. Sisällytetään kuitenkin suojeltavaan hiekkarantakohteeseen. 2) Pienehkö hiekkarantalaikku saaren länsi-lounaaseen avautuvalla rannalla. Kokonaispituus merenrantaniitty-laikun kera n. 85m, leveys keskimäärin 17m. Merenrantaniityn yläpuolella kuitenkin hiekkarantavyöhykettä. Pelkän hiekkarannan osuus n. 50m. Rannalla kasvaa tasainen suola-arho yhdyskunta, ympäri aluetta kasvaa siellä täällä vähän rantavehneä, suolamaltsaa, rannan yläosassa kurtturuusua. Vähälajinen, tasaisesti nouseva hiekkaranta kivettyyn yläreunaan asti.

Historia: Aikanaan saksalaisen paronin omistuksessa ollut saari. Istuttanut männikön, kivennyt saaren rannat ympäriinsä (nyt osittain kiveys sortunut).

Eläintietoja: Hanhet laiduntaneet rantavyöhykkeessä, kettuja, minkki, hirviä satunnaisesti (saarelaisilta kuultua), Helsingin arvokkaat lintualueet (293/99), lk II

Perustelut: Saanut rauhassa olla ja kehittyä, muutostoimenpiteitä on tehty vain vähän. Ranta on hiekkainen ja vain osittain soraikon peitossa. Alueella kasvaa tyypillisiä lajeja.

Luonnontilaisuus: Luonnontilaiseen verrattava, rannan yläosa kivetty suorakaiteen muotoisilla kappaleilla, jolloin muodostunut tasainen hiekan sitova reunus.

Maanomistaja: itäpuolella kiinteistö: Rno:1-157 Paajanen Rauno Kullervo, Tulisuonkuja 1 A 5, 00930 HKI, p. 784 201, fax 727 5072 ja kiinteistö: Rno: 1-158 Kuolinpesä Löfgren & Wilska-Löfgren Ulla-Maija,

Tykistökapteenintie 3 A, 00340 HKI; länsipuolella kiinteistö: Rno: 1-159
Oksanen Kirsti Inkeri, Luotsikatu 11 B 10, 00160 HKI

Helsingin saariston ja merialueen osayleiskaava 1997: Loma-asuntoalue (RA). 1):n
kohdalla huvila- ja muun asutuksen suojeltava erilliskohde.

Aiemmat tiedot: Arto Kurton Helsingin kasviota tekemät muistiinpanot (Helsingin
arvokkaat luontokohteet) ja Helsingin saariston ekologinen kestävyys-
saarikortisto osat I-III

Dokumentointi: Diat, paperivalokuvat ja maastolomakkeet (kartta, lajilista ja kuvaus)

11. Santisen hiekkarannat

1:4000

12. Hattusaaren hiekkarannat

Maastokäynti 21.7. ja 25.8.1999, jolloin vahvistettiin luonnonsuojelulakikohteeksi

Luontotyyppi: luonnontilainen hiekkaranta

Sijainti: Kallahdenniemen harjukso itäsaaristossa

Luontotyyppin sijainti: 1) pohjoisranta saaren koilliskulmassa, 2) pohjois-eteläsuuntainen keskinen länsiranta kallioiden välissä

Rajaus: 1) Länsiraja avokallioissa, joissa veneenkiinnitystappeja, vastakkainen raja etelä-kaakossa merenrantaniittyaikussa (joka ruovikoitunut ja myyränkolojen yms. rikkoma), vedenrajasta keskimäärin 30 m maallepäin, sulkeutuneen kasvillisuuden alarajalle, 2) Avokallioiden välissä (pohjoinen-etelä), vesirajasta sulkeutuneeseen kasvillisuuteen, kanervikkoon, ”vähäpuustoiseen dyyniin”, etäisyys koko alueella keskimäärin 40m

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: 1) Avointa hiekkarantaa pohjoisen-koillisen-idän suuntaan. Suurimmaksi osaksi hiekkainen, vain vähän soraa sisältävä ranta, joka nousee loivahkosti. Taaempaa tasaista, koska kasvit ovat sitoneet hiekan tasaiseksi. Vesirajaa lähinnä laikuttain runsaasti jauhosavikkaa, hieman ylempänä suola-arhoa vähän, mutta laajalla alueella, ja isoja rantavehnetuppaita sekä muutama kuivanut morsinko. Yhtenäisemmän kasvillisuuden muodostavat rantavehnenä, seassa pietaryrttiä, keltamataraa, suola-arhoa, lampaannataa, sarjakeltanoa ja ruokohelpiä. Reunimmaisena rajatulla alueella em.lajeja sekä vadelmaa, metsälauhaa, särmäkuismaa, laikku jokapaikansarjaa ja ketomarunaa. Kallioiden reunamilla keltamaksaruohoa ja ketohopeahanhikkia.

2) Pääosin sorainen veden rajalla, muutoin hiekkainen ranta, jossa hiekka pistää esiin melko paljaana vyöhykkeenä ennen kurturuuskasvustoa alueen pohjoisreunalla. Sen takana harvakasvuinen lampaannata-metsälauha-keltamatara -kasvillisuus peittää aluetta. Kuluneen oloinen ranta, laikkuina kasvaa merinätkelmää, eteläpäässä vedenrajassa suolavihvilää & rönsyrölliä sekä ruokohelpiä. Tältä kohdalta rehevöityt vähäsen. Aallokko vaikuttaa vapaasti avoimeen rantaan, mistä johtuen kasvillisuus niukkaa ja laikuttaista alemmissä osissa. Kurturuusun kanssa samalla tasolla vadelmaa, muutama isohko pihlaja, pienempi mänty ja pieniä katajapensaita, ruusujen molemmin puolin rantavehnenä. Ruusuun asti (n. 20m) ranta nousee jyrkemästi kuin kasvillisuuden sitoma hiekkainen osuus sen ruusujen yläpuolella. Kasvillisuuden sitoma hiekkalualue horisontaalinen ja tasainen penkereestä saaren keskiosan suuntaan. Tämä yläosa selvästi peitteisempi ja pienimuotoisen dyynin tapainen.

Huomionarvoinen lajisto: parhaista indikaattorilajeista esiintyvät ketomaruna, merimaltsa, merisinappi, suola-arho, merinätkelmä ja rantavehnenä

Hoitosuosituks: 1) vadelman ja rakennelmien poisto, savikan poisto rannalta; 2) vadelman ja ruusun poistoa, pihlajien kuritusta, etteivät lisäänty ja valtaa alaa

Uhkatekijät: Kuluminen, jos retkeilykäyttö lisääntyy

Eläintietoja: Meriharakka, ?viklo; Helsingin arvokkaat lintualueet (256/99), lk II

Perustelut: 1) sopivan kokoinen, saanut vähitellen kehittyä rauhassa, kun kulutus on vähentynyt, niukahkolajinen; 2) tyypillisen näköinen hiekkaranta, tavallinen lajisto, kokonsa puolesta riittävä, ei erityisen edustava, mutta kriteerit täyttävä

Luonnontilaisuus: 1) kulunut jonkin verran, polkuja alueen yläosan poikki, luonnontilaiseen verrattava, pari kivistä kyhättä tulisijaa, vanhaa rakennuskantaa, raunioita ja kaivo alueen yläosan välittömässä läheisyydessä, hylsyjä 2) luonnontilaiseen verrattava, saarta käytetty voimallisesti telttailuun, minkä seurauksena kulutusta, vähän roskaa

Maanomistaja: Helsingin kaupunki, Rno: 876-3

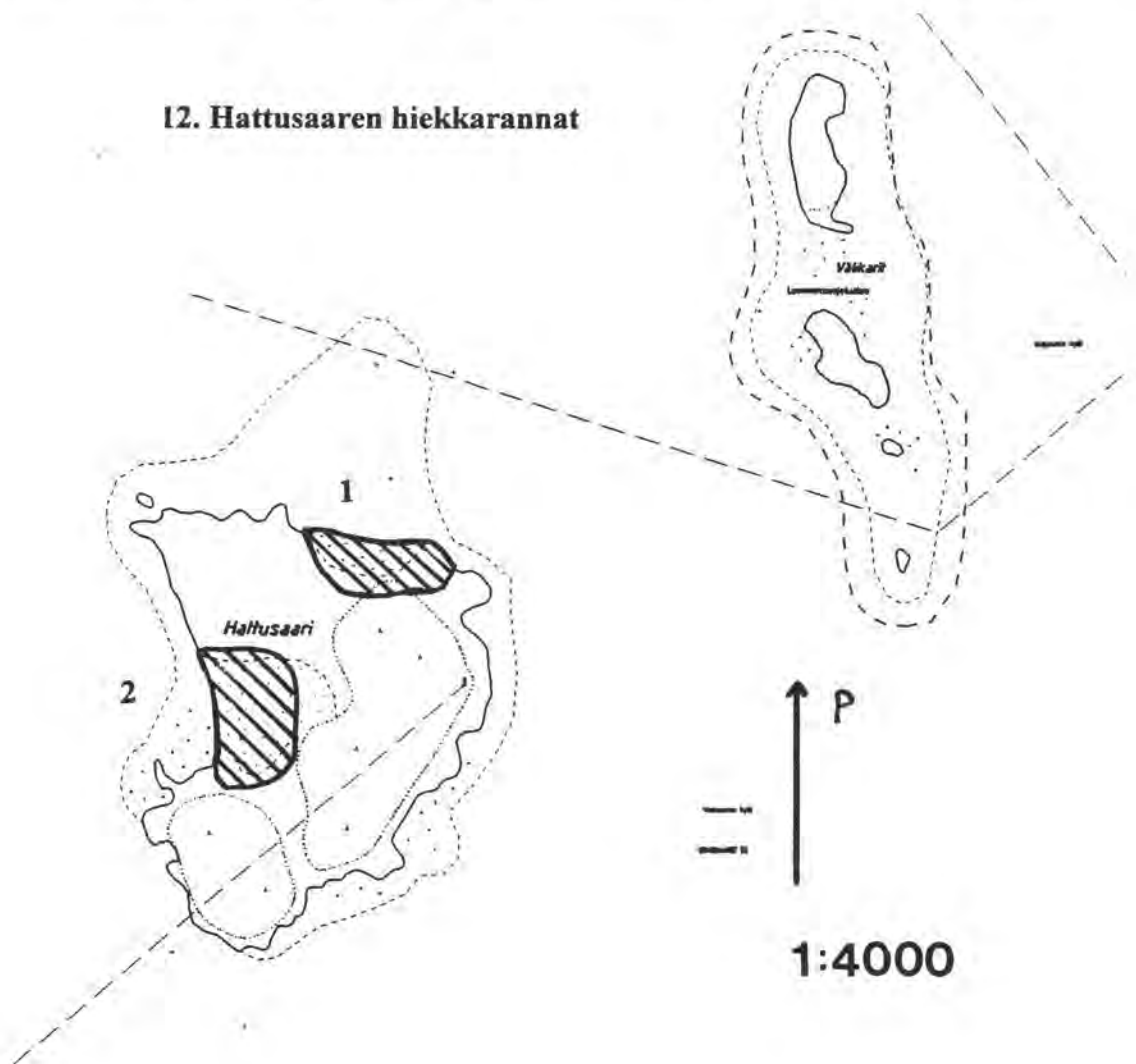
Maan haltija: Liikuntavirasto

Helsingin saariston ja merialueen osayleiskaava 1997: Retkeilyalue (VR)

Aiemmat tiedot: Arto Kurton Helsingin kasviota varten tekemät muistiinpanot (Helsingin arvokkaat luontokohteet) ja Helsingin saariston ekologinen kestävyys - saarikortisto osat I-III

Dokumentointi: Diat, paperikuvat ja maastolomakkeet (kartta, lajilista ja kuvaus)

12. Hattusaaren hiekkarannat

3.1.5 Merenrantaniityt

Luonnonsuojeluasetus 10 §: *Merenrantaniittyjä, jotka ovat muokkaamattomia, luontaisesti tai perinteisen maankäytön seurauksena avoimia ja matalakasvuisia, lähes puuttomia ja pensaattomia heinä- tai ruohovaltaisista ranta-alueita.*

Helsingistä löytyi merenrantaniittyjä lukumääräisesti eniten sekä luontotyyppiä rajattavista että ulkopuolelle jääneistä, muista säilyttämisen arvoisista rannoista. Yli sadasta potentiaalisesta kohteesta luontotyyppiä rajattiin 18 merenrantaniittyä. Ihmisvaikutus ja rakentaminen on ollut voimakasta, mutta läheltä keskustaakin löytyi luontotyyppin kriteerit täyttäviä merenrantaniittyjä. Merenrantaniittyjenkin osalta joiltakin saarilta löytyi useampi kuin yksi kohde.

13. Koivusaaren merenrantaniitty

Maastokäynti 21.7. ja 8.9. 1998, jolloin vahvistettu luonnonsuojelulakikohteeksi

Sijainti: Lauttasaaren länsipuolella

Luontotyyppin sijainti: Koivusaaren eteläkärki

Luontotyyppi: merenrantaniitty

Rajaus: Merenrantaniitty rajautuu itä-koillisessa kivisen niemekkeen edessä olevaan järviruokovyöhykkeeseen ja lännessä rannalla olevaan isoon siirtolohkareeseen. Rantaniitty rajautuu pohjoisessa isojen tervaleppien mukaisesti.

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: Koivusaarella on paljon pienvenelaitureita. Eteläkärjen ranta on vielä säilynyt rakentamattomana. Koivusaaren eteläkärjessä, lähellä merenrantaniittyä on Koivusaaren pursiseuran mökki. Merenrantaniitty on melko kapea, avoin, matalakasvuinen, mutta paikoin melko kivikkoinen. Aallot ovat kasanneet rannalle leväryönää. Paikoitellen rannalla on pieniä kasvittomia laikkuja. Uloimpana meressä ja vesirajassa kasvaa mm. meriluikka, suolavihvilä, meriratamo ja merisuolake. Kuivemmalla maalla, mutta vielä aaltojen vaikutuksessa on lisäksi ketohanhikki, rannikki, luhtakastikka, rönsyrölli ja juolavehna. Niityrannalla kasvaa myös keltamaite, suolasänkiö, nurmikohokki, rantakukka, rantatädyke, iso- ja pikkurantasappi, meriputki, virmajuuri, mesiangervo, ruokohelpi, pietaryrtti, keltakannusruoho ja siniheinä.

Perustelut: Pieni merenrantaniitty on avoin ja matalakasvuinen, mutta paikoin melko kivikkoinen ja kapea.

Luonnontilaisuus: Melko luonnontilaisena säilynyt ranta (ei selviä polkuja eikä kulumisen jälkiä). Eniten käyttöpaineita aiheuttaa todennäköisesti vain viereisen mökin käyttäjät. Satunnaisia retkeilijöitä käy rannalla todennäköisesti melko vähän syrjäisestä sijainnista, mökin läheisyydestä sekä saaren venelaiturikäytöstä johtuen.

Maanomistaja: Helsingin kaupunki, Kiinteistövirasto

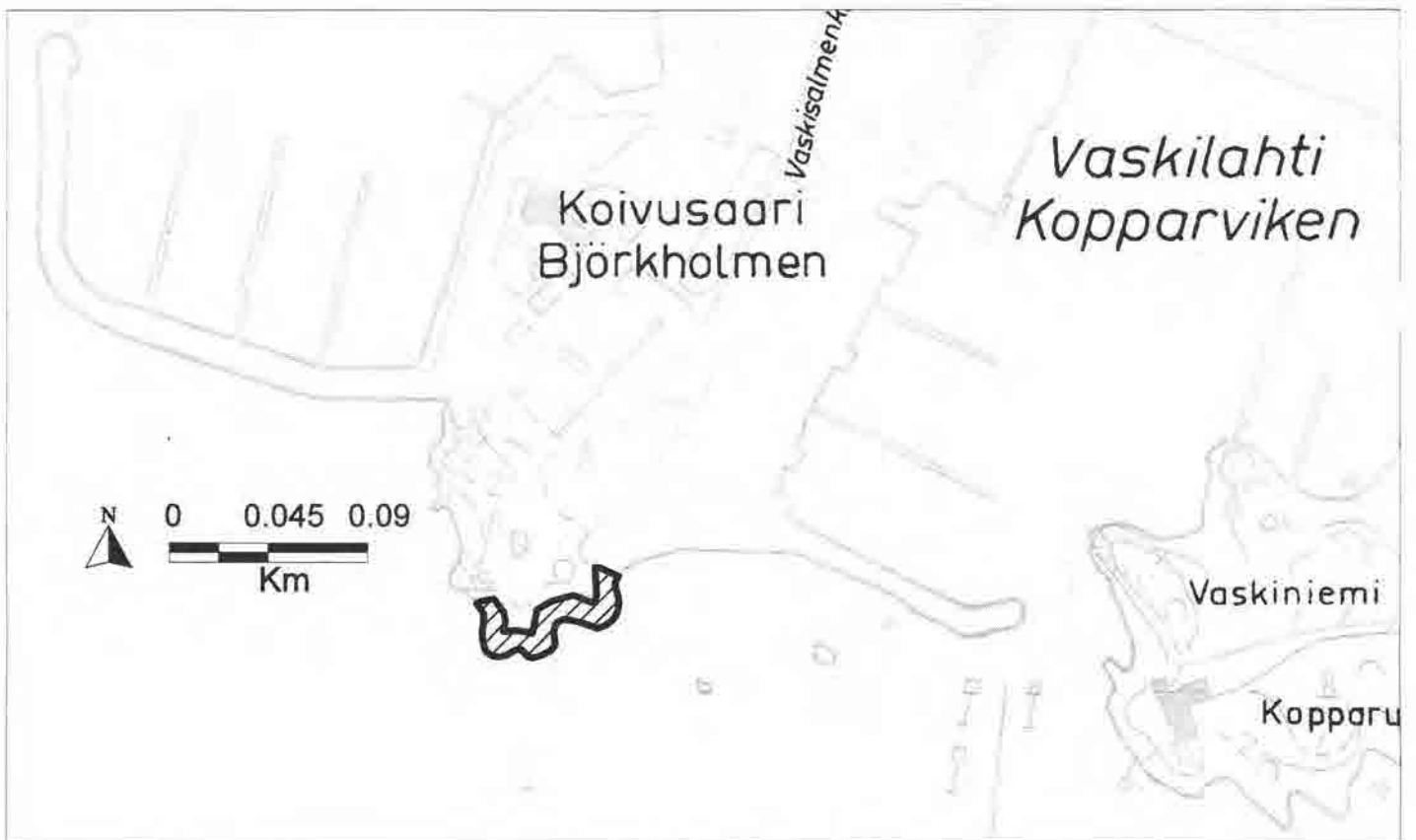
Maan haltija: Liikuntavirasto ja Rakennusvirasto

Helsingin yleiskaava 1992: virkistysalue (V)

Aiemmat tiedot: Arto Kurton Helsingin kasviota varten tehdyt muistiinpanot (Helsingin arvokkaat luonnontilat)

Dokumentointi: Valokuvat ja maastolomakkeet (kartta, lajilista ja kuvaus)

13. Koivusaaren merenrantaniitty

14. Lauttasaaren merenrantaniityt

Maastokäynti 10.7. ja 5.8. 1998; vahvistettu luonnonsuojelulakikohteeksi 13.8.1998

Luontotyyppi: merenrantaniitty

Sijainti: Lauttasaaren eteläranta

Luontotyypin sijainti: Särkiniemi ja Vattuniemi

Rajaus: Vattuniemen merenrantaniitty rajautuu luoteessa ruovikkoisen osan jälkeiseen kivikon reunaan, kaakossa rantakallioon ja ruovikkoon ja pohjoisessa tervalepikkoon tai kallioon. Rajauksen ulkopuolella on vielä erillisiä, rantakallioiden erottamia pieniä merenrantaniitytlaikkuja. Edustavin (levein) merenrantaniittyosuus Särkiniemessä rajautuu idässä kallioniemekkeen vieressä olevaan pieneen poukamaan, lännessä hyvin kivikkoiseen ja kapenevaan rantaniityyn sekä pohjoisessa tervaleppien tuntumaan.

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: Lauttasaaren eteläosassa on avoimia, loivasti nousevia, puuttomia sekä pensaattomia merenrantaniittyjä. Vattuniemen merenrantaniityllä on hiukan järviruokoa. Niityn valtalajeja ovat mm. suolavihvilä, rönsyrölli, meriluikka, meriratamo, ketohanhikki ja merirannikki. Muita rantaniityn kasveja ovat mm. meriasteri, keltamaite, isorantasappi, puna- ja suolasänkiö, rantatädyke, rantanätkelmä, isolaukku, merisuolake ja sinikaisla. Rantaniittyjä reunustavat tervalepät. Vattuniemen rantaan on muodostunut pieni polku. Särkiniemen merenrantaniityt ovat pääosin melko kapeita ja kivikkoisia. Luonnonsuojelulakikohteeksi rajattiin levein (jopa 10 metriä leveä) ja melko luonnontilainen osa rantaniittyä. Aivan tervaleppien tuntumassa on pieni polku. Tyypillisiä rantakasveja ovat mm. merirannikki, ketohanhikki, keltamaite, rönsyrölli, suolavihvilä, ruokohelpi ja rantavehna. Kasvillisuuskuvaus ja lajilista on tehty laajemmalta osalta Särkiniemen rantaa.

Perustelut: Merenrantaniityt täyttävät luonnonsuojelulain kriteerit: avoin, matalakasvuinen, luonnontilaisen kaltainen sekä tyypillinen lajisto.

Luonnontilaisuus: Rantaniityt ovat melko luonnontilaisia huolimatta rannan läheisyydessä olevista pikkuruisista mökeistä sekä uimarannasta. Vattuniemen rannassa on polkuja sekä hieman roskia. Vattuniemen rantakalliot houkuttelevat auringonpalvojia kauniina kesäpäivinä. Rantaniityillä on tyypillistä merenrantakasvillisuutta ja vain vähän rikkakasveja. Rajauksen itäpuolisella matalakasvuisella merenrantaniityllä on pieniä venelaitureita sekä kalaverkoille tarkoitettu teline. Särkiniemen merenrantaniitty on säästynyt melko hyvin kulutukselta. Kivikkoinen ja märkä rantaniitty ei houkuttele kävelijöitä. Ulkoilijat suosivat rantaniityn ulkopuolella olevaa hiekkaista kävelytietä, josta on hyvä näkyvyys merelle.

Hoitosuositukset: Roskien siivoaminen.

Maanomistaja: Helsingin kaupunki

Maan haltija: Liikuntavirasto

Helsingin yleiskaava 1992: virkistysalue (V), kulttuurihistoriallisesti arvokas alue

Aiemmat tiedot: Arto Kurton Helsingin kasviota varten tehdyt muistiinpanot
(Helsingin arvokkaat luonnonalueet).

Dokumentointi: Valokuvat ja maastolomakkeet (kartta, lajilista ja kuvaus)

14. Lauttasaaren merenrantaniityt: Särkiniemi

14. Lauttasaaren merenrantaniityt: Vattuniemi

15. Seurasaaren merenrantaniitty

Maastokäynti 22.7. ja 8.9.1998, jolloin vahvistettu luonnonsuojelulakikohteeksi

Luontotyyppi: merenrantaniitty

Sijainti: Seurasaaren kaakkoisranta

Rajaus: Koillisessa matalakasvuinen merenrantaniitty ulottuu ison kallioniemekkeen vieressä olevaan rantakallioon, lounaassa rantakallion luona olevaan ruovikkoon sekä kurtturehtiruusuun ja mantereen puolella tervaleppien luona olevaan niittykasvillisuuteen tai kallioon.

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: Seurasaaren kaakkoisrannalla on avoin, matalakasvuinen, mutta kallioinen merenrantaniitty. Mereen laskevat kalliokielekkeet pirstovat rannan niittykasvillisuutta. Niityrannan takana on metsikkö, jossa kasvaa mm. tervaleppää, hieskoivua ja mäntyä. Uloimpana merellä on jonkun verran kasvillisuutta, mm. hieman ?kaislaa ja meriluikkaa. Niityrannan luonnehtijalajeja ovat mm. suolavihvilä, rönsyrölli, rannikki, keltamaite, syysmaitiainen, pikkurantasappi ja juolavehna. Merenrannalta avautuvan maiseman hiilivoimala ja länsiväylä muistuttavat kaupungin läheisyydestä. Merellä liikkujille ja ulkoilijoille Seurasaaren rakentamattomat rannat sekä merenrantaniittyjen kukkaloisto ovat arvokkaita. Uloimmassa mereisessä vyöhykkeessä on mm. ?kaisla, meriluikka, merirannikki, merisuolake, meriratamo ja suolavihvilä. Vesirajassa, osin kuivalla maalla kasvaa mm. suolavihvilä, rönsyrölli, merirannikki, rantapiharatamo, ketohanhikki ja jokunen juolavehna. Edellisen vyöhykkeen jälkeen lisääntyvät mm. juolavehna, rantakukka, keltamaite, ruokohelpi, nurmirölli, suolasänkiö (?) ja pikkurantasappi. Metsänrajan luona kasvaa mm. pietaryrtti, virmajuuri, meriputki, rantatädyke, isolaukku, pujo, keltakannusruoho, isomaksaruoho sekä ruokohelpi.

Perustelut: Merenrantaniitty täyttää luonnonsuojelulain asettamat matalakasvuisuuden ja avoimuuden vaatimukset.

Luonnontilaisuus: Merenrantaniitty on säilynyt melko luonnontilaisena, huolimatta Seurasaaren suosiesta ulkoilijoiden ja retkeläisten keskuudessa. Kosteat rantaniityt saavat pääosin olla rauhassa auringonottajilta, jotka mieluummin valitsevat kuivat rantakalliot leikottelupaikoiksi.

Maanomistaja: Helsingin kaupunki

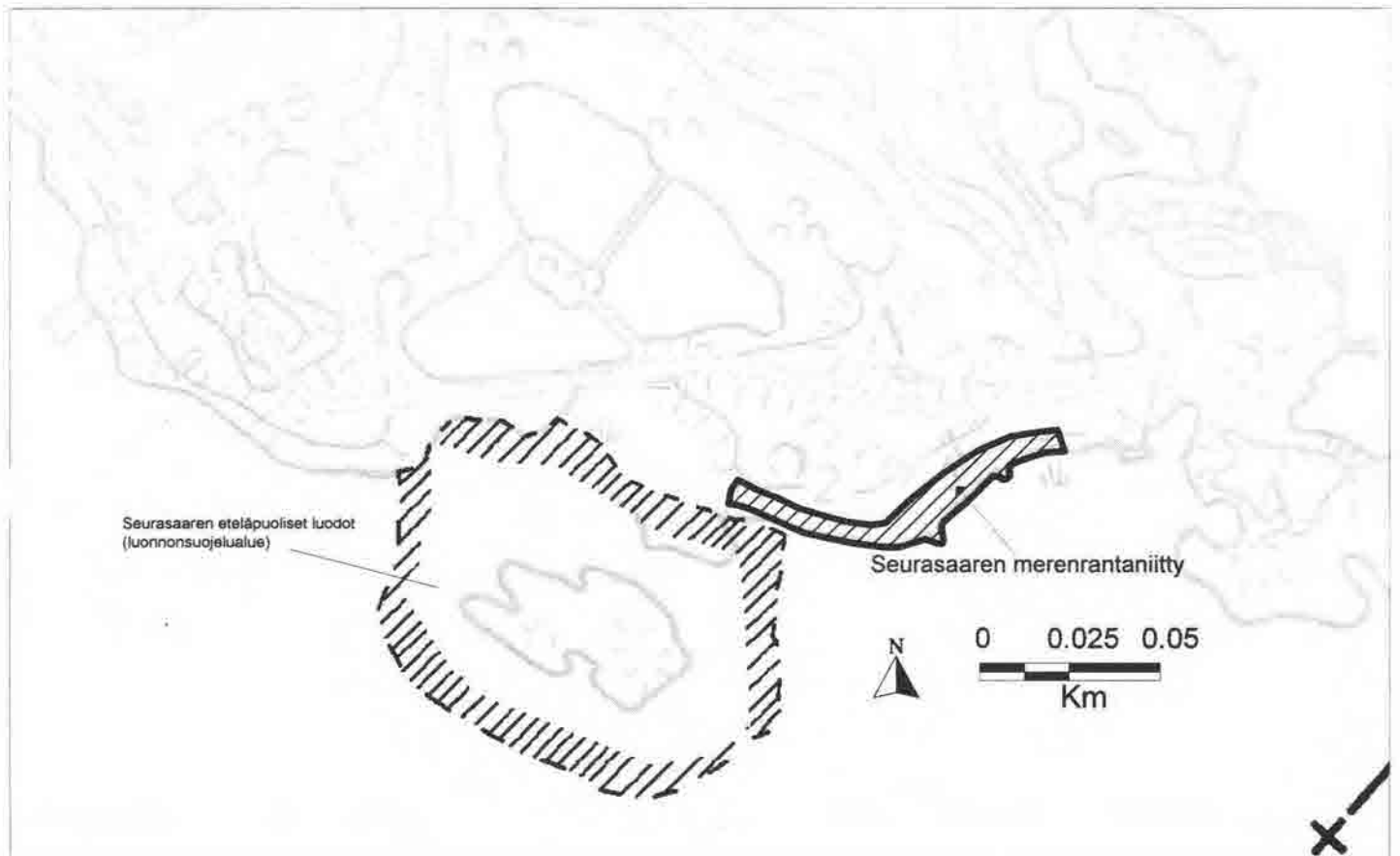
Maan haltija: Liikuntavirasto

Helsingin yleiskaava 1992: virkistysalue (V), kulttuurihistoriallisesti arvokas alue

Aiemmat tiedot: Arto Kurton Helsingin kasviota varten tehdyt muistiinpanot (Helsingin arvokkaat luonnonalueet)

Dokumentoinit: Valokuvat ja maastolomakkeet (kartta, lajilista ja kuvaus)

15. Seurasaaren merenrantaniitty

16. Takaniemen merenrantaniitty

Maastokäynti 17.7. ja 8.9.1998, jolloin vahvistettu luonnonsuojelulakikohteeksi

Sijainti: Länsi-Lauttasaari

Luontotyyppin sijainti: Hevosenkenkälahden länsiosa, Takaniemen itä- ja eteläranta

Luontotyyppi: merenrantaniitty

Rajaus: Suojeltavaksi ehdotettu merenrantaniitty rajautuu lännessä hyvin kivikkoiseen osaan rantaniittyä, itärannalla leveimmän rantaniittyosan muuttuessa kapeammaksi (rannalla kasvavaan pieneen tervaleppään asti) ja mantereella rantametsikköön.

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: Takaniemen itärannan merenrantaniitty on valtaosin kapea, avoin ja matalakasvuinen. Niittyrinta on loiva ja paikoin melko kivinen. Kivisyys lisääntyy niemen eteläkärkeä kohti. Leveimmillään rantaniitty on jopa 15 metriä leveä. Aallot ovat kuljettaneet rantaan leväryönää. Itäisellä rannalla kasvaa runsaina mm. suolavihvilä, rönsyrölli, meriratamo, ketohanhikki ja suolasänkiö (?). Eteläkärjen merenrantaniitty on leveä, avoin, matalakasvuinen, mutta niukkalajinen. Rantaniityllä kasvaa mm. suolavihvilä, rannikki, meriratamo, rönsyrölli, siniheinä ja jokunen meriasteri. Rannalla on paikoin paljasta maata näkyvissä. Kasvillisuus ulottuu paikoin noin viiden metrin päähän vesirajasta (itärannalla). Uloinna kasvaa mm. merikaisla. Osittain vedessä ja maalla kasvaa mm. suolavihvilä, rönsyrölli, meriratamo, rannikki, merisuolake ja jokunen meriasteri. Kuivemmalla maalla on lisäksi ruokopuntapää, suolasänkiö (?), ketohanhikki, keltamaite, meriputki, virmajuuri, rantakukka, ranta-alpi, ruokohelpi, mesiangervo ja juolavehna. Aikaisimmissa selvityksissä, Takaniemen itärannalta on löydetty Helsingissä huomionarvoinen käärmeenkieli.

Huomionarvoinen lajisto: käärmeenkieli (*Ophioglossum vulgatum*) (Helsingissä huomionarvoinen)

Perustelut: Takaniemen merenrantaniitty on matalakasvuista ja avointa. Siellä kasvaa rantaniitylle tyypillisiä kasvilajeja. Rantaniitty on itärannalla melko kapea (tav. noin 5 metriä leveä) ja paikoin (erityisesti eteläkärjessä) hyvin kivikoinen ja kulunut.

Luonnontilaisuus: Itäranta on melko hyvin säilynyt. Merenrantaniitylle on muodostunut ulkoilijoiden suosima polku, joka kiertää koko niemen. Eteläkärki on hyvin matalakasvuinen ja niukkalajinen (luontaisesti tai kulumisen johdosta).

Maanomistaja: Helsingin kaupunki

Maan haltija: Kiinteistövirasto / Tonttiosasto

Helsingin yleiskaava 1992: virkistysalue (V)

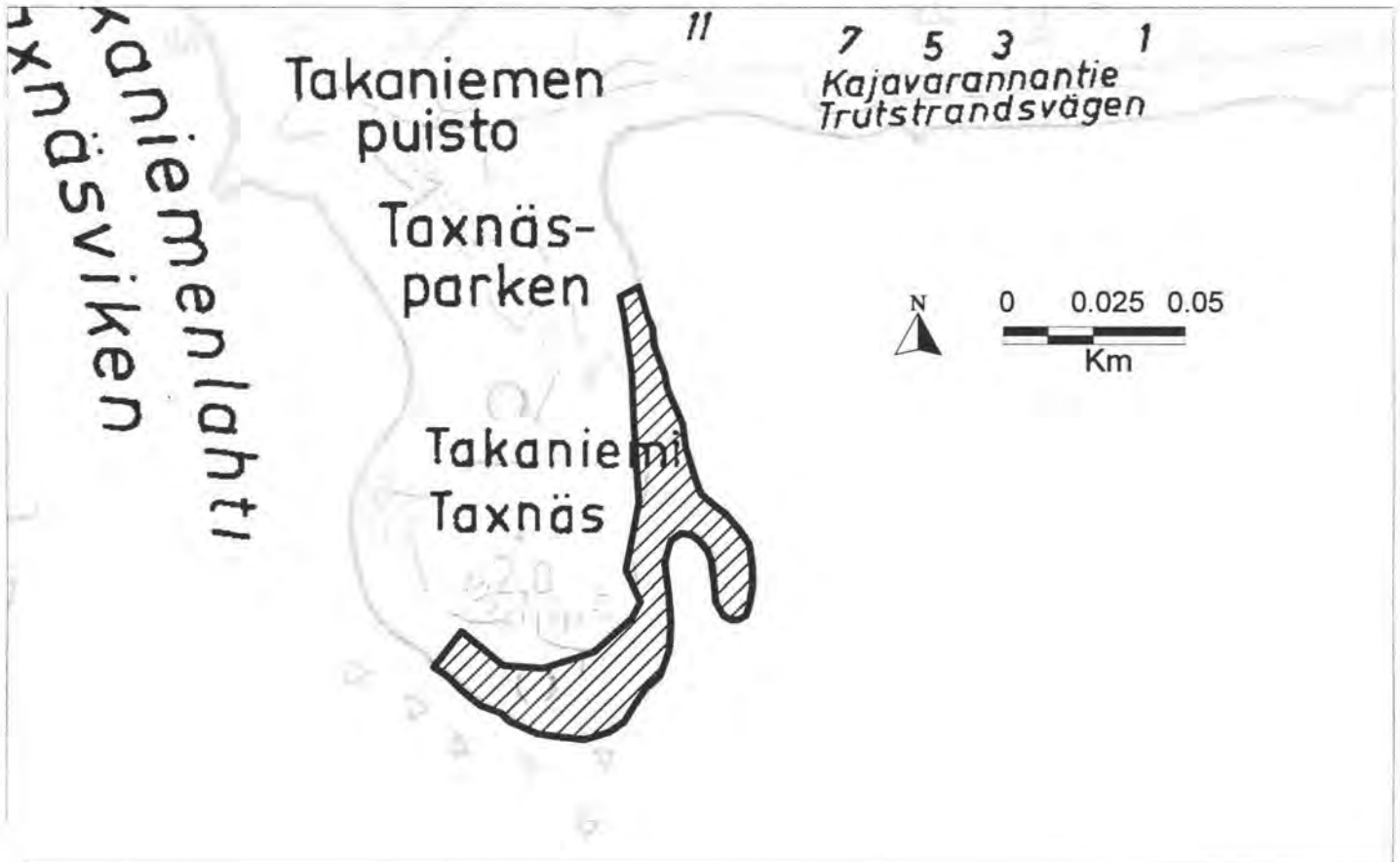
Aiemmat tiedot: Arto Kurton Helsingin kasviota varten tehdyt muistiinpanot (Helsingin arvokkaat luonnonalueet)

Hosiaislouma, V. 1983: Biologinen tutkimus Helsingin ranta-alueet s. 38 - 43

Vähä-Piikkiö, I. 1986: Biologinen tutkimus arvokkaat luonnonalueet Helsingissä rajausten tarkistus. Helsingin kaupunki Kaupunkisuunnitteluvirasto, julkaisuja YB:9/86.

Nieminen, S. 1995: Helsingin merenrantaniittyjen kasvillisuus ja sen suhde maaston kuluneisuuteen. Pro gradu-työ. (tietoja Takaniemen eteläkärjestä)
Dokumentointi: Paperivalokuvat ja maastolomakkeet (kartta, lajilista ja kuvaus)

16. Takaniemen merenrantaniitty

17. Vuosaarenlahden merenrantaniitty

Maastokäynti 4.8. ja 13.8.1998, jolloin vahvistettu luonnonsuojelulakikohteeksi

Luontotyyppi: merenrantaniitty

Sijainti: Itä-Vuosaari

Luontotyypin sijainti: Vuosaaren telakan eteläpuolella, Ruusuniemessä, Vuosaarenlahden pohjoisrannalla

Rajaus: Kasvillisuuskuvaus on tehty koko ranta-alueesta, mutta arvokkain alue rajautuu koillisessa rantakallioon ja maan puolella ruovikkoon ja lounaassa rantasaunan laituriin.

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: Vuosaarenlahden pohjoisranta on lounaassa sijaitsevasta vanhasta venelaiturista aina koillisen rantakallioon asti matalakasvuista lähes kokonaan ruovikoitumatonta, mutta paikoin hyvin kivikkoista merenrantaniittyä. Rannan tuntumassa on pieniä mökkejä, pari rantasaunaa sekä laituri. Rannalla on myös soutuveneitä, nuotiopaikkoja ja kalastustarvikkeita. Rantaniittyvyöhyke on melko kapea. Leveimmillään se on koillisosasta. Kasvillisuustiedot ovat koko ranta-alueelta, mutta arvokkain ja luonnontilaisin osa on ainoastaan rajattu luonnonsuojelulakikohteeksi. Uloimpana, osittain vedessä kasvaa mm. meriratamo, suolavihvilä, rönsyrölli ja rannikki. Kuivemmillä paikoilla on lisäksi mm. keltamaite, ketohanhikki, iso- ja pikkurantasappi, suola- ja punasänkiö, meriputki, ojakärsämö, syysmaitiainen ja rantapiharatamo. Tervaleppien luona on virmajuuri, ranta-alpi, sian- ja ojakäsämö, rantavehna, mesiangervo sekä ahdekaunokki. Arto Kurton mukaan rantaniityllä kasvaa myös Uudenmaan läänissä uhanalainen jousiluikka (*Eleocharis quinqueflora*) sekä Helsingissä huomionarvoinen käärmeenkieli (*Ophioglossum vulgatum*).

Huomionarvoinen lajisto: jousiluikka (*Eleocharis quinqueflora*) ja käärmeenkieli (*Ophioglossum vulgatum*).

Uhanalaiset lajit: jousiluikka (*Eleocharis quinqueflora*) (Uudenmaan läänissä uhanalainen, St)

Perustelut: Luonnonsuojelulain mukaiseksi merenrantaniittykohteeksi rajattu alue on luonnontilaisin osuus Vuosaarenlahden pohjoisrannasta. Rantaniitty on avointa ja matalakasvuista. Koko ruovikoitumaton ranta-alue on arvokas vaikka siitä on rajattu vain edustavin osa.

Luonnontilaisuus: Koko pohjoisranta on yllättävän luonnontilainen huolimatta rannan tuntumassa olevista mökeistä. Rantasauna ykkösen edessä oleva hiekkaranta on hoidettua ja kulunutta. Parhaiten säilynyt rantaniitty on rajauksen koillisosassa.

Maanomistaja: Helsingin kaupunki

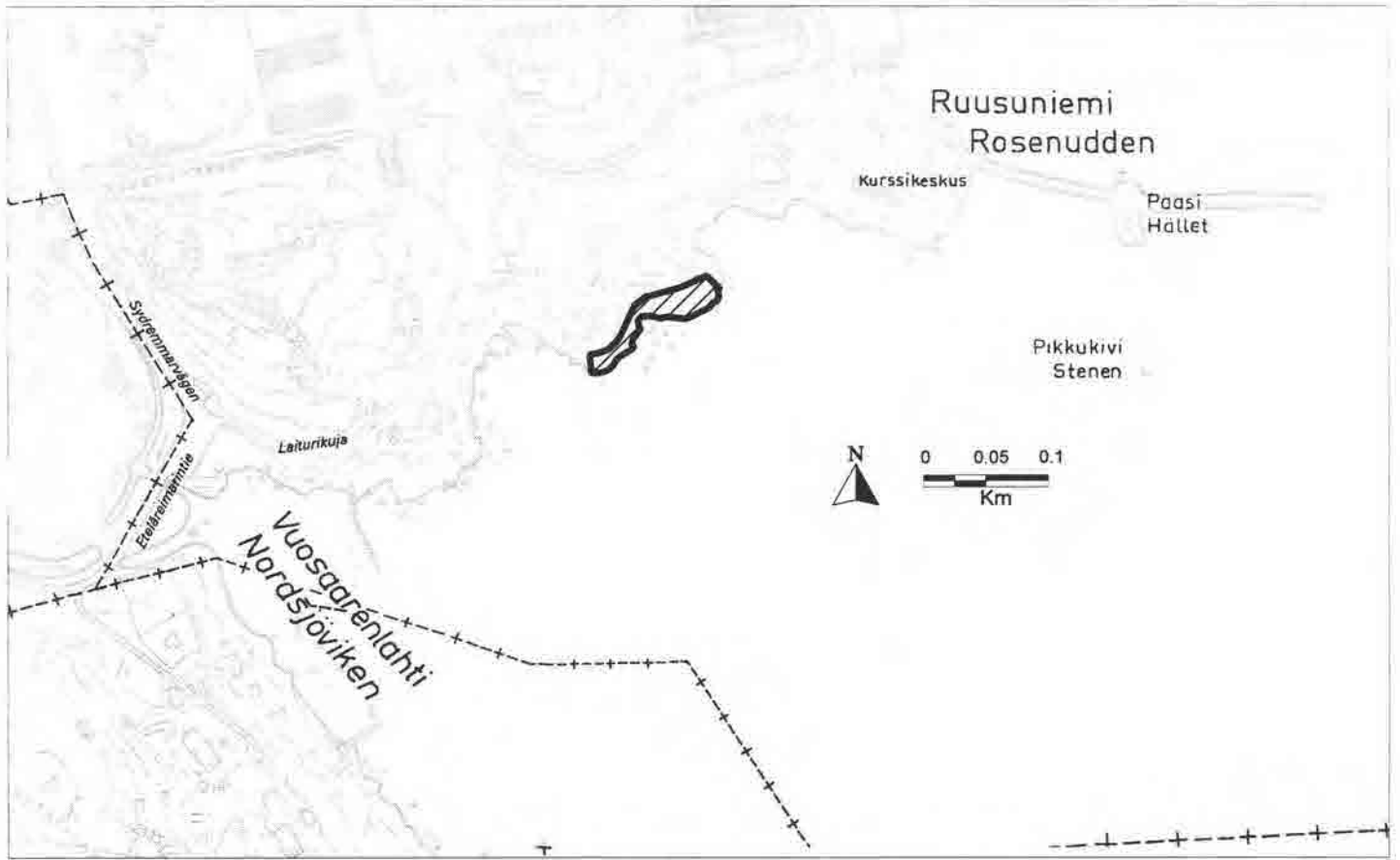
Maan haltija: Kiinteistövirasto / Tonttiosasto

Helsingin yleiskaava 1992: virkistysalue (V), asemakaavaehdotus 3.12.1998 slt (alueen osa, jolla sijaitsee luonnonsuojelulain mukainen harvinainen luontotyyppi)

Aiemmat tiedot: Arto Kurton Helsingin kasviota varten tehdyt muistiinpanot (Helsingin arvokkaat luonnonalueet).

Dokumentointi: Maastolomakkeet (kartta, lajilista ja kuvaus)

17. Vuosaarenlahden merenrantaniitty

18. Rysäkarin merenrantaniitty

Maastokäynti 15.7. ja 8.9.1999, jolloin vahvistettiin luonnonsuojelulakikohteeksi

Luontotyyppi: merenrantaniitty

Alueen sijainti: Läntinen ulkosaaristo

Luontotyypin sijainti: Saaren kaakkoisranta avokallioiden välissä

Rajaus: Avonaisiin, lähes kasvittomiin kallioihin koillis- ja lounaispäässä. Meren puolella kasvillisuuden alarajaan, mantereen puolella tervaleppä- ja mäntyvyöhykkeeseen.

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: Rannan koillisestä avokalliopistokseen keskellä 78m pituutta, kokonaispituus keskellä oleva kallio mukaanlukien 118m. Keskisen avokallion kohdallakin vielä sisemmällä rannalla samanlainen vyöhykkeisyys kuin leveimmällä kohdalla. Koillisosa n. 20m leveää, levein kohta keskellä 57m, lounaispää n. 20m leveää niittyä. Niitty on vähän sirpaleinen avokallioista johtuen. Tyypilliset vyöhykkeet merenrannasta lukien ovat suolavihvilä-rönsyrölli -yhdyskunta, paikoin meriluikkaa kaikkein lähinnä vettä muodostamassa useiden neliömetrien kasvustoja. Matalakasvuisessa vyöhykkeessä kasvaa mm. keltamaite, meriratamo, merisuolake, merirannikki, suomensuolasänkiö, isolaukku, isorantasappi ja tanakka silmäruoho. Korkeakasvuisen vyöhykkeen muodostaa virmajuuri, mesiangervo, ranta-alpi, siniheinä, ruokohelpi ja rantatädyke. Erillinen luhtakastikkavyöhyke on havaittavissa näiden kahden vyöhykkeen välissä. Koillispuolella ylärajalla kasvaa pieni, matalakasvuinen pensas kurturuusua. Ranta avautuu kaakkoon, merenkäynti on voimakasta, jolloin rantaniitty pysyy avoimena ja sekä merivesi että talvella jäät vaikuttavat voimakkaasti rannan avoimena pysymiseen. Puut eivät pysty tunkeutumaan rantaan päin. Rannalla on kaistaleita, jotka muodostuvat pikkukivikosta, jolla ei kasva paljon mitään. Korkeamman veden vuosina nämä kohdat saattavat olla veden peitossa.

Eläintietoja: Paljon isoja päiväperhosia (vaaleita, kaaliperhosia), haahka, ?tiira, koskelo

Perustelut: Hieno, monipuolinen lajisto, koko riittävän suuri, matalakasvuinen vyöhyke peittää yli puolet alueen pinta-alasta

Luonnontilaisuus: Säilynyt luonnontilaisena, vain vähän roskaa (pääosin kulkeutunut tervaleppävyöhykkeeseen veden ja jään mukana ylittäen alavan merenrantaniityn). Hienot vyöhykkeet meriluikkaa, suolavihvilää, rönsyrölliä, merirannikkia, luhtakastikkaa ja korkeita kukkivia ruohoja.

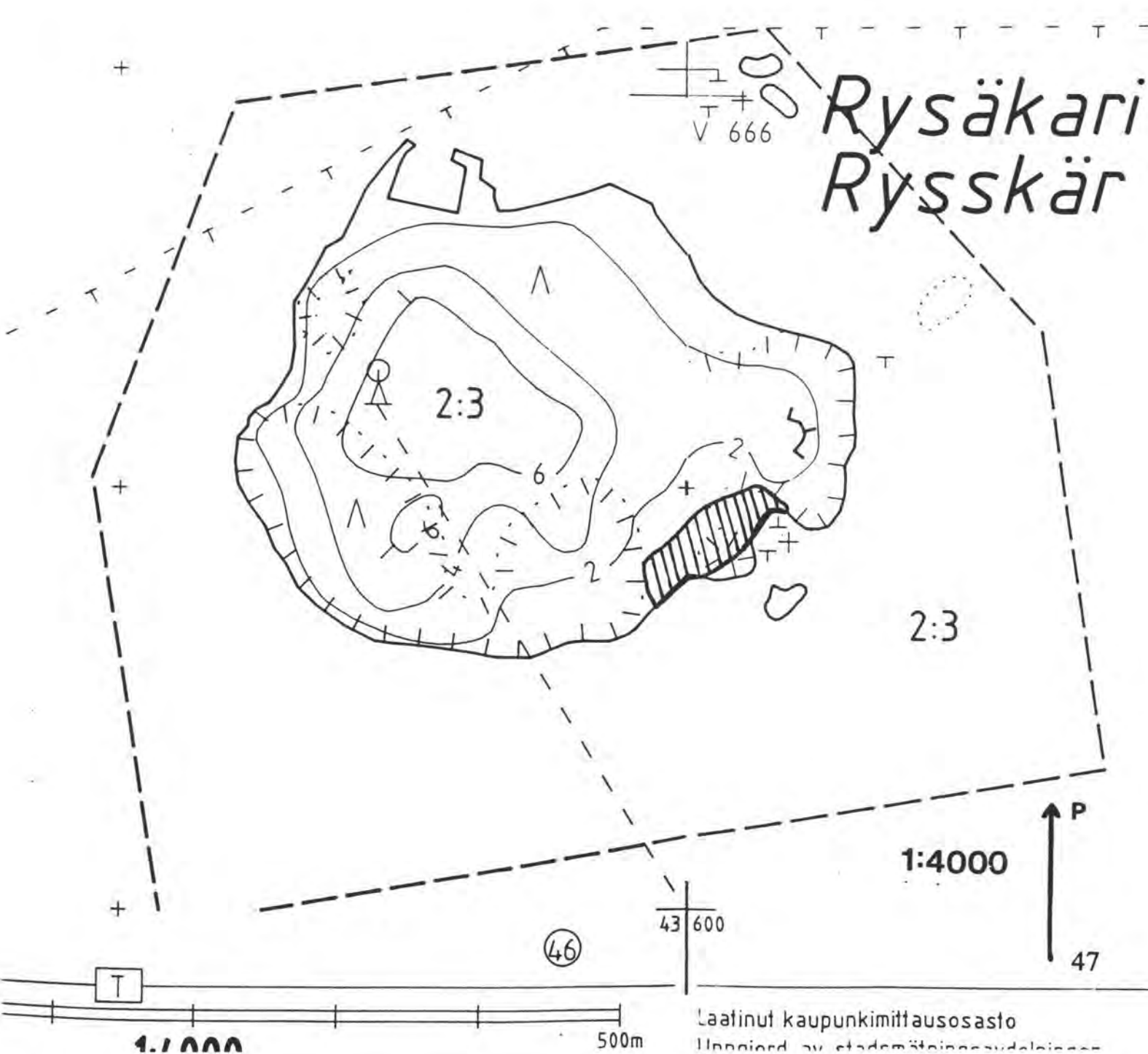
Alueen omistaja: valtio, puolustusvoimat (Suomenlinnan Rannikkorykmentti, PL 5, 00861 HKI), Rno: 2-3

Helsingin saariston ja merialueen osayleiskaava 1997: Sotilasalue (EP)

Aiemmat tiedot: Arto Kurton muistiinpanot Helsingin kasviota varten (Helsingin arvokkaat luonnonalueet); Helsingin saariston ekologinen kestävyys-saarikortiston osat I-III

Dokumentointi: Diat ja maastolomakkeet (kartta, kuvaus ja lajilista)

18. Rysäkärin merenrantaniitty

Rysäkari
Rysskär

1:4000

1:4000

500m

Laatinut kaupunkimittausosasto
Helsingin ja stademättingsbyråns

19. Melkin merenrantaniitty

Maastokäynti 2.7.1999, jolloin vahvistettiin luonnonsuojelulakikohteeksi

Luontotyyppi: merenrantaniitty

Sijainti: Lauttasaaren etelä-lounaispuoliset saaret

Luontotyypin sijainti: Länsipuolella saarta, laiturilta etelään, pohjoispään hiekkarannan jatke eteläänpäin

Rajaus: Pohjoisessa hiekkarantaan, eteläpäässä lähes laituriin, rehevöitynyt ja osin umpeenkasvanut osa lahdenpohjukan etelärannalla jää pois; kasvillisuuden alarajalta mantereen puolella tervalepikkoon, rajauksen sisälle tulevat mukaan tervalepät, jotka pensasmaisia.

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: Rönsyrölli-suolavihvilä - yhdyskunta voimakkain ja tyylikkään & runsaan näköinen. Korkeakasvuista vyöhykettä vallitsevat eteläosissa mesiangervo, ruokohelpeä, ja ranta-alpia jonkin verran joukossa, samaten juolavehnää ja ketohanhikkia. Vyöhykkeisyys rannalla erittäin selvännäköinen, ei mosaiikkinen. Vesirajaa lähinnä matalakasvuissa vyöhykkeessä myös merirannikkia ja -suolaketta. Etelästä pohjoiseen mennessä matalakasvuinen muuttuu meriluikka-rönsyrölli -yhdyskunnaksi, avoimemmalla osuudella merirannikkia ja merisuolaketta enemmän. Kallio ja kivilaituri sijaitsevat rannan eteläosissa ja katkaisevat vähän merenrantaniityn kasvillisuutta. Näiden pohjoispuolella kapeampana jatkuu matalakasvuinen vyöhyke ja korkeakasvuisemmassa selkeinä erottuvat järviruoko tällä kohtaa. Muina lajeina edelleen mesiangervo ja ranta-alpi. Rantaa edetessä veneitä mökkien rannassa, jonka pohjoispuolella jatkuu erittäin edustava ja leveänä vyönä esiintyvä matalakasvuinen rantaniitty. Korkeakasvuista dominoivat samat lajit kuin edellä, lisäksi myös virmajuuri. Seuraavaksi rantaa pohjoiseen mennessä merenrantaniityn osuus paikoin aika kapea, n. 10m tienoilla. Ranta hyvin kivinen, pientä mukulakiveä, joiden väleihin muodostunut maannosta. Alueella myös joitakin isompia kiviä. Oman osuutensa rannalla muodostaa sinikaislavyöhyke, jonka joukossa merisuolaketta - matalakasvuinen vyöhyke koostuu meriluikasta ja paikoin lähes yksinomaan rönsyröllistä. Erillisiä järviruoko-, sinikaisla-, ruokohelpe- ja mesiangervoaltaisia korkeakasvuista yhdyskuntia esiintyy rannan puolivälin tienoilla. Pohjoispäässä rannalla myös hiekkarannan kasvillisuutta, mm. suola-arho kasvaa ruokohelpeiden takana, mantereen puolella ja hiekkaranta ikäänkuin pistää kaistaleena merenrantaniityn keskelle. Kartalle kirjatut leveydet pohjoisesta etelään ovat merenrantaniityn koko leveys ja suluissa matalakasvuisen & korkeakasvuisen vyöhykkeen osuus: 20 (11, 9); 20 (11, 9); 22 (10, 12); 20 (12, 8); 10 (4, 6); 15 (10, 5); 11 (7, 4); 22 (15, 7); 16 (11, 5). Rannan kokonaispituus noin 550m.

Uhkatekijät: Ei välitöntä uhkaa muutoin kuin lisääntyvä umpeenkasvu eteläisestä lahdenpohjukasta alkaen.

Eläintietoja: Haahka, useita lokkilajeja, isokoskelo, lapintiira, kyhmyjoutsen, meriharakka

Perustelut: Edustava (3-4, paras arvosana 4) ja kookas erilaisine yhdyskuntineen, luonnontilaisuus hyvä

Luonnontilaisuus: Luonnontilainen ja osin siihen verrattava, pari kivilaituria ja venevalkama rikkoo hienoa kokonaisuutta, suurin osa hyvin säilynyttä. Kulutuksen merkkejä ei näkyvissä em. kohtia lukuunottamatta. Meren tuomaa roskaa on rannalla jonkin verran.

Hoitosuosituks: Siivoaminen silloin tällöin olisi perusteltua.

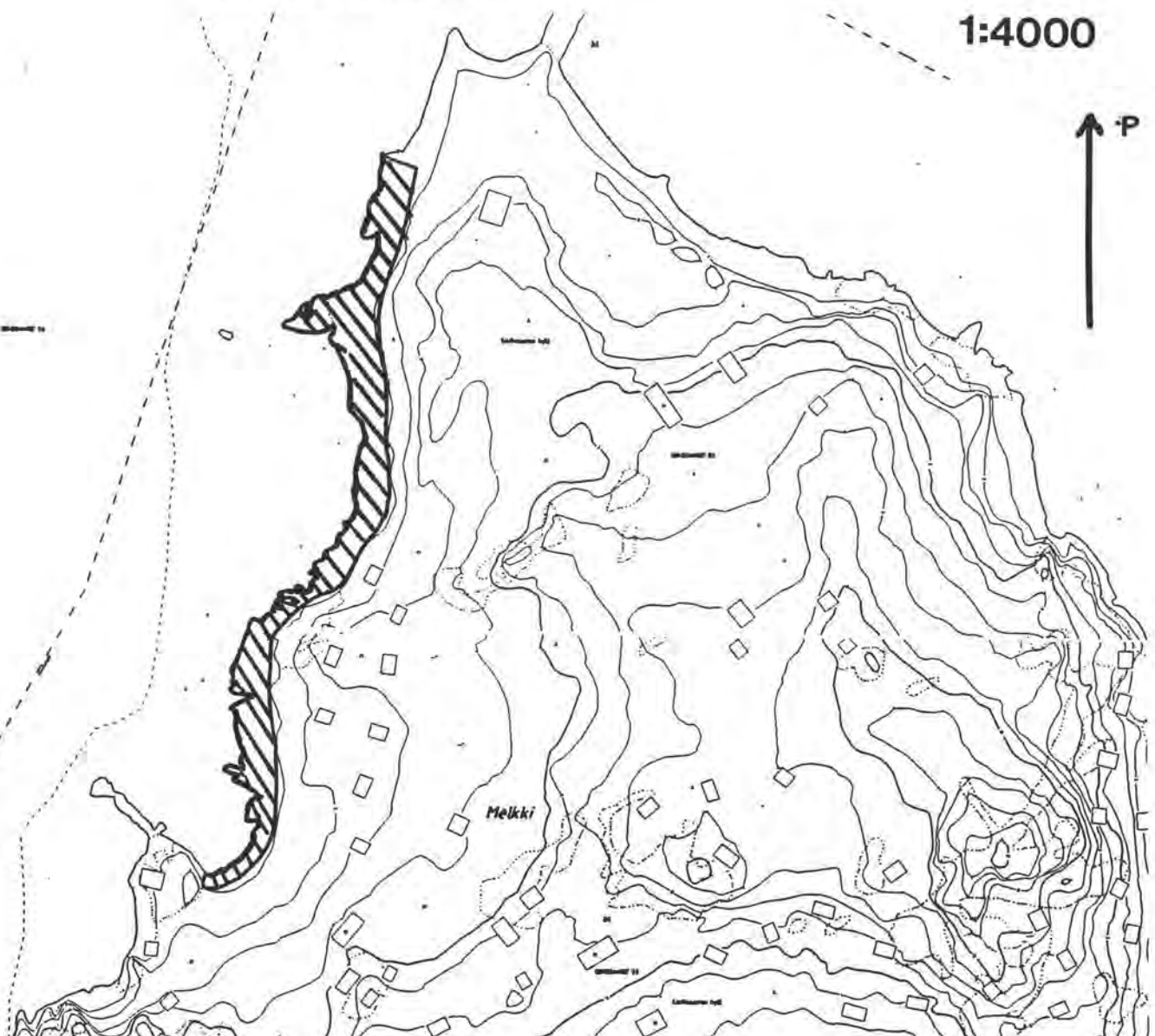
Maanomistaja: Valtio, puolustusvoimat (Suomenlinnan rannikkorykmentti, PL 5, 00861 HKI), Rno: 2-2

Helsingin saariston ja merialueen osayleiskaava 1997: VU, virkistyspalvelujen alue, saarella Helsingin puolustukseen liittyviä suojeltavia kulttuurihistoriallisia erilliskohteita

Aiemmat tiedot: Arto Kurton muistiinpanot Helsingin kasviota varten (Helsingin arvokkaat luontokohteet) ja Helsingin saariston ekologinen kestävyysaarikortisto osat I-III

Dokumentointi: Diat ja maastolomakkeet (kartta, kuvaus ja lajilista)

19. Melkin merenrantaniitty

20. Läntisen Pihlajasaaren merenrantaniitty

Maastokäynti 30.7. ja 23.8.1999, jolloin vahvistettiin luonnonsuojelulakikohteeksi

Luontotyyppi: merenrantaniitty

Sijainti: Lauttasaaren länsi-eteläpuoliset saaret

Luontotyypin sijainti: Vadelmakupuun vievän sillan tyvestä etelään n. 200m, saaren itärannalla

Rajaus: Vadelmakupuun menevän sillan tyveltä n. 200m eteläänpäin, etelärajana lahdenpoukaman etelärannalla olevat avokalliot; kasvillisuuden alarajalta rantatervalepikkoon.

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: Pohjoispäässä merikaislayhdyskunta, todella rehvässä lahdenpoukamassa, jossa kasvavat myös mesiangervo, ruokohelppi, isomaltsa ja korpikastikka suurina määrinä ja kookkaina lajeina. Korkeakasvuinen vyöhyke vallitsee täällä pohjoispäässä, poukamassa ei ollenkaan matalakasvuista vyöhykettä. Lahdenpohjukka myös haiskahti epämiellyttävälle käynnin aikana. Rannan keskiosan pohjoispuolella matalakasvuinen vyöhyke alkaa lisääntyä ja on pinta-alasta yli puolet. Alue on suhteellisen kivikkoinen, joitakin suuria ja enemmän pienempiä kiviä kaikissa vyöhykkeissä maalla ja vedessä. Perusvälimateriaali, jossa kasvit kasvavat on hienorakeista hietaa. Matalakasvuisessa vyöhykkeessä vallitsevat suolavihvilä-meriluikka-rönsyrölli, mukana merirannikkia ja merisuolaketta. Muualla kuin aivan pohjoispäässä korkeakasvuista vyöhykettä vallitsee ranta-alpi, mesiangervo, virmajuuri ja jonkin verran kasvaa korpikastikkaa. Korkea- ja matalakasvuisten vyöhykkeiden rajalla kasvaa luhtakastikkaa. Eteläisessä poukamassa myös hyvin rehevä kasvillisuus, kaikki lajit hyvin kookkaita. Eteläinen poukama kuluneempi kuin muu alue, siellä on polkkuja auringonottokallioille. Pituutta alueella yhteensä noin 200m, keskimäärin leveyttä 10-12m.

Uhkatekijät: Rehevöityminen ja lisääntyvä kulutus

Perustelut: Lajistoltaan tyypillinen, kooltaan riittävän iso, kivisyys ei ratkaiseva tekijä eikä katkaise merenrantaniityn kasvillisuutta, kuitenkin 'rimaa hipoen' suojeltavaksi ehdotettava.

Luonnontilaisuus: Luonnontilaiseen verrattava, ei akuuttia hoidon tarvetta.

Maanomistaja: Helsingin kaupunki, RN:o 1

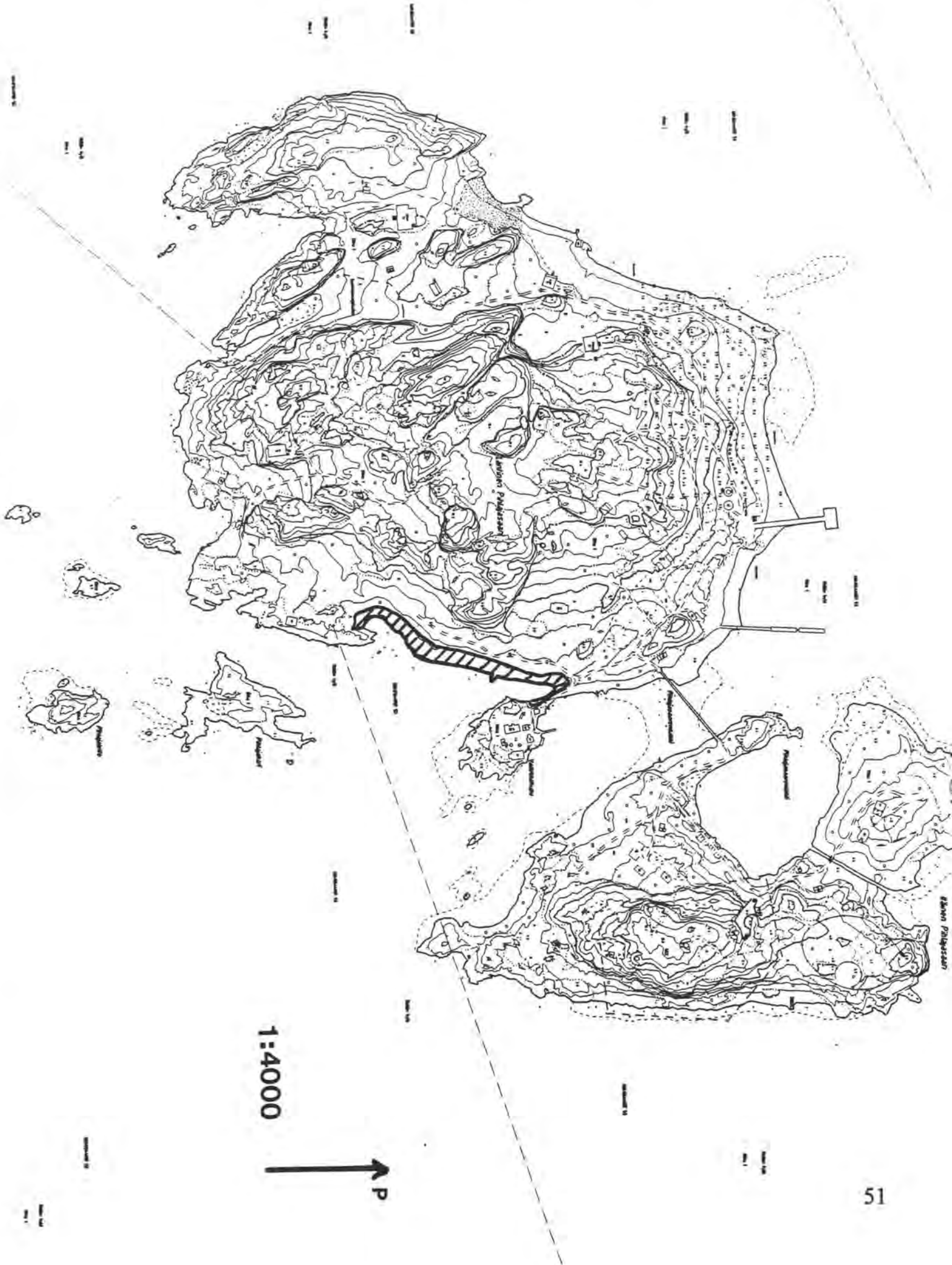
Maan haltija: Liikuntavirasto

Helsingin saariston ja merialueen osayleiskaava 1997: Virkistyspalvelujen alue (VU)

Aiemmat tiedot: Arto, Kurton muistiinpanot Helsingin kasviota varten (Helsingin arvokkaat luontokohteet) ja Helsingin saariston ekologinen kestävyys-saarikortisto osat I-III

Dokumentointi: Diat ja maastolomakkeet (kuvaus, lajilista ja kartta)

20. Längtisen Pihlajasaaren merenrantaniitty

21. Pitkäourin merenrantaniitty

Maastokäynti 5.8. ja 25.8.1999, jolloin vahvistettiin luonnonsuojelulakikohteeksi

Luontotyyppi: merenrantaniitty

Sijainti: Läntinen ulkosaaristo

Luontotyypin sijainti: Saaren länsi- ja keskiosassa, etelärannalla

Rajaus: Itä-länsisuunnassa avokalliot, ensimmäinen itäinen avokalliopala kuuluu mukaan, koska sen jälkeen jatkuu yhtenäinen edustava merenrantaniitty, joka voidaan lukea mukaan samaan kokonaisuuteen; muutoin kasvillisuuden alarajalta merenpuolella keskiosan soravalliin, jossa kurtturuusua, merimaltsaa ym. hiekkarannan lajeja; itäisimmällä alueella tervaleppiin, joiden takana soravalli maitohorsmineen.

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: Niitty, jonka kokonaispituus n. 110m ja leveyttä n. 35m kasvillisuuden alarajalta soravallin päälle sen leveimmällä kohdalla. Kapeammalla itäisellä osuudella leveys noin 12 m.. Selkeästi eniten matalakasvuista vyöhykettä isommalla rantakaistaleella, joka muodostaa niityn pääosan. Edustavan näköinen niitty vyöhykkeisyyden ja matalakasvuisuuden osalta. Matalakasvuinen vyöhyke koostuu rönsyröllisuo-lavihvilä -yhdyskunnasta, jonka seassa merirannikkia ja punasänkiötä. Seuraavassa vyöhykkeessä punanataa. Kapean korkeakasvuisen vyöhykkeen muodostaa ruokohelpi, pietaryrtti ja rantatädyke yhdessä. Tämäkin ranta kivikkoisen, mutta pohjaltaan hiekkainen. Kivikkoa on vähemmän kuin monilla muilla kohteilla. Keskellä pari iso kivilohkareryhmää. Hiekkarantamainen kaistale ennen soravallia, sen takana pohjoisrannan hiekkaranta.

Eläintietoja: Myyrän tms. kaivamia kuoppia rantaniityllä jokseenkin runsaasti, Helsingin arvokkaat lintualueet (092/99), lk I

Perustelut: Riittävän iso, matalakasvuisen vyöhykkeen osuus yli ½ pinta-alasta, lajisto on erittäin tyypillinen

Luonnontilaisuus: Luonnontilaiseen verrattava, jonkin verran kulutusjälkiä (saarella rakennelmia, ajoittaista tilapäisasutusta).

Hoitosuositukset: Roskien siivoaminen ajoittain, kurtturuusun poisto merenrantaniityn luoteisnurkasta, missä myös ihmisten majarakennelmia.

Maanomistaja: Helsingin kaupunki, RN:o 1

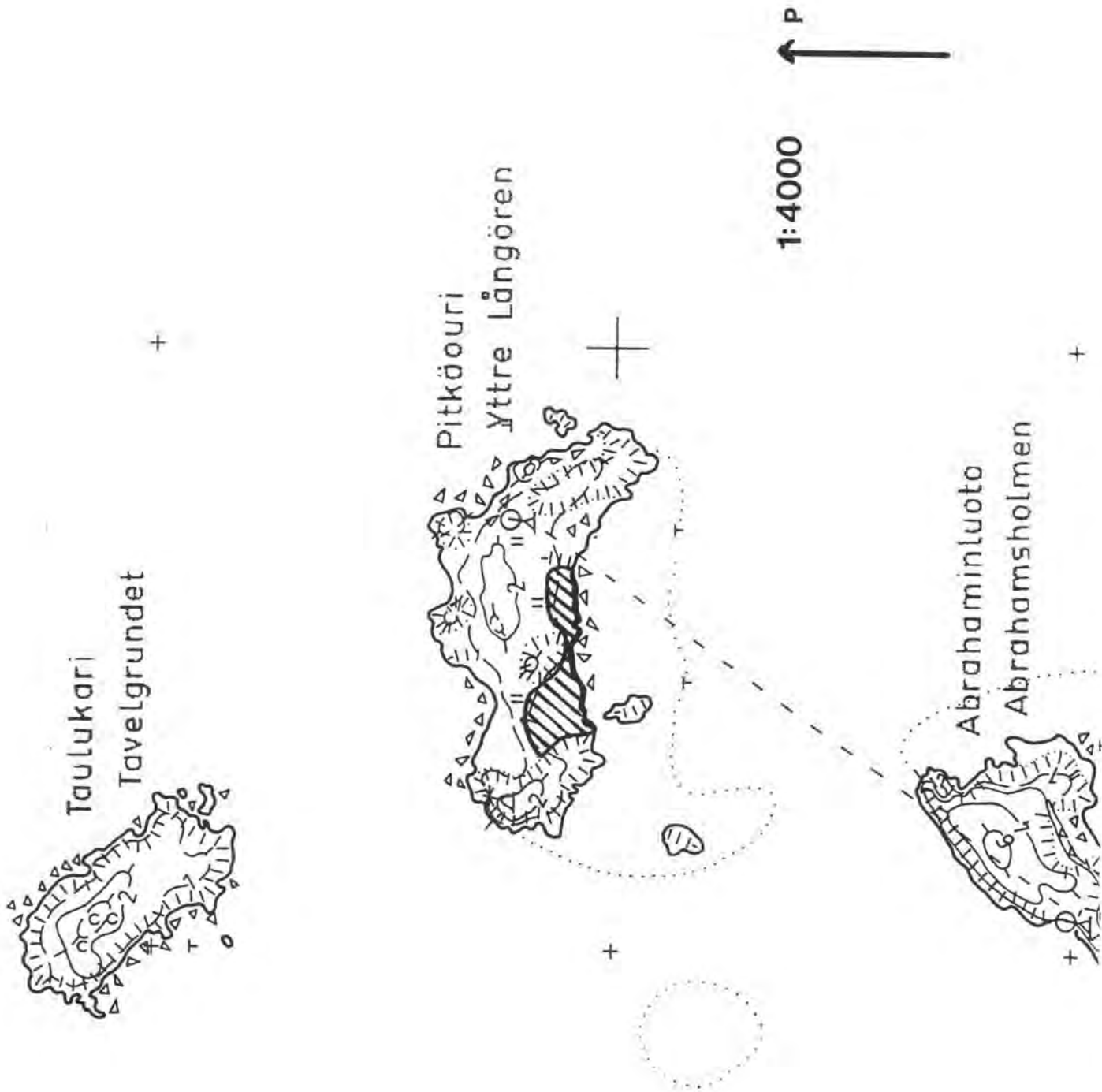
Maan haltija: Liikuntavirasto

Helsingin saariston ja merialueen osayleiskaava 1997: Retkeilyalue (VR)

Aiemmat tiedot: Arto Kurton muistiinpanot Helsingin kasviota varten (Helsingin arvokkaat luontokohteet) ja Helsingin saariston ekologinen kestävyys-saarikortisto osat I-III

Dokumentointi: diat, paperikuvat ja maastolomakkeet (kuvaus, lajilista, kartta)

21. Pitkäourin merenrantaniitty

22. Pikku-Kuivasaaren merenrantaniitty

Maastokäynti 8.7. ja 8.9.1999, jolloin vahvistettiin luonnonsuojelulakikohteeksi

Luontotyyppi: merenrantaniitty (läntinen)

Sijainti: itäinen ulkosaaristo

Luontotyyppin sijainti: saaren länsirannalla, kivilohkarekannaksen pohjoispuolella

Rajaus: Lohkarekannaksen avokalliosta etelässä pystyseinäiseen lohkareikkoon ja kasviittomaan alueeseen pohjoisessa. Luikka-ym. vyöhykkeen alarajalta ensimmäisiin tervaleppiin.

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: Pituutta alueella on n. 100m, leveyttä 25-30 m välillä. Niitty on valtaosaltaan matalakasvuinen merenranta, jossa vallitsevat meriluikka, suolavihvilä ja rönsyrölli. Laajimman vyöhykkeen ne muodostavat alueen pohjoisosassa. Näiden seassa kasvaa myös suomensuolasänkiötä(?), rantanätkelmää, ketohanhikkia ja keltamaitetta. Aallonmurtajan rannanpuoleisessa päässä kasvaa merikaislayhdyskunta, tämän erillisen oman alueen koko on 2 x 2m. Aallonmurtajan ja kannaksen rakentaminen on ehkä vaikuttanut rantaan, jolloin merenkäynti vähentynyt. Tämä puoli rannasta on tasaisempi ja niittymäisempi ulkonäöltään kuin saaren eteläpuoliskossa oleva lohkareinen niitty. Tämän läntisen niityn eteläosa on matalakasvuiselta osaltaan rönsyröllivaltainen pohjoiseenpäin suolavihvilävaltaiseksi muuttuva ja aivan pohjoisimmassa osassa rönsyröllivaltainen. Ennen korkeakasvuista vyöhykettä kasvaa punanataa ja sen takana on runsas ruokohelpivaltainen vyöhyke vaihettuen mesiangervovaltaiseksi ruohovyöhykkeeksi, jossa luhtavuohennokkaa ja ranta-alpia.

Eläintietoja: runsaasti lintuja, Helsingin arvokkaat lintualueet (095/99, lk I)

Perustelut: Alueen koko ja lajisto täyttävät kriteerit, matalakasvuista vyöhykettä runsaasti

Luonnontilaisuus: Luonnontilaiseen verrattava; aiempaa rakentamista on rannan läheisyydessä. Pysynyt hyvin avoimena, pensaita ei ole niittykasvillisuuden joukossa, lajisto on edustava

Maanomistaja: valtio, puolustusvoimat (Suomenlinnan Rannikkorykmentti, PL 5, 00861 HKI)

Helsingin saariston ja merialueen osayleiskaava 1997: Retkeilyalue (VR)

Aiemmat tiedot: Arto Kurton Helsingin kasviota varten tekemät muistiinpanot (Helsingin arvokkaat luontokohteet) ja Helsingin saariston ekologinen kestävyys-saarikortisto osat I-III

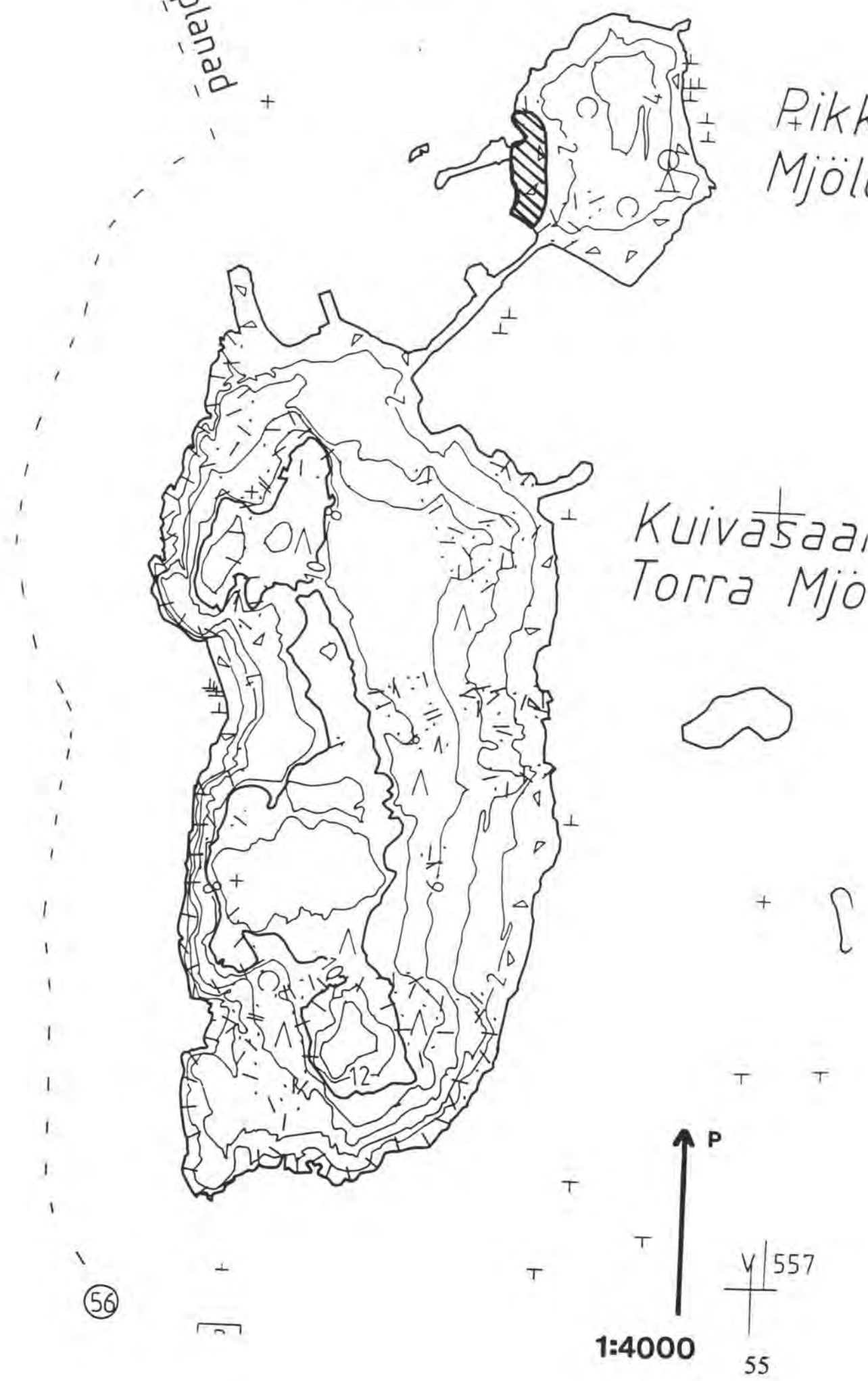
Dokumentointi: Diat ja maastolomakkeet (kartta, kuvaus ja lajilista)

22. Pikku-Kuivasaaren merenrantaniitty

Puutarjaplanad

Pikk
Mjölö

Kuivasaari
Torra Mjö

23. Isosaaren merenrantaniityt

Maastokäynti 12.7.1999, jolloin vahvistettiin luonnonsuojelulakikohteeksi

Isosaaren merenrantaniitty 1/4

Luontotyyppi: merenrantaniitty

Sijainti: Itäinen ulkosaaristo

Luontotyypin sijainti: Saaren pitkällä pohjoisrannalla

Rajaus: Urheilukentän itäpuolella olevasta ojasta 45m itään ja 33m länteen, yhteispituus 78m. Kasvillisuuden esiintymisestä vedenrajassa korkeakasvuisen vyöhykkeen ylärajaan ja/tai rantavalliin. Kasvillisuus vallin päällä ei merenrantaniitylle ominaista

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: Itäpäässä 16m leveä niity, josta matalakasvuisen osuus 9m. Lajistona pääasiassa rönsyrölli-meriluikka-luhtakastikka -yhdyskunta. Ojasta hieman itään niityn kokonaisleveys 18m, matalakasvuisen osuus 16m. Ojan kohdalla 21m leveyttä, matalakasvuisen osuus 17,5m. Edelleen sama lajisto muodostaa alimman vyöhykkeen. Korkeakasvuinen vyöhyke koostuu ruokohelpistä, ranta-alpista ja virmajuuresta ja on kasvutyyliältään mosaiikkimainen, jossa matalakasvuista kasvillisuutta välissä: 10m matalaa, 3m korkeaa, 4m matalaa ja 4m korkeaa. Länsipäässä matalakasvuista osuutta vallitsee meriluikka, myös rönsyrölliä esiintyy (hyvin tyypillinen niityn ilme). Luhtakastikka vähän ylempänä muodostaa oman vyöhykkeensä. Joukossa kasvaa myös suomensuolasänkiötä ja rantaukontatarta. Luhtakastikkaa ei ole paljoa löytynyt ennen näiden rantojen tutkimista. Ojan lähellä kasvaa kurturuusupensas. Ranta on melko vähäkivinen ja hyvin tasainen & loivasti nouseva, hiekkranan kasvillisuus sekoittuu osin tähän merenrantaniityyn.

Eläintietoja: Tästä v. 1999 kuivasta kesästä johtuen todella paljon leppäkerttuja

Perustelut: Luonnontilaiseen verrattava, riittävän suuri, tyypillinen lajisto, kasvit vyöhykkeittäin rannan suuntaisesti.

Luonnontilaisuus/kunto: Jonkin verran kivikkoinen, kasvillisuus alkaa monen metrin päässä vesirajasta. Aikanaan kaivetut ojat alentavat luonnontilaisuutta. Lajisto vähän köyhänpuoleinen. Hanhien laidunnuksesta jälkiä matalakasvuisessa vyöhykkeessä.

Maanomistaja: valtio, puolustusvoimat, (Suomenlinnan Rannikkorykmentti, PL 5, 00861 HKI)

Helsingin saariston ja merialueen osayleiskaava 1997: Sotilasalue (EP)

Aiemmat tiedot: Arto Kurton muistiinpanot Helsingin kasviota varten (Helsingin arvokkaat luontokohteet) ja Helsingin saariston ekologinen kestävyys-saarikortisto osat I-III

Dokumentointi: Diat ja maastolomakkeet (kartta, kuvaus ja lajilista)

Isosaaren merenrantaniitty 2/4

Luontotyyppi: merenrantaniitty

Sijainti: Itäinen ulkosaaristo

Luontotyypin sijainti: Saaren luoteiskolkassa ja pohjoisosassa länsirantaa

Rajaus: Pohjoisessa isoin, meressä oleva siirtolohkare, josta n. 150m etelään päin: kasvillisuuden alarajasta rantavalliin korkeakasvuisen vyöhykkeen takana.

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: Matalakasvuisten vyöhykkeen näkyvimmat lajit ovat suolavihvilä, ketohanhikki, keltamaite ja rönsyrölli. Korkeakasvuista vyöhykettä vallitsee näkyvimmin ruokohelpi, aivan vyöhykkeen yläreunassa on myös kukkivia ruohoja - enemmän kuin Isosaaren ykkösmerenrantaniityllä. Merenrantaniityn etelärajalla kasvaa matalakasvuisessa vyöhykkeessä myös meriratamo ja merirannikkia. Alueen kokonaispituus on n. 150m, leveydet pohjoisimmassa osassa 7m, josta matalakasvuinen vyöhyke 3m, luoteisin kolikka 11m, josta matalakasvuista 7m, länsirannan puolella pohjoispäässä 21m leveyttä, mistä 12m matalakasvuista. Kapein rannan leveys 6m. Eteläisellä rajalla kokonaisleveys 15m, josta matalakasvuista vyöhykettä 10m.

Eläintietoja: Helsingin arvokkaat lintualueet (098/99), lk II; merkkejä hanhien laidunnuksesta

Perustelut: Koko, matalakasvuisten vyöhykkeen osuus ja lajisto riittävät.

Luonnontilaisuus: Luonnontilaiseen verrattava, ei rehevöitymisen merkkejä havaittavissa

Maanomistaja: Valtio, puolustusvoimat (Suomenlinnan Rannikkorykmentti, PL 5, 00861 HKI)

Helsingin saariston ja merialueen osayleiskaava 1997: Sotilasalue (EP)

Aiemmat tiedot: Arto Kurton muistiinpanot Helsingin kasviota varten (Helsingin arvokkaat luontokohteet) ja Helsingin saariston ekologinen kestävyys-saarikortisto osat I-III

Dokumentointi: diat ja maastolomakkeet (kartta, kuvaus ja lajilista)

Isosaaren merenrantaniitty 3/4

Luontotyyppi: merenrantaniitty

Sijainti: Itäinen ulkosaaristo

Luontotyypin sijainti: Länsirannan keskivaiheilla

Rajaus: Pohjoisraja sisemmällä saarella olevan vallin kohdilla, ojasta etelään ampumaradan kohdalla, yhteispituus 126m. Merenrantaniittyjen b ja c väliin jää 87m. c-niityn pohjoisrajalta on 47m metallitolpilla varustettuun isoon siirtolohkareeseen rannalla. Leveysrajat kasvillisuuden alarajalta tervalepikkoon.

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: Niityn kokonaispituus 126m. Etelärajalla leveyttä 12m, josta puolet matalakasvuista. Tästä pohjoiseenpäin kokonaisleveydet 11m ja 16m, joista matalakasvuisten vyöhykkeen osuus 4m ja 12m. Matalakasvuisten vyöhykkeen pääosan muodostavat suolavihvilä-rönsyrölli -yhdyskunta, jonka yläpuolella on luhtakastikkavyöhyke. Taaempänä oleva korkeakasvuinen vyöhyke on mesiangervoaltainen, seassa kasvaa vähän ruokohelpeä ja jonkin verran virmajuurta sekä meriputkea. Niitä kasvaa suhteessa enemmän kuin a- ja b-niityillä. Matalakasvuisten vyöhykkeen muita tyyppilajeja, joita rannalla esiintyy: suomensuolasänkiö, keltamaite, merirannikki, merisuolake ja meriratamo. Kokonaisuutena edustavan näköinen niitty, jonka matalakasvuisten

vyöhykkeen osuus suuri. Niitty ulottuu tervaleppävyöhykkeeseen asti ja on tyyppillisen näköinen. Lajisto on monipuolisempi kuin a- ja b-niityillä sisältäen enemmän tyyppilajeja.

Perustelut: Lajistoltaan, kooltaan ja vyöhykkeiden suhteellisilta osuuksilta lain kriteerit täyttävä

Luonnontilaisuus: Luonnontilaiseen verrattava, hanhet laiduntaneet rantaa

Maanomistaja: valtio, puolustusvoimat, (Suomenlinnan Rannikkorykmentti, PL 5, 00861 HKI)

Helsingin saariston ja merialueen osayleiskaava 1997: Sotilasalue (EP)

Aiemmat tiedot: Arto Kurton muistiinpanot Helsingin kasviota varten (Helsingin arvokkaat luontokohteet) ja Helsingin saariston ekologinen kestävyys-saarikortisto osat I-III

Dokumentointi: diat ja maastolomakkeet (kartta, kuvaus ja lajilista)

Isosaaren merenrantaniitty 4/4

Luontotyyppi: merenrantaniitty

Sijainti: Itäinen ulkosaaristo

Luontotyyppin sijainti: Länsirannan eteläpuoliskossa, ampumaradan eteläosissa ja siitä eteläänpäin

Rajaus: Eteläraja kaivossa, josta pohjoiseen päin 76m pitkä niittyalue, leveysraja tervaleppävyöhykkeestä kasvillisuuden alarajalle

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: Matalakasvuisen vyöhykkeen vallitsijat ovat suolavihvilä ja rönsyrölli. Pohjoisemmassa päässä korkeakasvuista vyöhykettä dominoivat puolestaan mesiangervo ja virmajuuri. Merenrantaniityn kokonaispituus mitalla mitattuna on 76m, leveyttä alueella on keskimäärin 13m, josta matalakasvuista 10m ainakin eteläpäässä. Alue on kauttaaltaan kohtalaisen kivikoinen.

Huomionarvoinen lajisto: Vähäisemmässä määrin tavattua ruohokanukkaa ja suomyrttiä tämän niityn eteläreunassa tervaleppävyöhykkeen tuntumassa.

Perustelut: Alueen koko ja lajisto ovat riittäviä.

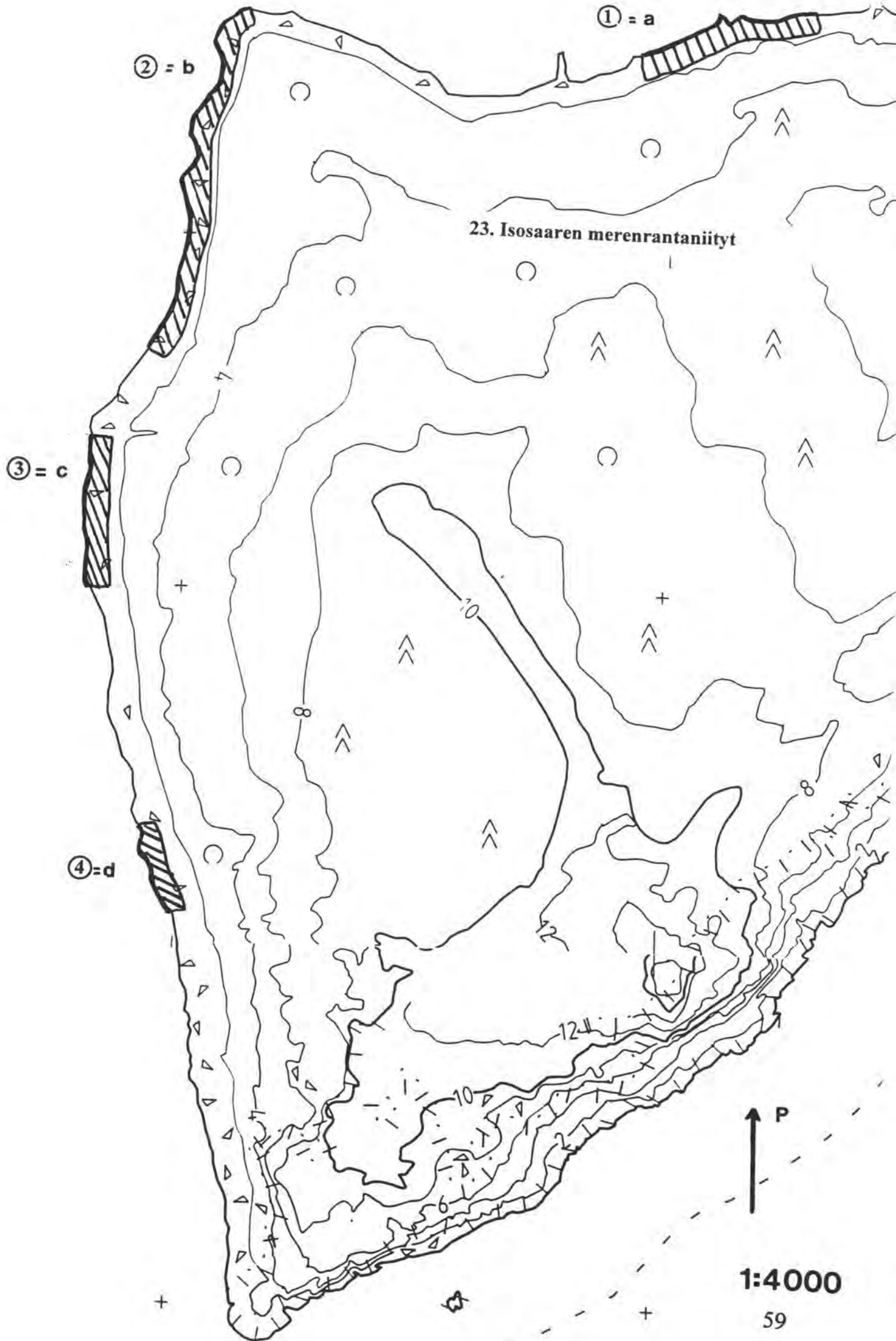
Luonnontilaisuus: Luonnontilaiseen verrattava ja edustava. Hanhien laidunnusta havaittavissa kasvillisuudessa täälläkin.

Maanomistaja: Valtio, puolustusvoimat, (Suomenlinnan Rannikkorykmentti, PL 5, 00861 HKI)

Helsingin saariston ja merialueen osayleiskaava 1997: Sotilasalue (EP)

Aiemmat tiedot: Arto Kurton muistiinpanot Helsingin kasviota varten (Helsingin arvokkaat luontokohteet) ja Helsingin saariston ekologinen kestävyys-saarikortisto osat I-III

Dokumentointi: Diat ja maastolomakkeet (kartta, kuvaus ja lajilista)

23. Isosaaren merenrantaniityt

1:4000

24. Kivisaaren merenrantaniitty

Maastokäynti 10.8. ja 25.8.1999, jolloin vahvistettiin luonnonsuojelulakikohteeksi

Luontotyyppi: merenrantaniitty

Sijainti: Kallahdonselkä - Villasaarenselkä

Luontotyyppin sijainti: Saaren läntinen niemi pohjoiseen ja etelään ulottuvine rantoineen

Rajaus: Ruovikon länsilaidasta niemen ympäri vedenrajan lähellä olevaan kaapelikylyttiin, jolla kohtaa rantaniitty kapenee; tervalepikko - meren puolella kasvillisuuden alaraja

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: Niityn pohjoisreuna rajoittuu rehevöityneeseen alueeseen, joka pääosin järviruokoa, jonka seassa rantalemmikkiä, rantamataraa, rantakukkaa ja mesiangervoa. Tällä alueella lajiston suhteet ovat muuttuneet rehevöitymisestä johtuen. Huonempi niityn osa jatkuu ruovikosta pohjoiseen ja sitä ei ole otettu mukaan rajauksen sisälle. Ruovikon pohjoispuolella kasvaa sinikaislayhdyskunta. Ruovikon eteläpuolella on rannan näyttävin, levein osuus, jolla matalakasvuinen vyöhyke on merkittävässä osassa. Korkeakasvuinen vyöhyke sijoittuu ruovikon viereen ja muutoin rannalla tyypillisesti matalakasvuisen vyöhykkeen ja tervaleppävyön väliin. Dominoivat lajit ovat rantakukka, -tädyke, suolamaltsa, maitohorsma ja mesiangervo. Tältä kohtaa ranta vähemmän kivikkoinen kuin muuten. Tervaleppäpensaita on työntymässä mantereen puolelta tälle alueelle. Matalakasvuinen vyöhyke tästä rantaanpäin on ketohanhikin, suomensuolasänkiön, isorantasapen, hiirenvirnan ja merivalvatin kukittamaa, vyöhykkeessä kasvaa muutoin myös puna- ja lampaannataa sekä rönsyrölliä ja paikoin juolavehnää. Selkeämpi muutaman lajin vallitsema vyöhyke sijaitsee rantaanpäin: ketohanhikki-rönsyrölli-punanata -yhdyskunta, jossa juolavehnää. Kaikkein rannanpuoleisimpana kasvaa rönsyrölli-suolavihvilä -yhdyskunta rannanmyötäisenä vyönä. Niemen leveimmän kohdan ruohoisella vyöhykkeellä kukkii myös suomenlahdennurmikohokki ja rantatädyke.

Uhkatekijät: Lisääntyvä rehevöityminen seurakunnan leirikeskuksen rakennusten suunnalta, jos asiaan ei kiinnitetä huomiota.

Eläintietoja: silkkiuikkuja

Perustelut: Kooltaan riittävä, lajistoltaan monipuolinen, matalakasvuista vyöhykettä on yli puolet pinta-alasta.

Luonnontilaisuus: Luonnontilaiseen verrattava, pohjoisosistaan vähän rehevöitynyt. Siisti, vain vähän roskia.

Hoitosuositukset: Tervaleppäpensaiden raivaaminen pois ja roskien siivoaminen.

Maanomistaja: Helsingin seurakuntayhtymä, Kolmas linja 22 B/ taloustoimisto, 00530 HKI, Rno:

Helsingin saariston ja merialueen osayleiskaava 1997: Virkistyspalvelujen alue (VU). Saarella myös huvila- ja muun asutuksen suojeltava erityiskohde.

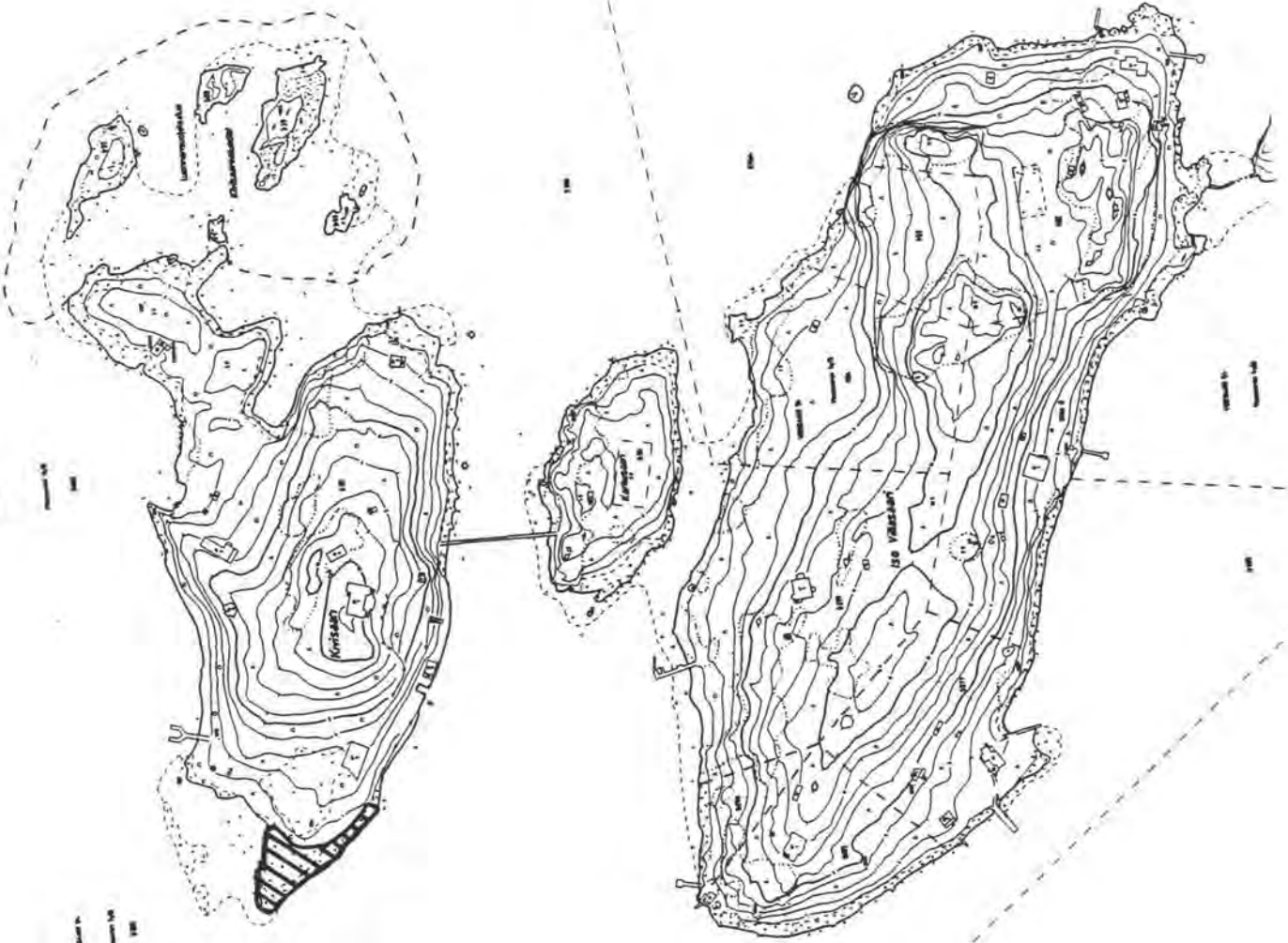
Aiemmat tiedot: Arto Kurton muistiinpanot Helsingin kasviota varten (Helsingin arvokkaat luontokohteet) ja Helsingin saariston ekologinen kestävyys-saarikortisto osat I-III

Dokumentointi: Diat, paperikuvat ja maastolomakkeet (kartta, kuvaus ja lajilista)

P

1:4000

24. Kivisaaren merenrantaniitty

Vilasaarenselkä

25. Itä-Villingin merenrantaniitty

Maastokäynti 14.7. ja 8.9.1999, jolloin vahvistettiin luonnonsuojelulakikohteeksi

Luontotyyppi: merenrantaniitty

Sijainti: Villingin itäpuolella

Luontotyyppin sijainti: Saaren itä- ja kaakkoisrannalla

Rajaus: Itäpäässä mökin pihan jyrkkään kallioon, josta kasvillisuuden alarajalla merenpuolella n. 105m pitkä suuriin kiviin niemen etelärannalla (kivissä sotilasalue-merkki ja valkoinen rasti), leveimmillään niemessä 40m, rajautuu kasvillisuuden alarajalta meren puolella rantalepikkoon.

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: Itäisimmässä kärjessä saarta paras osa, leveä merenrantaniitty, jossa matalakasvuisen vyöhykkeen osuus valtaosa niitystä. Koillisnurkkauksessa suolavihvilävyöhyke, jonka seassa myös runsaasti rönsyrölliä, sekä vähän meriratamo, merisuolaketta, suomensuolasänkiötä ja ketohanhikkia. Seuraava vyöhyke lampaannatavaltainen (kuivaa), jossa paljon keltamaitetta, muuna lajistona virmajuurta, syysmaitiaista, hiirenvirnaa ja meriratamo. Korkeampi ruohovaltainen vyöhyke koostuu ruokohelpi-ruokopuntarpäävaltaisesta heinäisestä yhdyskunnasta ja virmajuuri-mesiangervoaltaisesta ruohoisesta osuudesta, jossa myös rantatädykettä. Yksi tervaleppä (n. 15m) jää rajauksen sisään, koska hyvä niitty jatkuu sen takana niemenkärjen molemmin puolin. Rajatusta alueesta etelään jatkuu harvakasvuinen merenrantaniitty, joka louhikkoista. Matalakasvuinen vyöhyke puuttuu melkein tyystin, mutta kukkivia ruohoja on melko paljon. Ranta nousee tasaisesti (leveät vyöhykkeet niemen kärjessä) ja vähittäin ja on runsaskivikkoisin vedenrajassa.

Huomionarvoinen lajisto: särmäputki (*Selinum carvifolia*), (Helsingissä huomionarvoinen)

Eläintietoja: runsaasti heinäsiirkkoja

Uhkatekijät: ihmisvaikutus, 8.9.1999 käynnillä havaittu poltetun ”kokkoa”/roskia rannalla, matalakasvuisen vyöhykkeen keskellä, tasaisella kivettömällä osuudella, suositellaan tämän käytännön lopettamista

Perustelut: Lajisto edustava, alueen koko riittävän suuri ja luonnontilaisuus hyvä

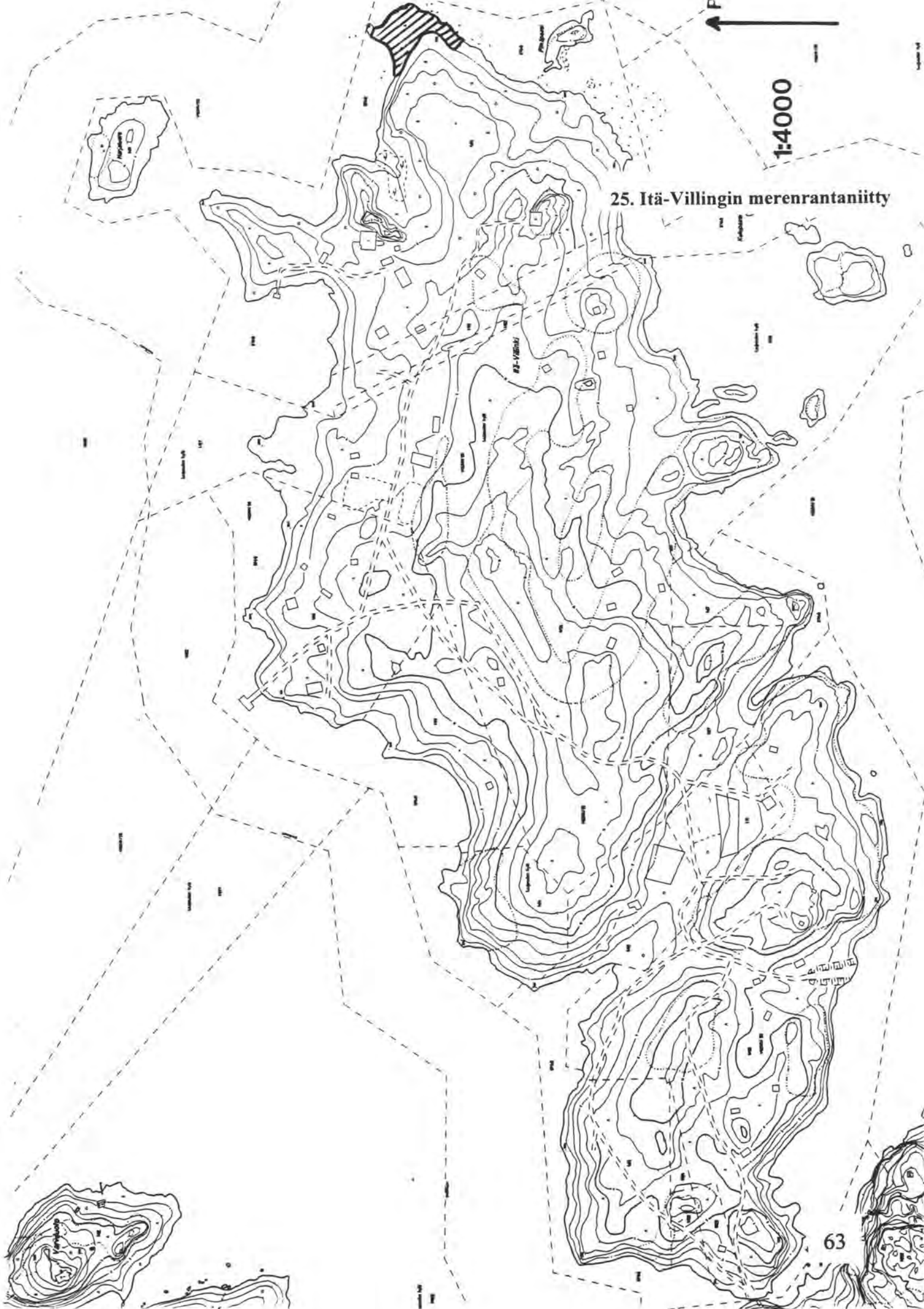
Luonnontilaisuus: Luonnontilaiseen verrattava, pohjoispuolisen (laiturin lähellä) pään rannalla levä- ym. ryönää meren mukana tullut, muutoin roskaton. Hieman virkistyskäyttöä, rantaviivasta jonkin verran kauempana mökkejä

Maanomistaja: Valtio, puolustusvoimat, (Suomenlinnan Rannikkorykmentti, PL 5, 00861 HKI)

Helsingin saariston ja merialueen osayleiskaava 1997: Retkeilyalue (VR)

Aiemmat tiedot: Arto Kurton muistiinpanot Helsingin kasviota varten (Helsingin arvokkaat luontokohteet); Helsingin saariston ekologinen kestävyys-saarikortisto osat I-III

Dokumentointi: Diat ja maastolomakkeet (kartta, kuvaus ja lajilista)

25. Itä-Villingin merenrantaniitty

26. Iso Leikosaaren merenrantaniitty

Maastokäynti 10.8. ja 25.8.1999, jolloin vahvistettiin luonnonsuojelulakikohteeksi

Luontotyyppi: merenrantaniitty

Sijainti: Kallahdenniemen harjujakso itäsaaristossa

Luontotyypin sijainti: saaren etelärannalla

Rajaus: Itäpään korkeisiin avokallioihin saunarannan ja urheilukentän itäpuolella - länsipään avokallioon/kivikkoon, jossa merenrantaniittykasvillisuus katoaa; kasvillisuuden alarajalta avokallioihin, rantalepikkoon, rantamännikköön + muuhun niitty-/metsäkasvillisuuteen

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: Loivasti nouseva eteläranta, joka tyyppillisesti kivikkoinen. Paikoin kivettömämpiäkin kohtia, joissa kivet eivät selvästi esillä ja erillisinä isoina lohkareina. Pitkän rannan eri osissa vyöhykkeisyys vaihtelee, vaikka tyyppillisesti vedenrajassa onkin suolavihvilä-rönsyrölli - yhdyskunta, jonka joukossa merirannikkia kohtuullisen paljon. Paikoin merenpuoleisin vyöhyke onkin ruokohelpivaltainen ja joissain kohdin matalakasvuisia kukkivia ruohoja täynnä. Yleisimmin ensimmäisen matalakasvuisen vyöhykkeen jälkeen hiirenvirna-ketohanhikki -kasvustoa, jossa ruokohelpeä seassa, myös rantavehnää ja pietaryrttiä kasvaa paikoin. Lentopallokentän edustalla olevan rakennuksen länsipuolella hiekkainen kaistale, jossa suola-arhoa ja rantavehnää, merimaltsaa ja ruokohelpeä. Matalakasvuinen vyöhyke 10m leveä, hiekkarantakaistale n. 10m leveä. Tältä kohdalta länteenpäin juolavehänä-ruokohelpeä -kasvustoa yläosassa, alaosa pääosin suolavihvilää ja merirannikkia, joiden päälle ajautunut lauttoina limaista leväryönää. Näillä kohdin n. 15-20m leveä rehevöitynyt kaistale, josta länteen pääasiassa korkeaa kasvillisuutta, merenpuoleisten avokallioiden kohdalla myös matalakasvuista. Hiekkarantakasvillisuus pistää kielekkeenä esiin merenrantaniityn kasvillisuuden yläpuolella (Hiekkarantavyöhyke tulee päälaiturin suunnasta luoteesta.) Matalakasvuisissa vyöhykkeissä keltamaitetta, meriratamoa, suomensuolasänkiötä. Vähän hajanaisen oloinen, vaikkakin pitkä yhtenäinen alue; kasvustojen mosaiikkisuus ja vaihtelevuus saa aikaan hajanaisuuden tuntua. Alueen kokonaispituus 180m, keskimäärin 12m leveää, jossa itäpää on kapeampaa.

Uhkatekijät: Lisääntyvä rehevöityminen! Seurakunnan olisi syytä tarkistaa, miten heidän pesu- ja muut käyttövetensä joutuvat mereen, koska rannalla voimakkaan rehevöitymisen merkkejä

Eläintietoja: Meriharakka tavanomaisten lokiin ja sinisorsien lisäksi

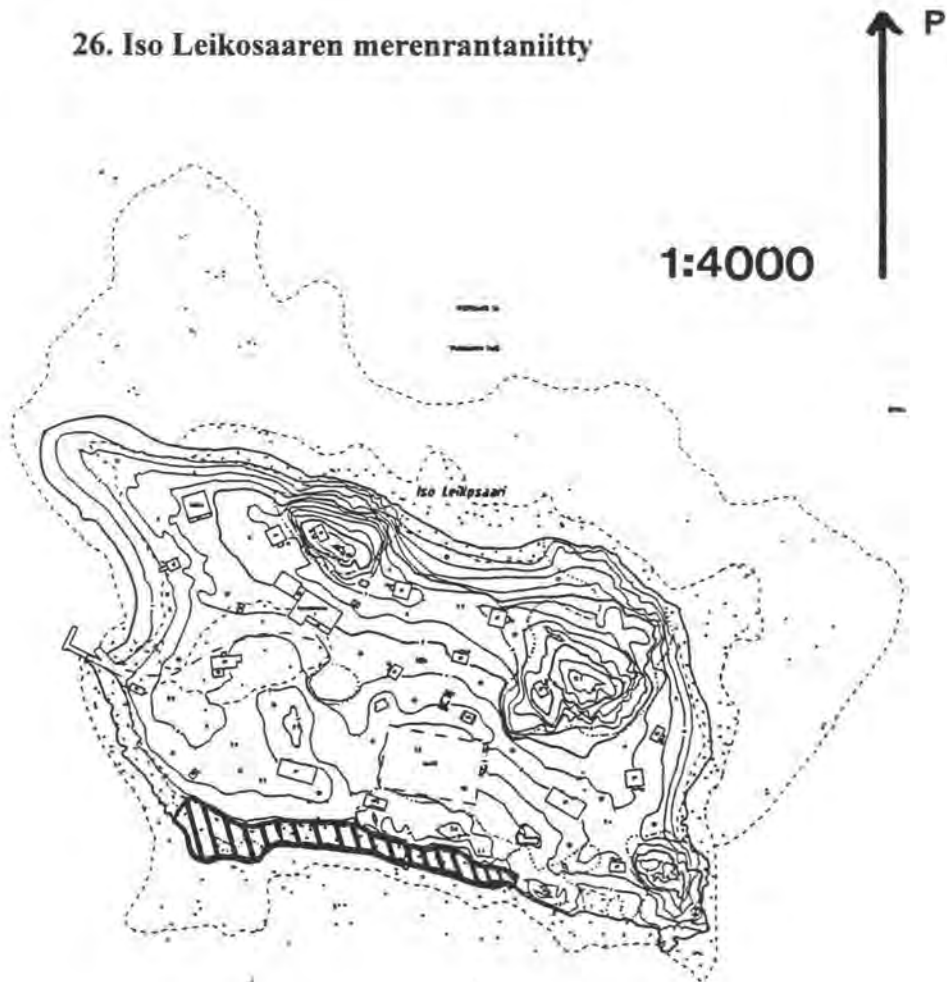
Perustelut: Kokoa riittävästi, lajisto on tavanomainen, mutta tyyppinen. Paikoin rehevöityminen tuo miinusta alueelle, mutta nämäkin kohdat voi ottaa alueen sisään.

Luonnontilaisuus: Luonnontilaiseen verrattava, paikoin vähän huonompi. Rannalla jäänteitä vanhasta laiturista tai muusta puukalusteesta ja muuta vanhaa roinaa kasattu rannan läheisyyteen. Kulumisen merkkejä havaittavissa.

Hoitosuositukset: Rannan siivoaminen mereltä ja maalta kertyvästä roskasta sekä jätevesien laskuun huomion kiinnittäminen, jotta rehevöityminen ei etenisi enää

Maanomistaja: Helsingin seurakuntayhtymä, Kolmas linja 22 B, 00530 HELSINKI
Helsingin saariston ja merialueen osayleiskaava 1997: Virkistyspalvelujen alue (VU). Saarella myös huvila- ja muun asutuksen suojeltava erilliskohde.
Aiemmat tiedot: Arto Kurton muistiinpanot Helsingin kasviota varten (Helsingin arvokkaat luontokohteet) ja Helsingin saariston ekologinen kestävyys-saarikortisto osat I-III
Dokumentointi: Diat, paperivalokuvat ja maastolomakkeet (kartta, kuvaus ja lajilista)

26. Iso Leikosaaren merenrantaniitty

27. Pihlajaluodon merenrantaniitty

Maastokäynti 20.7. ja 25.8.1999, jolloin vahvistettiin luonnonsuojelulakikohteeksi

Luontotyyppi: merenrantaniitty

Sijainti: Kallahdenniemen harjujakso itäsaaristossa

Luontotyyppin sijainti: luoteisrannalla saaren pohjoispäässä asutuksen lähistöllä

Rajaus: Rantakallioista eteläpäässä pohjoisen pään avoimeen kallioon, pohjoisessa pienempi rantaniityn pätkä, jolla kenttäorakkoa, sisällytetään tähän merenrantaniityn osuuteen; kasvillisuuden alarajalta veden puolella rannan puustoon

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: Yhteensä n. 150m pitkä, kahdesta (kolmesta) osasesta muodostuva niitty, jolla leveyttä keskimäärin 30m. Eteläosassa laiturin ja ruopattu ranta-alue. Osaa aluetta halkoo paljas kallio, osassa kulkee vähän polkuja ja paikoin runsaasti isoja lohkaraita, yhdellä kohdalla enemmän pienempiä kiviä. Merenrantaniittykasvillisuus päättyy rantalepikkoon ja tästä on vähän yli puolet matalakasvuista vyöhykettä. Ranta on tasaista ja kaunista, tyyppillistä merenrantaniittyä, pohjoispuolisen osan erikoisuus on uhanalainen ja rauhoitettu kenttäorakko, jonka läheisyydessä on poltettu joko kokkoa tai roskia. Kenttäorakon niittyala on pääasiassa ruohoinen. Alueella on hyvin tyyppillinen vyöhykkeisyys, jossa meriluikka muodostaa merenpuoleisen vyöhykkeen, paikoin rönsyrölli-suolavihvilä - yhdyskunta on vallitseva. Joukossa kasvaa myös merirannikkia ja merisuolaketta. Sisemmällä pohjoispäässä ketohanhikkia ja suomensuolasänkiötä, keltamaitetta, joiden yläpuolella ruokohelpiä. Ruohoista aluetta dominoivat virmajuuri, mesiangervo, ranta-alpi ja ruoholaukka.

Huomionarvoinen lajisto: kenttäorakko (*Ononis arvensis*)

Uhanalaiset lajit: kenttäorakko (*Ononis arvensis*) (valtakunnallisesti erittäin uhanalainen, E)

Uhkatekijät: umpeenkasvu (tervalepät), liiallinen ihmisvaikutus, ruoppaus yms.

Eläintietoja: Helsingin arvokkaat lintualueet (256/99), lk II

Perustelut: Koko riittävä (150m x 20-30m), lajisto tyyppillinen, ei liian kulunut

Luonnontilaisuus: Luonnontilaiseen verrattava, kulutusta jonkin verran alueen vuokralaisten johdosta

Hoitosuositukset: vielä pensasmaisena kasvavien tervaleppien poisto, jotteivät tunkeudu alueelle (varsinkin 3-4 pienempää lepikon edessä)

Maanomistaja: Helsingin kaupunki, RN:o 3

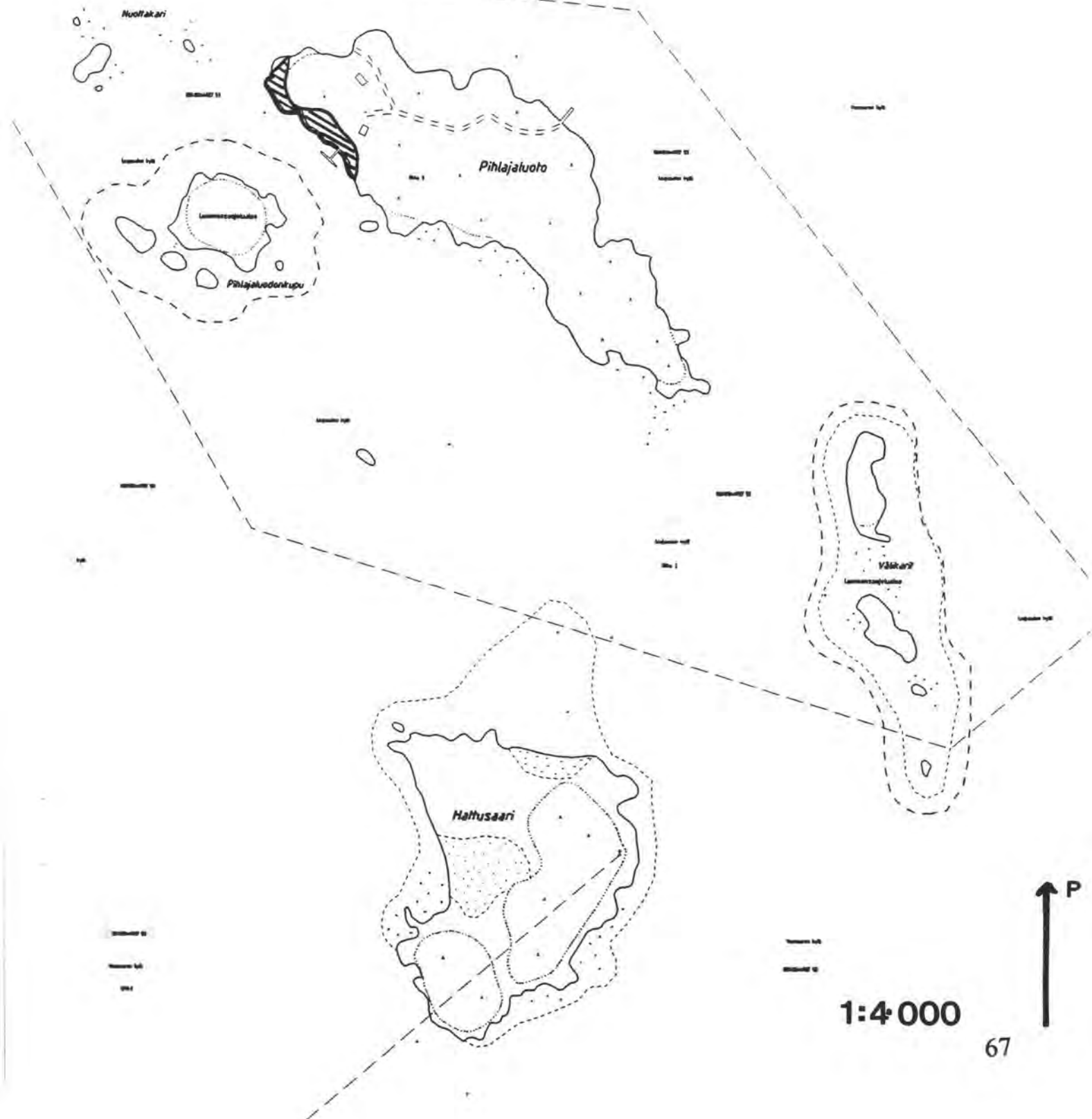
Maan haltija: Liikuntavirasto

Helsingin saariston ja merialueen osayleiskaava 1997: Virkistyspalvelujen alue (VU)

Aiemmat tiedot: Arto Kurton muistiinpanot Helsingin kasviota varten (Helsingin arvokkaat luontokohteet) ja Helsingin saariston ekologinen kestävyys-saarikortisto osat I-III

Dokumentointi: Diat, paperikuvat ja maastolomakkeet (lajilista, kuvaus ja kartta)

27. Pihlajaluodon merenrantaniitty

1:4 000

28. Pikku Niinisaaren merenrantaniitty

Maastokäynti 21.7. ja 1.9.1999, jolloin vahvistettiin luonnonsuojelulakikohteeksi

Luontotyyppi: merenrantaniitty

Sijainti: Kalkkisaarenselkä

Luontotyyppin sijainti: Saaren itäpäässä, etelärannalla, Niinisaarenkareista koilliseen

Rajaus: Itäpään kalliokivikosta seuraavan yksityismaan rajalle, jossa niitty selkeästi kapenee ja vähän myöhemmin rehevöityy valtaosaltaan korkeakasvuisiksi.

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: Ranta on loivasti nouseva, etelään avautuva. Edustalla ovat Niinisaarenkarit. Alueen itäpää on tasaisempi kuin muut kohdat, matalakasvuista kasvillisuutta pääasiassa, leveyttä n. 15m. Pituutta koko alueella noin 150m, mutta rajauksen sisään otetaan n 110m, joka edustavin osa aluetta. Vallitsevina lajeina vesirajan lähellä rönsyrölli, suolavihvilä, isorantasappi, paikoin keltamaitetta, nyylähaarikkoa, meriratamo ja -suolaketta. Rannan yläosa on hiekkarantaa, soraa päällä, lajistona merinätkelmää, rantavehnää isoina laikkuina ja sianpuolukkaa vähän ylempänä tasaisena mattona. Länteen päin kivikkoisempaa, välissä kasvaa edellämainittuja lajeja sekä tanakkasilmäruohoa ja muutaman vettä lähempänä olevan tervalepän & koivun juurella näyttävä kasvusto ruohokanukkaa. Korkeakasvuista vyöhykettä niityllä on tuskin lainkaan, kapealti vallitsevat virmajuuri, pietaryrtti ja ruokohelpi, jotka isoimmat. Kaksi ensinmainittua matalakasvuisina ja viimeainittu siellä täällä harvakseltaan. Keskiosassa rannan suuntaisesti ruohoisempi alue, jossa keltamaitetta, pietaryrttiä, siankärsämöä, rantakukkaa, suomenlahdennurmikohokkia ja rantatädykettä vallitsevina lajeina. Kurturuusua kasvaa paikoin rannan yläosassa. Rannalla on hyvin isojakin kiven lohkaraita siellä täällä, yleisilme on myös aika kivinen. Silmäruohoa kasvaa runsaana lähellä itäisintä mökkiä. Muutama isohko pajupensas (2x3m) tästä länteen.

Eläintietoja: Jäniksen papanoita runsaasti, teeri tms. lähti lentoon itäpään männiköstä rannalta.

Perustelut: Täyttää kriteerit koon, lajiston, kunnan ja luonnontilaisuuden puolesta. Kivikkoisuus vähän häiritsee tätä aluetta.

Luonnontilaisuus: Luonnontilainen, roskaa rannan yläosassa aallokon tuomana.

Maanomistaja: Fastigh SI Thuring Ulf och Ackerman Kitty, Westerkulla Gård, 01280 VANDA, Rno: 7-17

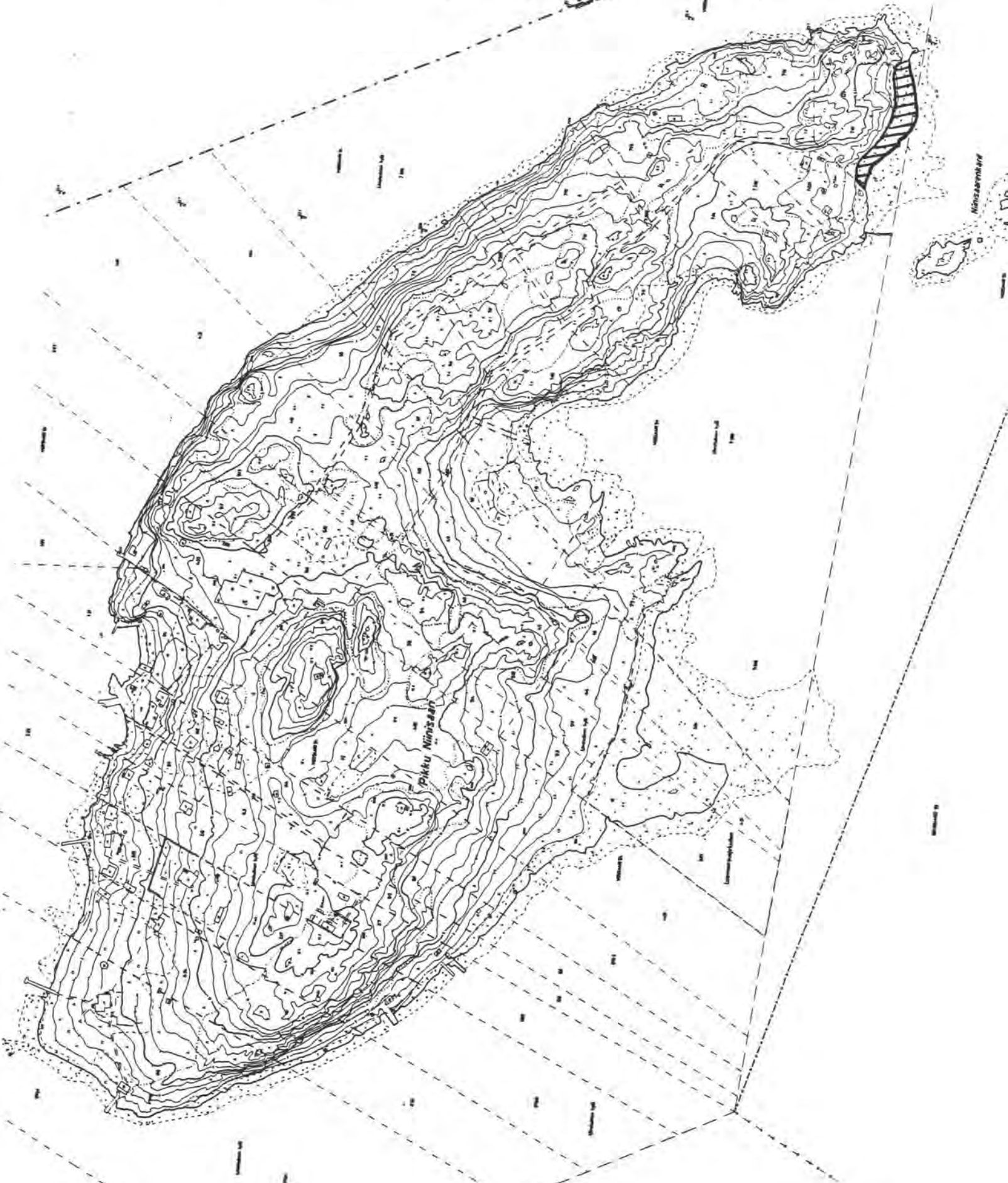
Helsingin saariston ja merialueen osayleiskaava 1997: Retkeilyalue (VR)

Aiemmat tiedot: Arto Kurton muistiinpanot Helsingin kasviota varten (Helsingin arvokkaat luontokohteet) ja Helsingin saariston ekologinen kestävyys-saarikortisto osat I-III

Dokumentointi: Diat ja maastolomakkeet (kartta, kuvaus ja lajilista)

P
↑
1:4000

28. Pikku Niinisaaren merenrantaniitty

29. Kaunissaaren merenrantaniityt

Maastokäynti 1.9.1999, jolloin vahvistettiin luonnonsuojelulakikohteeksi

Kaunissaaren merenrantaniitty 1/3

Luontotyyppi: merenrantaniitty

Sijainti: Sipoon välisaaristo

Luontotyypin sijainti: Itäniemen etelärannalla, venelaiturista ja itäisestä aallonmurtajasta itään, kaakkoisrannalla

Rajaus: Pohjoisessa tervalepät, etelässä meri, lännessä aallonmurtaja, idässä kallio, luontotyypin esiintymisen mukaisesti

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: Merenrantaniityn koko pituus: isompi osa, kalliopaljastuma ja pienempi osa = 75m, kokonaisleveys itäpäässä 25m, matalakasvuisen osuus 9m, välissä olevan kallion länsireunassa kokonaisleveys 14m, matalakasvuisen osuus 7m. Länsipäässä leveyttä 26m. Länsipään kallion tuntumassa matalakasvuinen 14m, korkeakasvuinen 4m, keskemällä matalakasvuinen 11m, korkeakasvuinen 5m, korkeakasvuinen harvaa kasvillisuuden suhteen ja isokivistä. Tämän merenrantaniityn arvoa nostaa uhanalaisen kenttäorakon esiintyminen. Alue on kitu- ja joutomaata. Hyvin loivasti merestä nouseva niitty, joka on avoin ja jonkin verran kivinen. Kasvillisuusvyöhykkeet esiintyvät rannansuuntaisesti. Rannassa suolavihvilävyöhyke melko leveä (5-7m). Kukkivien monivuotisten kasvien vyöhyke kapeampi. Luonnontilaisuus jonkin verran kärsinyt kulutuksesta ja aallonmurtajan rakentamisesta. Veden, jään ja tuulen vaikutus pitää niityn avoimena. Edustava (3, paras 4)niitty, jolla tyypillinen lajisto. Ensimmäinen luikkavyöhyke on olematon, toisena vihvilävyöhyke, joka leveä (merisuolake, meriratamo ja merirannikki). Kolmantena kasvava monivuotisten kukkivien kasvien vyöhyke on kapea, lajistossa kenttäorakko, ketohanhikki, keltamaite ja rantatädyke.

Huomionarvoinen lajisto: kenttäorakko (*Ononis arvensis*)

Uhanalaiset lajit: kenttäorakko (*Ononis arvensis*)

Uhkatekijät: Lisääntyvä kulutus virkistyskäytön vuoksi

Perustelut: Riittävän laaja, tyypillinen lajistoltaan, vyöhykkeisyys normaalia, erikoisuutena kenttäorakko

Luonnontilaisuus: Alue on virkistyskäytössä, aallonmurtajalla vaikutusta niittyyn - alkanut kasvaa umpeen. Luonnontilaisuus arvioitu olevan 3 asteikolla 1-4.

Maanomistaja: Helsingin kaupunki

Maan haltija: Liikuntavirasto

Sipoon saariston osayleiskaavatyö meneillään 1999

Aiemmat tiedot: suullinen tieto, SYKE Terhi Rytteri, UYK Leena Eerola

Dokumentointi: Diat ja maastolomakkeet (lajilista, kuvaus ja kartta)

Kaunissaaren merenrantaniitty 2/3

Luontotyyppi: merenrantaniitty

Sijainti: Sipoon välisaaristo

Luontotyyppi: Etelä-kaakkoisrannalla, venelaiturilahden länsipuolella.

Rajaus: Pohjoisessa tervaleppävyöhyke, etelässä meri, idässä avokalliot pienessä pohjukassa ja tervaleppävyöhyke, jonka taakse jää rantaa, länsipäässä korkeat avokalliot

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: Etelä-kaakkoon avautuva rantan saaren eteläpuolella. Vedenpuoleisin vyöhyke on meriluikkaa, suolavihvilää, rönsyrölliä ja merirannikkia pääosin, vyöhyke hyvin leveä. Rannan kokonaispituus 135m, länsipäässä leveyttä 15m, josta matalakasvuista 4m, keskemällä 22m koko leveys, josta 6m matalakasvuista. Itäpuolella kokonaisleveys 30m, josta matalaa 15m ja itäisimmässä osassa kallioniemekkeen kärjen kohdalla kokonaisleveys 24m, josta matalakasvuista 15m. Matalakasvuinen vyöhyke on tasaisen selkeä ja dominoiva tällä rannalla. Taaempänä korkeakasvuisessa vyöhykkeessä esiin työntyvät ruokohelppi tuppaina, juolavehna isompana kasvustona keskellä niittyä, muuten rantaa vallitsevat mosaiikkisena kasvustona keltamaite, punanata, syysmaitiainen, isorantasappi, tanakkasilmäruoho, suomensuolasänkiö, rantaputki ja luhtakastikka. Näiden takana ennen tervaleppäpensaita kasvavat ranta-alpi, virmajuuri ja mesiangervo.

Perustelut: Riittävän kookas, edustavan näköinen, matalakasvuinen vyöhyke vallitsee ja rannalta löytyvät kaikki tyyppilliset merenrantaniityn lajit.

Luonnontilaisuus: Luonnontilainen, vain vähän mereltä aaltojen ja jään mukana tullutta roskaa, kulutusta vähän. Meri pitää avoimena, koska aallokko pääsee lyömään vapaasti rantaan.

Maanomistaja: Helsingin kaupunki

Maan haltija: Liikuntavirasto

Sipoon saariston osayleiskaavatyö meneillään 1999

Aiemmat tiedot: suullinen tiedonanto, Terhi Rytteri, SYKE; Leena Eerola, UYK

Dokumentointi: Diat ja maastolomakkeet (lajilista, kuvaus ja kartta)

Kaunissaaren merenrantaniitty 3/3

Luontotyyppi: merenrantaniitty

Sijainti: Sipoon välisaaristo

Luontotyyppi sijainti: Saaren luoteisniemen luoteiskulma

Rajaus: Vedenrajasta sisälammikon reunaan ja koillisessa & lounaassa väli-ilmansuuntien suuntaisesti lammikon reunasta merenrantaan

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: Tyyppillinen lajisto, jossa suolavihvilä-merirannikki-rönsyrölli -yhdyskunta muodostaa vallitsevan matalakasvuisten vyöhykkeen pohjan ja seassa kasvavat myös isorantasappi, ketohanhikki, meriratamo ja keltamaite. Niityllä on kolme selkeää rannansuuntaista vyöhykettä : suolavihvilä-merirannikki -vyöhyke omanaan, rönsyrölli-punanata omanaan ja kolmantena korkeakasvuinen vyöhyke pääasiassa mesiangervoaltainen. Korkeakasvuisessa muina vallitsevina lajeina virmajuurta sekä peltovalvattia ja ranta-alpia. Merenrannan ja lammikon rannan keskivaiheilla on tervaleppävyöhyke, jolla pääasiassa pensasmaisia tervaleppiä ja joitakin puumaisia tervaleppiä. Koillisessä aluetta kasvaa järviruokoa ja sinikaislaa. Pohjois-koillisrannalla kasvit ovat rehevämpiä ja kookkaampia kuin etelä-länsirannalla. Vesirajassa esiintyy jonkin verran

kiveä, muutoin rannalla vähän kiviä. Ranta nousee hyvin loivaan, on alava, jolloin tuulet ja jäät pystyvät vaikuttamaan pitkälle ja tehokkaasti rantaan, joka pysyy avoimena ja matalakasvuisena.

Perustelut: Riittävän kookas, lajistoltaan tyypillinen, säilynyt hyvin ja pysyy avoimena merenrantaniittynä jatkossakin merenkäynnin vaikutuksesta.

Luonnontilaisuus: Luonnontilainen tai siihen verrattava, ei paljonkaan roskaa.

Maanomistaja: Helsingin kaupunki

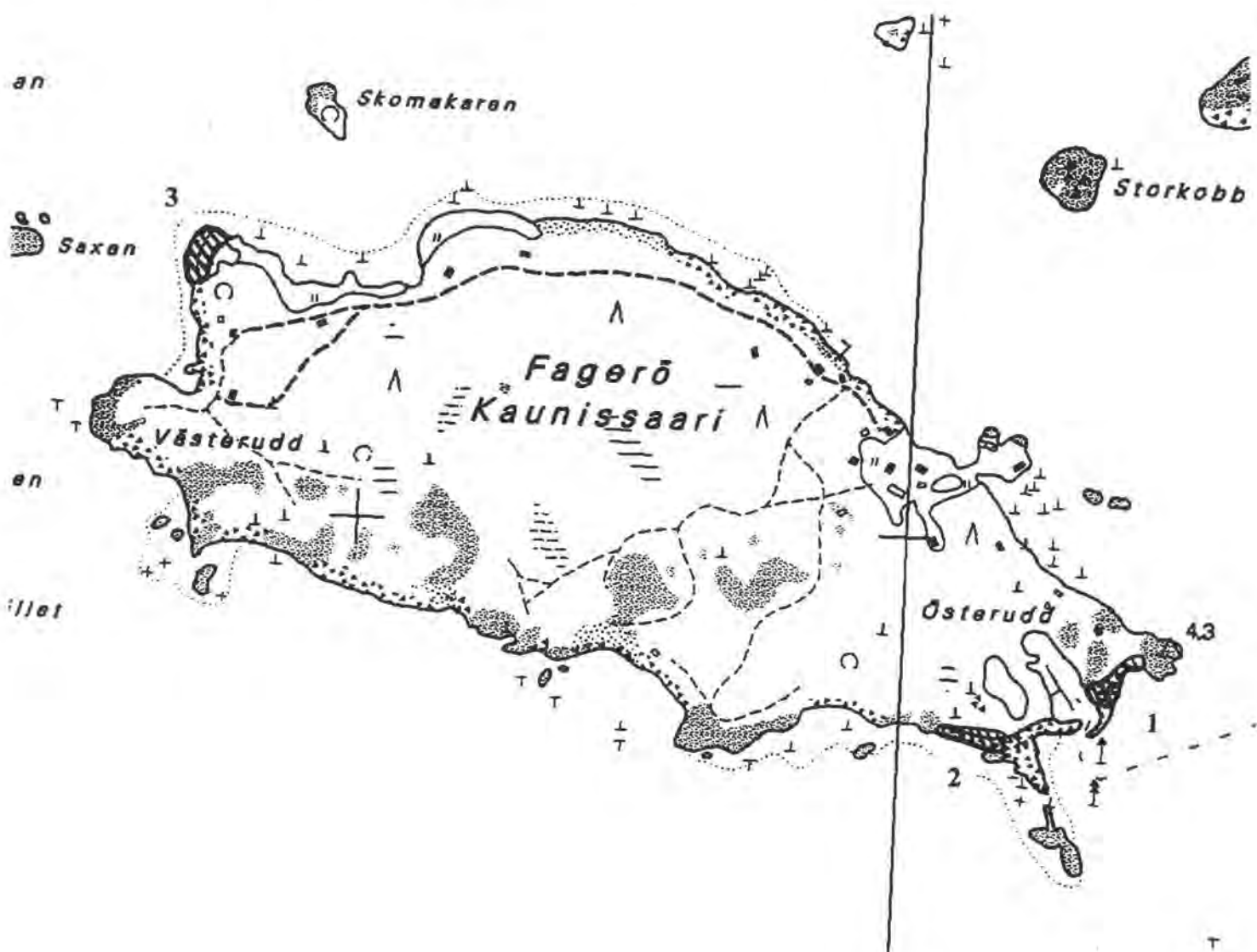
Maan haltija: Liikuntavirasto

Sipoon saariston osayleiskaavatyö meneillään 1999

Aiemmat tiedot: suullinen tiedonanto, Terhi Rytteri, SYKE

Dokumentointi: Diat ja maastolomakkeet (lajilista, kuvaus ja kartta)

29. Kaunissaaren merenrantaniityt

30. Eestiluodon (Träsklandetin) merenrantaniitty

Maastokäynti 28.6.1999, jolloin vahvistettiin luonnonsuojelulakikohteeksi

Luontotyyppi: merenrantaniitty

Sijainti: Sipoon ulkosaaristo, Träsklandetin saari

Luontotyyppin sijainti: itä-kaakkoisranta

Rajaus: Koillisessa ja pohjoisessa kallio ja meri; etelässä kallioniemi, idässä meri ja lännessä kallio sekä tervalepät. Rajaus luontotyyppin esiintymisen mukaisesti.

Yleiskuvaus ja kasvillisuus: Hyvin loivasti merestä nouseva niitty, melko louhikkoinen, avoin. Rajautuu tervaleppiin ja kallioihin. Kasvillisuus matalaa. Vyöhykkeet: rannassa vallitsevat suolavihvilä ja meriluikka, paikoin runsaasti merirannikkia, ylempänä rannalla keltamaitetta, ruoholaukkaa, meriratamo, merisuolaketta ja virmajuurta. Valtalajina I vyöhykkeessä on meriluikka, muina lajeina suolavihvilä ja merisuolake, valtalajina II vyöhykkeessä on merisuolake, muina vallitsevina lajeina ketohanhikki, merirannikki ja meriratamo. III vyöhyke monilajinen: keltamaite, ruoholaukka, meriputki, ranta-alpi ja heinät.

Perustelut: Edustava, 3+ (asteikolla 1-4), tyypillinen lajisto, aika pienialainen, avoin matalakasvuinen merenrantaniitty, jolla tyypillinen kasvillisuus ja rannansuuntainen vyöhykkeisyys

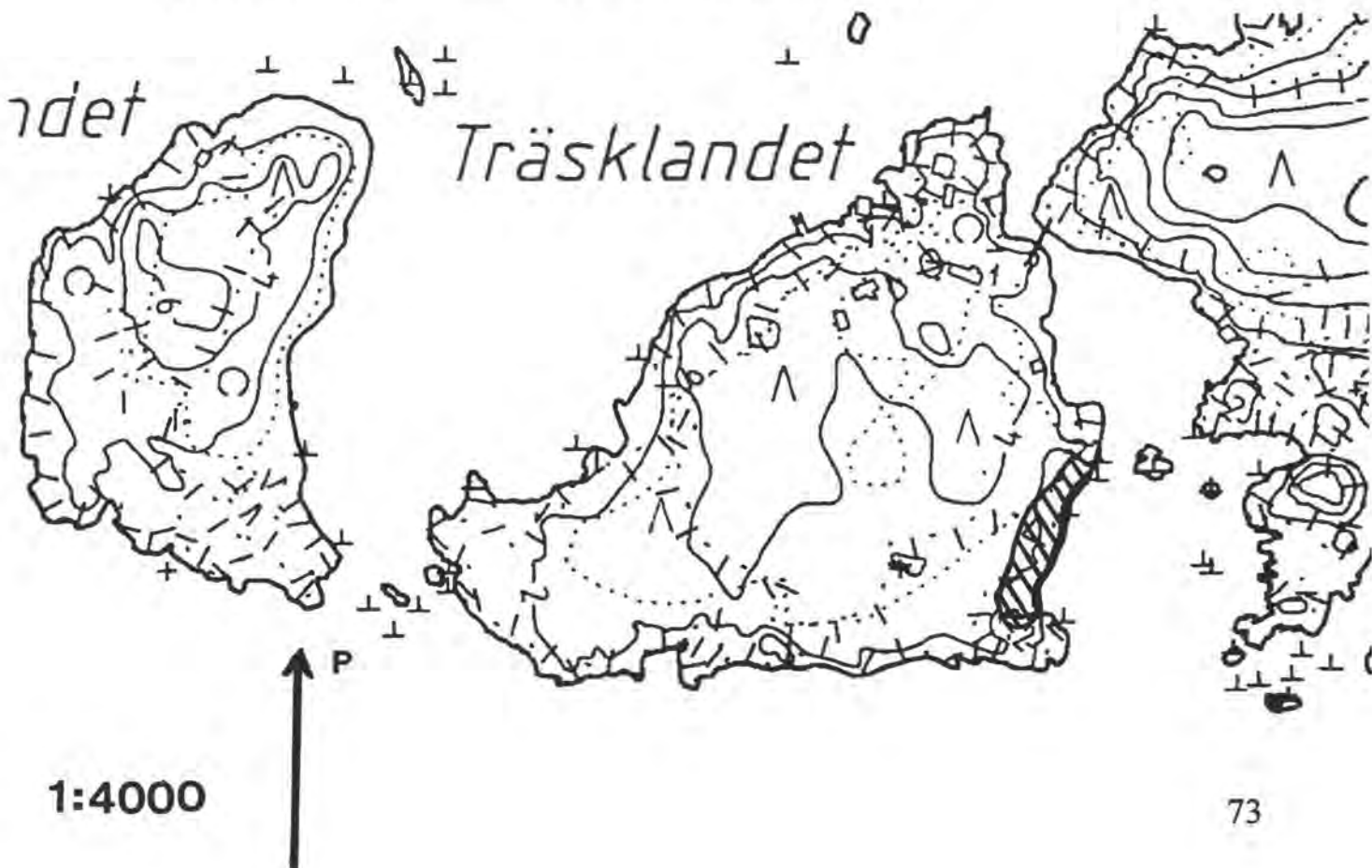
Luonnontilaisuus: Ei kulumisen jälkiä, ei roskaantumista, virkistyskäytössä, saa arvon 3 (asteikolla 1-4); veden, jään ja tuulen vaikutus pitää rannan avoimena

Maanomistaja: Helsingin kaupunki (Eestiluoto Rno 1:0)

Maan haltija: Liikuntavirasto

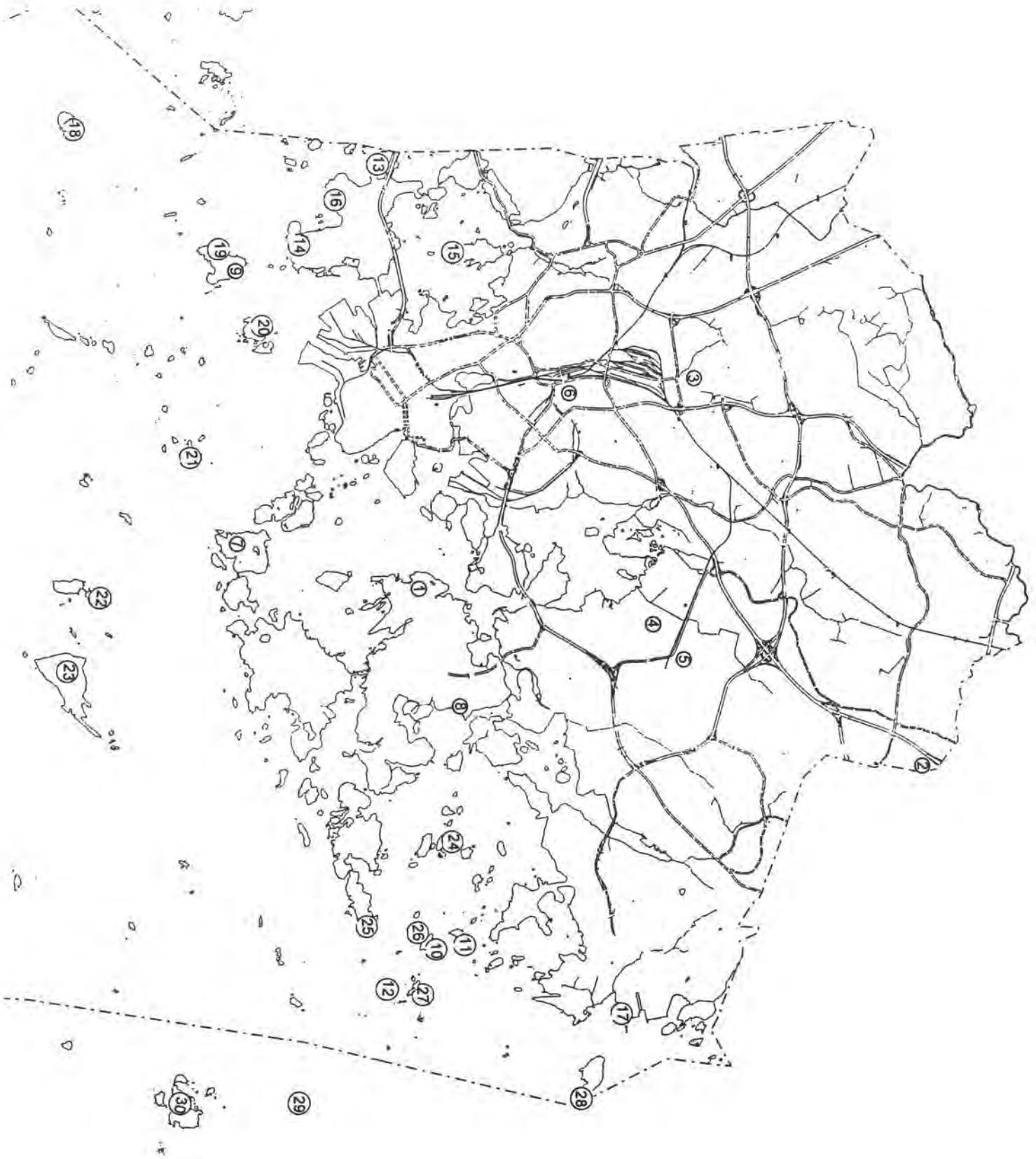
Sipoon saariston osayleiskaavatyö meneillään 1999

Dokumentointi: maastolomakkeet (kuvaus, lajilista ja kartta)

3.1.6 Luontotyyppikohteet - kokoomakartta

Luonnonsuojelulain mukaiset luontotyyppikohteet Helsingissä ja Helsingin kaupungin omistamilla mailla Sipoon Kaunissaareissa ja Eestiluodossa

3.2 Muita arvokkaita luontokohteita Helsingissä

Karttoihin on merkitty muut vuosina 1998 ja 1999 inventoidut Helsingin arvokkaat luontokohteet, jotka eivät kaikilta osin täytä luonnonsuojelulain tiukkoja kriteerejä.

3.2.1 Metsäiset kohteet

Jalopuumetsiköitä

1. Kuninkaantammentien jalopuumetsikkö
2. Fallkullan mäki
3. Heikinlaakson lehmuryhmä
4. Viikin pellon eteläisempi metsäsaareke
5. Koirasaarentien saarnilehto
6. Broändan rinnelehto
7. Siilitien, Kettutien ja Kettukujan rajaama lehtoalue

Pähkinäpensaslehtoja

8. Kuninkaantammen puiston pähkinästö
9. Torpparinpuisto
10. Käräjäpuiston pähkinästö
11. Yhdyskunnantien koillispuoleinen pähkinästö
12. Itä-Käpylä
13. Koskelan pähkinästö
14. Vantaanjoen itäpuoliset pähkinästöt
15. Pukinmäki
16. Viikin pellon pohjoisempi metsäsaareke
17. Viikki, Mölylänniemi
18. Tammisalons pähkinäpensaslehto
19. Pohjois-Haagan korpi- ja lehtolaakso
20. Pasilan lehtoinen rinne
21. Pasilan pähkinästö A
22. Pasilan pähkinästö B
23. Käpylän länsilaidan rinne
24. Seurasaaren pähkinästö

Tervaleppämetsiköitä

25. Mätäjoki, Lassilan länsipuolella
26. Mätäjoki, Marttilan itäpuolella
27. Mätäjoki, Tali
28. Ulvilantien tervaleppäkorpi
29. Takaniemen tervaleppäkorpi
30. Lauttasaari, Särkiniementien länsipuolen puiston tervaleppälehto
31. Vanhakaupunki, Annalan rannan tervaleppämetsikkö
32. Viikinmäki
33. Viikki, Pornaistenniemen eteläreuna
34. Viikki, Lammassaari
35. Kivinokan pohjoisrannan tervaleppäkorpi
36. Strömsin kartanon viereinen tervaleppälehto

37. Porolahden tervaleppäkorpi ja -lehto
38. Tammisalo, Pyörökivenpuisto
39. Aittasaari
40. Tahvonlahdenperukan tervaleppämetsikkö
41. Jollas, Iso-Sarvaston rantametsä uimarannan luona
42. Jollas, Jollaksentien pohjoispuolinen tervaleppäkorpi ja lehto
43. Jollaksenlahden perukan tervaleppämetsikkö
44. Varjakanpuiston tervaleppäkorpi
45. Pikku-Huopalahden länsiranta
46. Vallisaaren tervaleppäranta
47. Ilmalan korvet
48. Säynäslahden perukka
49. Rajakallion korpi-, lehto- ja luhta-alue
50. Vartiosaaren tervaleppälehto
51. Länsisalmen itäosat (Fotängenin länsipuolen korpi)

3.2.2 Rantaluontokohteet

Hiekkarantoja

1. Itä-Lauttasaaren pieni hiekkaranta
2. Kuninkaansaari
3. Santahaminan Hernesaari
4. Pitkäouri
5. Lasimestarinletto

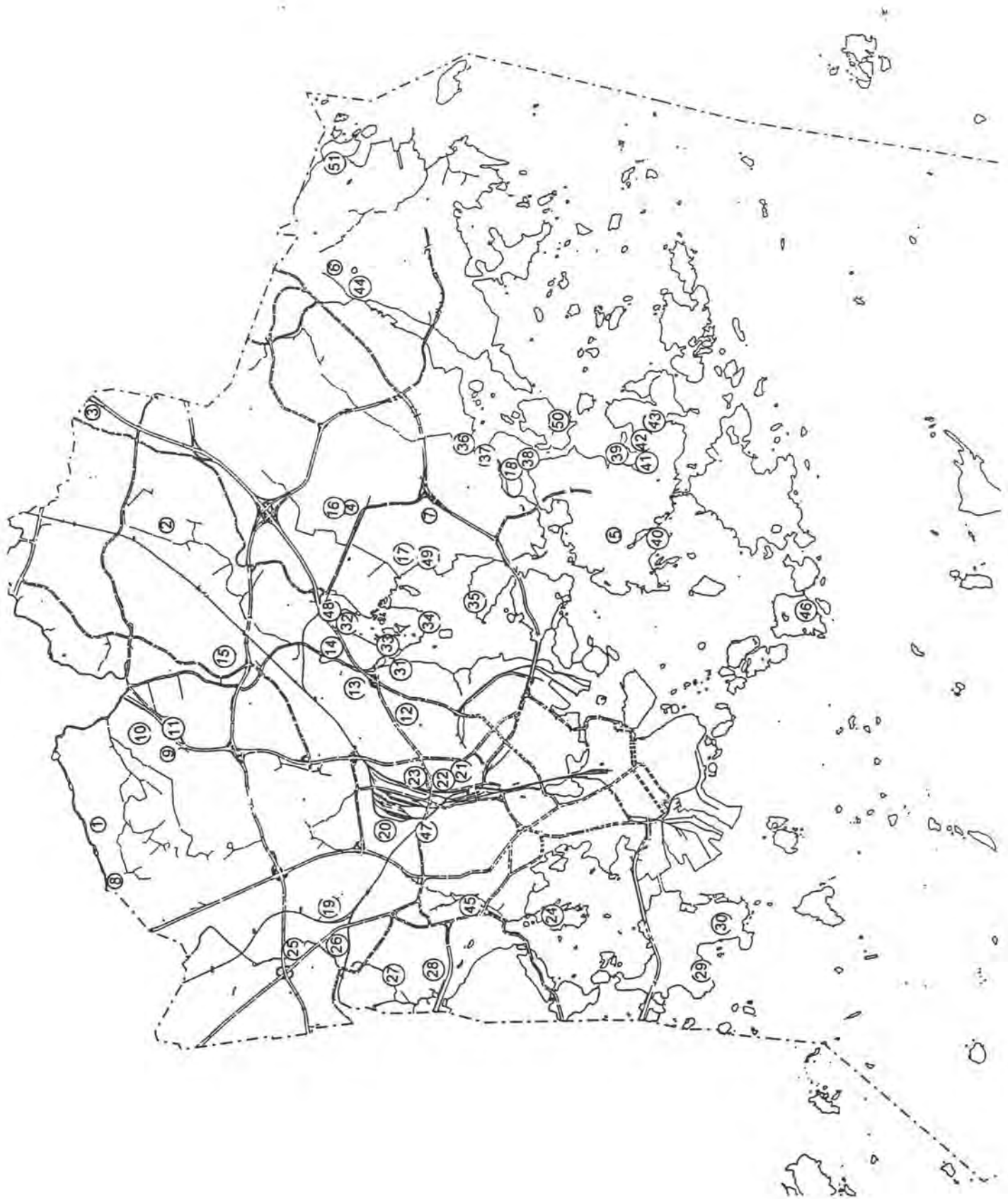
Merenrantaniittyjä

6. Lauttasaaren Lemissaari
7. Riihilahden pohjoisrannan merenrantaniitty
8. Mustikkamaa
9. Pyyluoto
10. Tahvonlahdenniemen merenrantaniitty
11. Vuorilahdenniemen merenrantaniitty
12. Ramsinniemen eteläranta
13. Iso-Kallahden ranta
14. Kuningattaren niemen pohjoisranta
15. Skillbergetin kaakkoisrannan merenrantaniitty
16. Käärmeniemen uloke
17. Nuottaniemen merenrantaniitty
18. Viikki, Hakalanniemen merenrantaniitty
19. Koirasaari
20. Louekari
21. Melkin Pitkäkari
22. Harmaakari
23. Melkki
24. Katajaluoto
25. Tammakari
26. Mäntykari

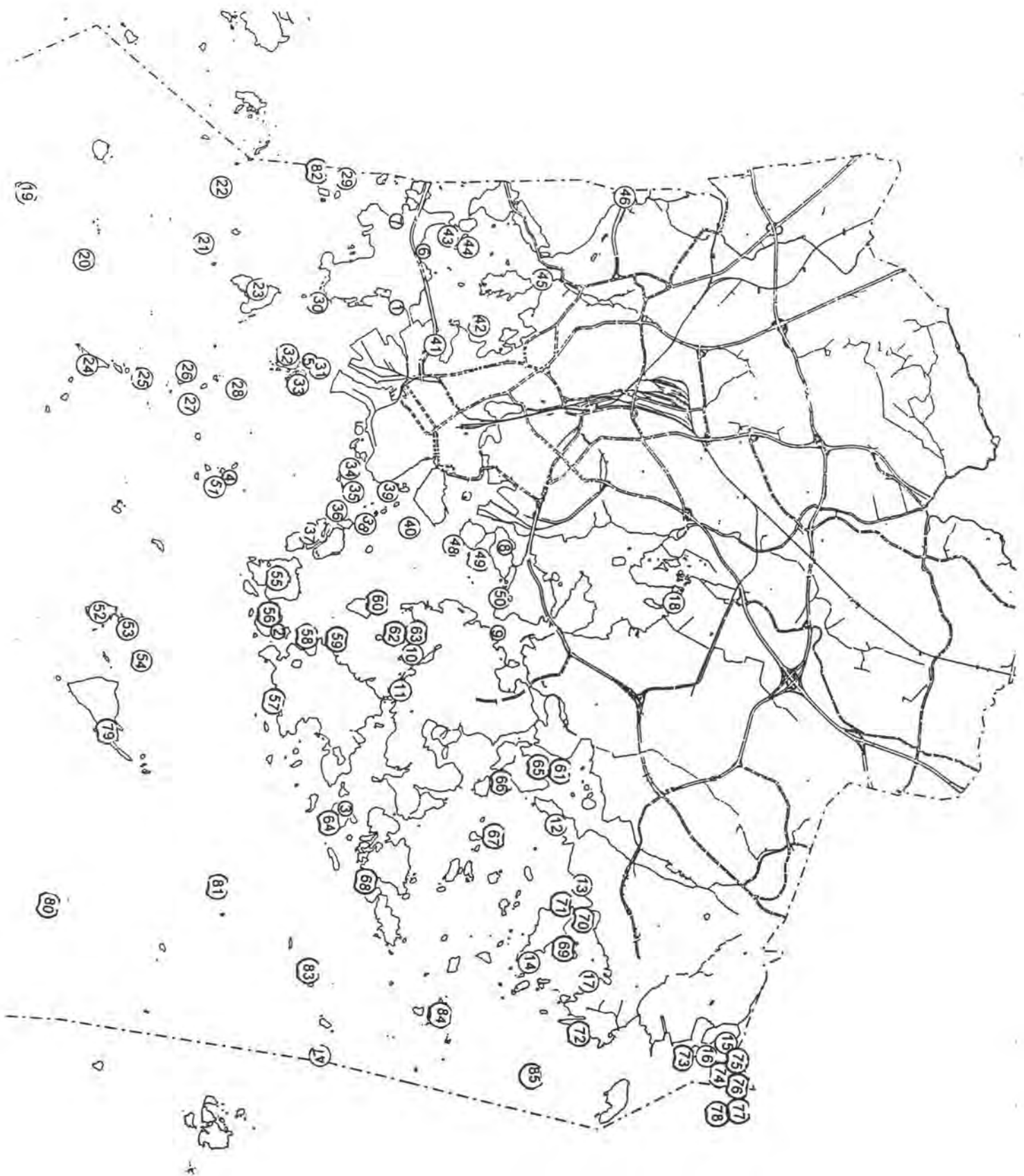
27. Syväkari
28. Tiirakari
29. Mäntysaari
30. Sisä-Hattu
31. Lasimestarinletto
32. Läntinen Pihlajasaari
33. Itäinen Pihlajasaari
34. Harakka
35. Särkkä
36. Länsi-Musta
37. Susisaari
38. Pormestarinluodot
39. Luoto (Klippan) ja Pikkuluoto
40. Katajanokanluoto
41. Lapinlahti
42. Taivalluoto
43. Hevossaari
44. Mustasaari
45. Seurasaaren Pukkisaarten ympäristö
46. Tarvo
47. Lankiniemi, Munkkiniemi
48. Hylkysaari
49. Palosaari
50. Kulosaaren Kluuvinlahden suu
51. Pitkäouri
52. Kuivasaari
53. Pikku Kuivasaari
54. Kuivakari
55. Vallisaari
56. Kuninkaansaari
57. Virolaislahdenpaasi
58. Nuottasaari
59. Radioniemen luoto (Santahaminan länsikivi)
60. Vasikkasaari
61. Vasikkaluoto
62. Pitkäluoto
63. Varisluoto ja Varisluodonkari
64. Santahaminan Hernesaari
65. Vartiosaari
66. Poikasaaren kannas (Vartiosaari)
67. Pohjoinen Villaluoto
68. Vuorilahti (Villinki)
69. Kallahdenniemen Leppäniemi
70. Heposaarenniemen tyvi (itä- ja länsipuolet)
71. Lähdenokka
72. Skatanniemen itäranta
73. Lehdessaari
74. Pikku Lehdessaari

75. Varisluoto
76. Kalkkisaari
77. Syväoura
78. Matosaari
79. Isosaari
80. Länsitoukki
81. Matalakari
82. Käärmekarit
83. Pitkärivi
84. Pihlajaluoto
85. Kajuuttaluodot
86. Kivisaari

3.2.1 Metsäiset kohteet - kokoomakartta

3.2.2 Rantaluontokohteet - kokoomakartta

3.3 Tiedotus luontotyypeistä

Kesän 1998 inventointitulokset lähetettiin tiedoksi mm. kaupunkisuunnitteluvirastoon ja rakennusviraston viherosastolle.

Yksityisille maanomistajille sekä puolustusvoimille lähetetyt kirjeet kesän 1999 alussa olivat osa tiedotusta, jolla pyrittiin hälventämään asiaan liittyvää epätietoisuutta ja kertomaan uudesta luonnonsuojelulakiin liittyvästä asiasta.

Luontotyyppiasioista keskusteltiin 10.9.1999 Helsingin ympäristökeskuksessa Uudenmaan ympäristökeskuksen ylitarkastaja Leena Eerolan kanssa.

Kaupungin eri virastoille järjestetty tiedotustilaisuus luontotyyppiasioista oli 14.10.1999 Helsingin kaupungin ympäristökeskuksessa. Tilaisuudessa oli edustajia kaupunkisuunnitteluvirastosta, liikuntavirastosta, kaupunginkansliasta, rakennusvalvontavirastosta, kiinteistövirastosta, Helsingin Satamasta ja tietokeskuksesta (liite 8). Tilaisuudessa oli Uudenmaan ympäristökeskuksen ylitarkastaja Leena Eerola kertomassa luonnonsuojelulaista, luontotyypeistä ja niiden suojelusta. Luontotyyppien inventoija Tuija Ahonen esitteli Helsingin luontotyyppikohteita diakuvien avulla.

4. YHTEENVETO

Uudessa luonnonsuojelulaissa (1096/96) otettiin käyttöön käsite suojeltu luontotyyppi. Laissa mainitut yhdeksän luontotyyppiä ovat maassamme harvinaisia ja yleensä pienialaisia. Luontotyyppien kriteerit on määritelty tarkemmin Suomen ympäristökeskuksen maastoinventointiohjeessa. Tunnistus tapahtuu puuston ja/tai luonnehtijalajiston ja muiden ominaispiirteiden perusteella. Luontotyyppin tulee olla luonnontilainen tai lähes luonnontilainen.

Lain mukaan suojeltuihin luontotyyppeihin kuuluvia luonnontilaisia tai luonnontilaiseen verrattavia alueita ei saa muuttaa niin, että luontotyyppin ominaispiirteiden säilyminen kyseisellä alueella vaarantuu. Muuttamiskiello astuu voimaan, kun alueellinen ympäristökeskus on päätöksellään määritellyt suojeltuun luontotyyppiin kuuluvan alueen rajat ja antanut päätöksen tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille.

Helsingin potentiaaliset luontotyyppikohteet koottiin kartalle v. 1998 Arto Kurtolta saatujen tietojen ja aikaisempien luontoselvitysten perusteella. Nämä kohteet Helsingin kaupungin alueella ja kahdella Helsingin kaupungin omistamalla saarella Sipoossa inventoitiin kesinä 1998-1999.

Potentiaalisten luontotyyppikohteiden maanomistajat selvitettiin. Yksityisiin omistajiin ja puolustusvoimiin otettiin etukäteen yhteyttä kirjeitse. Maastossa kohteista täytettiin lajilistat ja kuvailulomakkeet, rajattiin alueet karttakopioille sekä valokuvattiin ne. Helsingistä ja Helsingin omistamilta mailta Sipoon Eestiluodossa ja Kaunissaaressa löytyi yhteensä 30 luonnonsuojelulain tarkoittamaa luontotyyppikohdetta:

Jalopuumetsiköt	1
Pähkinäpensaslehdot	5
Tervaleppäkorvet	1
Luonnontilaiset hiekkarannat	5
Merenrantaniityt	18
<hr/> Yhteensä	<hr/> 30

Helsingissä on yksi luonnonsuojelulain vaatimukset täyttävä jalopuumetsikkö. Aikaisemmissa selvityksissä ilmoitetut muut jalopuumetsiköt ovat pääasiallisesti liian pieniä (alle 20 runkomaista jalopuuta hehtaarilla) tai ne ovat istutettuja.

Pähkinäpensaslehtoja on Helsingissä parikymmentä, joista luontotyyppikohteiksi vahvistettiin viisi. Ulkopuolelle jääneet lehtoalueet eivät ole riittävän pähkinäisiä tai ne ovat hoidettuja, puistomaisia alueita tai ihmistoiminnan muulla tavoin muuttamia.

Inventoidut tervaleppäkorvet ovat lähes kokonaan muita kuin luonnonsuojelulain tarkoittamia tyypejä. Monet hylätyistä kohteista voivat kuitenkin olla metsälain tarkoittamia erityisen tärkeitä elinympäristöjä.

Inventoiduista luonnontilaisista hiekkarantakohteista puolet täyttää suojellun luontotyyppin kriteerit. Muutamissa saarissa on useampi kuin yksi edustava hiekkaranta.

Alueet, joita ei hyväksytty luontotyyppikohteiksi, ovat pääasiassa liian hoidettuja tai rehevöityneitä ihmisvaikutuksen vuoksi. Luonnontilaisten hiekkarantojen pienuus oli myös yksi hylkäämisperuste.

Suojelluista luontotyypeistä eniten löytyi merenrantaniittyjä. Niitä on Helsingissä sekä aivan asutuksen läheisyydessä että ihmisvaikutukselle vähemmän alttiilla alueilla kuten puolustusvoimien saarilla.

Rantaluontotyyppien osuus korostuu Helsingissä kaupungin mereisyyden vuoksi. Rakentamattomasta rantaviivasta valtaosa on saaristossa, etenkin puolustusvoimien omistamilla saarilla. Ne ovat säilyneet suurelta osin ihmisvaikutuksen ulkopuolella, päässeet kehittymään luonnonmukaisesti ja säästyneet kulutukselta. Muuten kaupunki on tiiviisti rakennettua ja muiden luontotyyppien osuus on vähäinen. Mantereen puolella säilyneet viheralueet ovat useimmiten puistomaisesti hoidettuja tai ihmistoiminnan muuttamia niin, että alueiden ominaispiirteet ovat kadonneet ja sekundaarikasvillisuus on vallannut alaa.

5. SAMMANDRAG

I den nya naturvårdslagen (1096/96) togs begreppet skyddad naturtyp i bruk. De i lagen nämnda nio naturtyperna är sällsynta i vårt land och i allmänhet små. Kriterierna på naturtyperna har definierats närmare i Finlands miljöcentralns anvisningar för markinventering. Identifieringen sker på basen av trädbeståndet och/eller de karakteristiska arterna och andra utmärkande drag. Naturtypen bör befinna sig i naturtillstånd eller så gott som i naturtillstånd.

Enligt lagen får områden som befinner sig i naturtillstånd eller därmed jämförbart tillstånd och som hör till de skyddade naturtyperna inte utsättas för förändringar som innebär att för dessa utmärkande drag äventyras. Förändringsförbudet träder i kraft då den regionala miljöcentralen beslutat om gränserna för området som hör till den skyddade naturtypen samt delgivit områdets ägare och innehavare beslutet.

Helsingfors potentiella naturtypsområden utmärktes år 1998 på en karta utgående från uppgifter erhållna av Arto Kurtto och tidigare naturkartläggningar. Dessa områden inom Helsingfors stad och på två öar i Sibbo ägda av Helsingfors inventerades under sommaren 1998 och 1999.

De potentiella naturområdenas markägare klarlades och privata ägare kontaktades på förhand per brev. I terrängen prickades fynden in på artlistor och beskrevs på blanketter, områdena avgränsades på kartkopior och fotograferades. I Helsingfors och på områden ägda av Helsingfors på Estlotan och Fagerö fann man i allt 30 naturtyper som definierats i naturvårdslagen:

Ädelträdslundar	1
Hassellundar	5
Klibbalskärr	1
Sandstränder i naturtillstånd	5
Strandängar vid havet	18
Sammanlagt	30

I Helsingfors finns en ädelträdslund som uppfyller de krav som naturvårdslagens ställer. De flesta av de övriga ädelträdslundar som omnämns i tidigare utredningar är för små (under 20 pelarartade ädelträd per hektar) eller så är de planterade.

Hassellundar finns det ett tjugotal av i Helsingfors, av vilka fem fastställdes som naturtyper. De övriga lundarna är antingen inte tillräckligt rika på nötter eller så är de vårdade, parkartade områden eller områden som på annat sätt förändrats av mänsklig verksamhet.

De inventerade klibbalskärrarna är nästan samtliga av annan typ än de som avses i naturvårdslagen. Många av de ratade områdena kan ändå vara i skogslagen nämnda speciellt viktiga livsmiljöer.

Av de inventerade sandstränderna i naturtillstånd uppfyller hälften kriterierna för skyddade naturtyper. På vissa öar finns fler än en representativ sandstrand. Områdena

som inte godkändes som naturtyper är i de flesta fall för vårdade eller eutrofierade som en följd av mänsklig påverkan. Sandstränders ringa storlek utgjorde också en grund för att förkasta dem som naturtyper.

Av de skyddade naturtyperna var de flesta havsstrandsängar. Sådana finns i Helsingfors såväl alldeles intill bosättning som inom områden mindre utsatta för mänsklig påverkan, såsom på öar vilka tillhör Försvarsmakten.

Strandnaturtypernas stora andel förklaras av Helsingfors havsnära läge. Av den obebyggda strandlinjen är merparten i skärgården, speciellt på holmar ägda av Försvarsmakten. De har till stor del förskonats från mänsklig påverkan, fått utvecklas naturenligen och undgått slitage. Staden är på andra håll tätt bebyggd och de övriga naturtypernas andel därför ringa. På fastlandet är de bevarade naturområdena i allmänhet parkartat vårdade eller förändrade av mänsklig aktivitet så att områdenas utmärkande drag har försvunnit och sekundärvegetationen vunnit terräng.

OTE LUONNONSUOJELULAISTA

4 luku

Luontotyyppien suojelu

29 §

Suojellut luontotyypit

Seuraaviin luontotyyppeihin kuuluvia luonnontilaisia tai luonnontilaiseen verrattavia alueita ei saa muuttaa niin, että luontotyyppin ominaispiirteiden säilyminen kyseisellä alueella vaarantuu:

- 1) luontaisesti syntyneet, merkittävilta osin jaloista lehtipuista koostuvat metsiköt;
- 2) pähkinäpensaslehdot;
- 3) tervaleppäkorvet;
- 4) luonnontilaiset hiekkarannat;
- 5) merenrantaniityt;
- 6) puuttomat tai luontaisesti vähäpuustoiset hiekkadyynit;
- 7) katajakedot;
- 8) lehdesniityt; sekä
- 9) avointa maisemaa hallitsevat suuret yksittäiset puut ja puuryhmät.

Asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista luontotyypeistä.

30 §

Kiellon voimaantulo

Edellä 29 §:n 1 momentissa tarkoitettu kieltö tulee voimaan, kun alueellinen ympäristökeskus on päätöksellään määritellyt suojeltuun luontotyyppiin kuuluvan alueen rajat ja antanut päätöksen tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille. Kieltö annetaan julkipanon jälkeen ja siitä on kuulutettava kunnan ilmoitustaululla siten kuin julkisista kuulumuksista annetussa laissa säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut päätökset ovat voimassa mahdollisesta valituksesta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin päättä.

Jos suojeltuun luontotyyppiin kuuluvan alueen luonnonarvot ovat hävinneet, voidaan alueen suojelu lakkauttaa. Menettelystä on tällöin voimassa, mitä 1 momentissa säädetään.

31 §

Poikkeamisvalta

Alueellinen ympäristökeskus voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen 29 §:n 1 momentin kiellosta, mikäli kyseisen luontotyyppin suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu tai luontotyyppin suojelu estää yleisen edun kannalta erittäin tärkeän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen.

OTE LUONNONSUOJELUASETUKSESTA

4 luku

Luontotyyppit ja maisemansuojelualueet

10 §

Suojellut luontotyyppit

Luontotyyppin ominaispiirteitä ovat tietynlainen kallio- ja maaperä sekä niiden vesi- ja ravinnetalous ja näihin olosuhteisiin luontaisesti sopeutuneet eliölajit ja eliöyhdyskunnat.

Luonnonsuojelulain 29 §:ssä mainituilla luontotyypeillä tarkoitetaan seuraavia alueita:

1) Luontaisesti syntyneitä, merkittäviltä osin jaloista lehtipuista koostuvia metsikköjä, joissa jaloja lehtipuita kasvaa runkomaisina puina vähintään 20 kappaletta hehtaarilla yhtenä tai useampana lähekkäisenä ryhmänä rajattavissa olevalla yhtenäisellä alueella. Jaloja lehtipuita ovat tammi, metsälehmus, vaahtera, saarni, kynäjalava ja vuorijalava. Runkomaiseksi puuksi katsotaan puu, jonka läpimitta on 1,3 metrin korkeudella yli seitsemän senttimetriä. Runkomaisen tammen läpimitta on kuitenkin sanotulla korkeudella vähintään 20 senttimetriä.

2) Pähkinäpensaslehtoja, joissa on vähintään kaksi metriä korkeita tai leveitä pähkinäpensaita vähintään 20 kappaletta hehtaarilla yhtenä tai useampana lähekkäisenä ryhmänä rajattavissa olevalla yhtenäisellä alueella.

3) Tervaleppäkorpia, jotka ovat luhtaisia tai lähteisiä ja joissa valtapuuna on tervaleppä ja aluskasvillisuutena mättäillä on hiirenporrasta, neivaimarretta tai muita suuria saniaisia. Välikköpinnoilla kasvaa luhtakasveja, useimmiten vehkaa ja kurjenmiekkää.

4) Luonnontilaisia hiekkarantoja, jotka ovat riittävän laajoja, jotta niihin on muodostunut sulkeutumaton hiekkarannan kasvillisuutta ja joilla esiintyy hiekkarannalle tyypillisiä eliölajeja. Maa-aines on hiekkää tai hietää eikä rantaa ole rakentamisella taikka täyttämistä tai tasoittamistoimenpiteillä merkittävästi muutettu.

5) Merenrantaniittyjä, jotka ovat muokkamattomia, luontaisesti tai perinteisen maankäytön seurauksena avoimia ja matalakasvuisia, lähes puuttomia ja pensaattomia heinä- tai ruohovaltaisia ranta-alueita.

6) Puuttomia ja luontaisesti vähäpuustoisia hiekkadyynejä, jotka ovat tuulen kuljettaman ja kasaaman hiekka-aineksen muodostamia

alueita, jotka metsätaloudellisesti ovat joutotai kitumaita.

7) Katajaketoja, jotka ovat muokkaamattomia, puoliavoimia ja perinteisen maankäytön muovaamia tuoreita tai kuivia niittyjä. Alueella esiintyy katajaa maisemallisesti merkittävässä määrin ja katajien välissä on kallioita niittykasvillisuutta.

8) Lehdesniittyjä, jotka ovat puoliavoimia ja joilla on vähintään viisi lehdestettyä puuta hehtaarilla sekä niittykasvillisuutta.

9) Avointa maisemaa hallitsevia yksittäisiä puita ja enintään viiden puun puuryhmiä, jotka ovat järeärunkoisia, iäkkäitä, usein monihaarisia ja laajalatvukaisia. Männyn, kuusen, koivun ja tammen rungon läpimitta on 1,3 metrin korkeudella vähintään 60 senttimetriä sekä muiden puiden vähintään 40 senttimetriä. Avoimella maisemalla ei tarkoiteta metsätaloudellisia uudistusaloja.

11 §

Tiedottaminen ja merkinnät eräistä päätöksistä

Alueellisen ympäristökeskuksen on toimitettava tiedoksi luonnonsuojelulain 30 tai 47 §:n nojalla tekemänsä päätös metsäkeskukselle, kunnalle ja maakunnan liitolle.

Päätöksestä on tehtävä merkintä kiinteistörekisteriin.

12 §

Alueellisen ympäristökeskuksen ja metsäkeskuksen yhteistyö

Alueellisen ympäristökeskuksen on oltava yhteistyössä metsäkeskuksen kanssa luonnonsuojelulain 29 § 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettujen luontotyyppien rajauksesta ennen luonnonsuojelulain 30 §:n mukaista päätöstä. Valtion omistamien alueiden osalta ympäristökeskuksen on oltava yhteistyössä myös sen viraston tai laitoksen kanssa, jonka hallinnassa rajattava alue on.

Omistaja
Lähiosoite

POSTITOIMIPAikka JA -NRO

Asia: Yhteistyö arvokkaan luonnon kartoituksessa

Arvoisa maanomistaja,

Yleistä

Helsingin kaupungin ympäristökeskus tekee kesällä 1999 luontoinventoinnin, jonka tavoitteena on löytää arvokkaat kohteet ja turvata niiden ominaispiirteet sekä sovittaa suojelu yhteen alueiden muun käytön kanssa.

Kartoituksen kohteena ovat nykyisen, vuonna 1997 voimaan tulleen, luonnonsuojelulain 29 §:ssä luetellut suojeltavat luontotyypit: 1) luontaisesti syntyneet, merkittävältä osin jaloista lehtipuista koostuvat metsiköt, 2) pähkinäpensaslehdot, 3) tervaleppäkorvet, 4) luonnontilaiset hiekkarannat, 5) merenrantaniityt, 6) puuttomat tai vähäpuustoiset hiekkadyynit, 7) katajakedot, 8) lehdesniityt sekä 9) avointa maisemaa hallitsevat suuret yksittäiset puut ja puuryhmät.

Luonnonsuojelulain perusteella näihin luontotyyppihin kuuluvia luonnontilaisia tai luonnontilaiseen verrattavia alueita ei saa muuttaa niin, että luontotyypin ominaispiirteiden säilyminen kyseisellä alueella vaarantuu. Suojeltavien luontotyyppien rajat määritellään alueellisen ympäristökeskuksen päätöksellä, yhteistyössä maanomistajan ja (metsäisissä kohteissa) metsäkeskuksen kanssa.

Suojelupäätöksen pohjaksi tarvitaan tietoja kohteiden sijainnista ja ominaispiirteistä, joita nyt käynnistetyllä kartoituksella kootaan. Tänä kesänä selvitetään eteläisten, metsäisten luontotyyppien esiintymiä sekä rantojen ja perinneympäristöjen kohteita. Jatkossa kartoitus laajenee koko maahan ja kaikkiin luontotyyppihin. Kartoitus aloitetaan kohteista, joilla olemassa olevien tietojen (mm. kunnan erilaiset luontoselvitykset) perusteella saattaa esiintyä suojeltavaa luontotyyppiä.

Inventoinnit omistamillanne kohteilla

Helsingin Saarella omistamanne Oma tontti -nimisen kiinteistön (000-0-00-0) alueella voi em. tietojen perusteella mahdollisesti sijaita luonnonsuojelulain tarkoittamia luontotyyppejä, luonnontilaisia hiekkarantoja ja merenrantaniittyjä. Tarkoituksemme on kesän 1999 aikana selvittää, vastaako omistamanne kohde luonnonsuojelulain ja asetuksen määritelmiä. Lisäksi pyrimme selvittämään, mitkä mahdollisesti

F:\AHONEN\INVEYHTE.DOC

Osoite
Helsinginkatu 24
00530 HELSINKI

Puhelin
Vaihde (09) 73121

Telefax
(09) 7312 2235

Sähköposti
ymk@ymk.hel.fi

Internet
www.hel.fi/ymk

löytyvän luontotyypin ominaispiirteet ovat ja mitä niiden säilyminen edellyttää.

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksessa hankkeen vastuuhenkilönä on ympäristönsuojelupäällikkö Camilla v. Bonsdorff ja ympäristötarkastaja Tiia Stén. Maastokartoituksia tekee tämän kesän aikana LuK Tuija Ahonen. Maastotutkijan kesän työtavoite on varsin suuri ja työaika eri kohteissa vaihtelee suuresti alueiden koosta ja luonteesta riippuen. Tästä syystä emme valitettavasti vielä osaa kertoa Teidän tilojanne koskevaa tarkempaa kartoitusaikataulua.

Toivomme, että suhtaudutte myönteisesti arvokkaan luonnon kartoittamiseen maillanne. Mikäli haluatte lisätietoja asiasta, pyydämme Teitä ottamaan yhteyttä seuraaviin henkilöihin.

Yhteystietoja

Helsingin kaupungin ympäristökeskus:

Tiia Stén (09) 73 12 2685

Tuija Ahonen (09) 73 12 2679, sähköposti: Tuija.Ahonen@ymk.hel.fi

Halutessanne yleisiä lisätietoja luonnonsuojelulain luontotyyppiasioista, pyydämme Teitä ottamaan yhteyttä seuraaviin henkilöihin:

Uudenmaan ympäristökeskus:

Ylitark. Leena Eerola (09)1488 8338, sähköposti: Leena.Eerola@vyh.fi

Suomen ympäristökeskus:

Tutkija Pilvi Pääkkönen (09) 4030 0730, sähköposti:

Pilvi.Paakkonen@vyh.fi

Internet: <http://www.vyh.fi/luosuo/>

Maastokauden jälkeen syksyllä toimitamme Teille tiedot, jos omistamaltanne tilalta löytyi luonnonsuojelulain tarkoittamia luontotyyppisiä ja missä ne sijaitsevat. Lisäksi kerromme millaisia alueen ominaispiirteet ovat ja mitä niiden suojeleminen edellyttää.

Camilla v. Bonsdorff
Ympäristönsuojelupäällikkö

Tiia Stén
Ympäristötarkastaja

Suomenlinnan rannikkokorykmentti
Komentajakapteeni Pasi Staff
PL 5

00861 HELSINKI

Asia: Lupa luontotyyppi-inventointeihin puolustusvoimien omistamissa saarissa

Helsingin kaupungin ympäristökeskus tekee v. 1997 voimaantulleen luonnonsuojelulain nojalla suojeltavien luontotyyppien maastoinventointia Helsingin saaristossa kesällä 1999.

Pyydämme, että tutkijaryhmämme/tutkijamme saisi nousta maihin mainituille (ks. liitteet) saarille ja tehdä luontotyyppien kartoittamiseen liittyvät maastotyöt: kasvillisuuden ja luonnon ominaispiirteiden tarkastelun potentiaalisilla luontotyyppikohteilla. Valitut kohteet perustuvat Helsingin yliopiston Kasvimuseon tutkijoiden Arto Kurton ja Leena Helynrannan viime vuosina tekemiin Helsingin alueen kasvillisuuskartoituksiin.

Tutkimusryhmällä on käytössään pe 2.7.1999 Uudenmaan ympäristökeskuksen nimellä varustettu vene "Fucus". Kello 9.00 rantautuisimme Melkkiin. Saarelta poistumisajankohtaa on vaikea määritellä, koska emme etukäteen tiedä kartoitettavien kohteiden (ks. liite 2) työläyttä. Kohteet ovat luonnontilaisia hiekkarantoja ja merenrantaniittyjä. Työ voi viedä koko päivän. Mukanamme on GPS-laite, jolla rajaamme luontotyyppin kartalle, jos kohde vastaa luonnonarvojensa puolesta luonnonsuojeluasetuksen määritelmää. Jos mahdollista, ottaisimme myös valokuvia kohteen luontoarvoista.

Ryhmämme koostuu seuraavista henkilöistä:

Ylitarkastaja Leena Eerola/Uudenmaan ympäristökeskus
Tutkija Pilvi Pääkkönen/Suomen ympäristökeskus
Ympäristötarkastaja Tiia Stén/Helsingin ympäristökeskus
Maastoinventoija Tuija Ahonen/Helsingin ympäristökeskus
Veneen kuljettaja Pertti Palanne

Muina aikoina välillä 28.6.-29.8. 1999 maastoinventoija, LuK Tuija Ahonen (puh: 09-7312 2679, fax: 09-7312 2675) tutkii saaria yksin ja tarvitsisi myös kuljetuksen kohteisiin (ks. liitteet 1 ja 3), joissa on aiempiin tutkimuksiin perustuen potentiaalisia luonnonsuojelulain

F:\AHONENKIRJPUOL.DOC

Osoite
Helsinginkatu 24
00530 HELSINKI

Puhelin
Vaihe (09) 73121

Telefax
(09) 7312 2235

Sähköposti
ymk@ymk.hel.fi

Internet
www.hel.fi/ymk

tarkoittamia luontotyyppejä. Rantautumismahdollisuus joillekin kohteille riippuu paljon säästä, joten toivoisimme mahdollisuutta ilmoittaa tarkemmasta ajasta myöhemmin tavalla, joka sopii Teille parhaiten. Jos näistä muista kohteista jokin vastaa luonnonsuojeluasetuksen määritelmää, joutuisimme tekemään kohteelle uusintakäynnin tarkan rajaamisen takia. Voisimme myöhemmin ilmoittaa ne paikat, joissa uusintakäynti on tarpeen ja sopia uusintakäyntien ajankohdasta.

Kunnioittaen

Antti Pönkä
vs. Ympäristöjohtaja
puh (09) 7312 2710
fax (09) 7312 2705

Camilla v. Bonsdorff
Ympäristönsuojelupäällikkö
puh (09) 7312 2680
fax (09) 7312 2675

Liitteet

1. saaret ja aikataulu
2. kartta Melkin saaresta
3. kartta kaikista saarista
4. ote luonnonsuojelulaista ja -asetuksesta

Santahaminan Komendantin toimisto
PL 6

00861 HELSINKI

Asia: Lupa luontotyyppi-inventointeihin Santahaminan saarissa

Helsingin kaupungin ympäristökeskus tekee v. 1997 voimaantulleen luonnonsuojelulain nojalla suojeltavien luontotyyppien maastoinventointia Helsingin saaristossa kesällä 1999.

Pyydämme, että tutkijamme saisi nousta maihin Hernesaareen, Nuottasaareen ja Santahaminan Radioniemen pohjoispuolella sijatsevalle luodolle (ks. liite) viikon 28 aikana ja tehdä luontotyyppien kartoittamiseen liittyvät maastotyöt: kasvillisuuden ja luonnon ominaispiirteiden tarkastelun potentiaalisilla luontotyyppikohteilla. Valitut kohteet perustuvat Helsingin yliopiston Kasvimuseon tutkijoiden Arto Kurton ja Leena Helynrannan viime vuosina tekemiin Helsingin alueen kasvillisuuskartoituksiin.

Kohteet ovat luonnontilaisia hiekkarantoja ja merenrantaniittyjä. Työ voi kestää muutamasta tunnista pariin päivään riippuen kohteiden koosta ja tyypistä. Jos mahdollista, ottaisimme myös valokuvia kohteen luontoarvoista.

Välillä 28.6.-29.8. 1999 maastoinventoija LuK Tuija Ahonen, (puh: 09-7312 2679, fax: 09-7312 2675) tutkii saaria yksin ja tarvitsisi myös, jos mahdollista, kuljetuksen kohteisiin. Jos näistä kohteista jokin vastaa luonnonsuojeluasetuksen määritelmää, joutuisimme tekemään kohteelle uusintakäynnin tarkan rajaamisen takia. Voisimme myöhemmin ilmoittaa ne paikat, joissa uusintakäynti on tarpeen ja sopia uusintakäyntien ajankohdasta.

Kunnioittaen

Antti Pönkä
vs. Ympäristöjohtaja
puh (09) 7312 2710
fax (09) 7312 2705

Camilla v. Bonsdorff
Ympäristönsuojelupäällikkö
puh (09) 7312 2680
fax (09) 7312 2675

Liitteet Potentiaaliset luonnonsuojelulakikohteet

F:\AHONENKIRJSANT.DOC

Osoite
Helsinginkatu 24
00530 HELSINKI

Puhelin
Vaihe (09) 73121

Telefax
(09) 7312 2235

Sähköposti
ymk@ymk.hel.fi

Internet
www.hel.fi/ymk

Liite 6

Tietolähteet ja oheislukemista:

- Helsingin ulko- ja välisaariston ekologinen kestävyys, osa I - yleisosa 1987. Tuuli Heinonen, Paula Kling, Timo Permanto (toim.) Helsingin kaupungin ympäristönsuojelulautakunta julkaisu 1/87
- Helsingin ulko- ja välisaariston ekologinen kestävyys, osa II - saarikortisto 1987. Tuuli Heinonen, Paula Kling, Timo Permanto (toim.) Helsingin kaupungin ympäristönsuojelulautakunta julkaisu 1/87
- Helsingin sisäsaariston ekologinen kestävyys 1991. Tuuli Kivi, Timo Permanto (toim.) Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisu 1991:3, Helsingin ympäristökeskuksen julkaisu 3/1991
- Helsingin sisäsaariston ekologinen kestävyys, osa III - saarikortisto 1991. Tuuli Kivi, Paula Kling, Timo Permanto (toim.) Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisu 1991:4, Helsingin ympäristökeskuksen julkaisu 2/1991
- Hosiaisuus V. 1983. Biologinen tutkimus Helsingin ranta-alueet s. 38 - 43
- Hosiaisuus V. 1985. Pääkaupunkiseudun suoluonto ja sen suojeleminen. Pääkaupunkiseudun julkaisusarja B 1985:9. Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta YTV-SAD.
- Kurtto A. Muistiinpanot Helsingin kasviota varten (Helsingin arvokkaat luonnonalueet)
- Kurtto A. 1999. Helsingin uhanalaiset ja muut erityisen huomionarvoiset putkilokasvit (moniste)
- Kurtto A. & Helynranta L. 1998. Helsingin kasvit - kukkivilta kiviltä metsän syliin, 400s.
- Nieminen, S. 1995. Helsingin merenrantaniittyjen kasvillisuus ja sen suhde maaston kuluneisuuteen. Pro gradu-työ.
- Pääkkönen, P. & Alanen, A. 1999: Luontotyyppien maastoinventointiohje (monisteluonnos)
- Retkeilykasvio 1998. Leena Hämet-Ahti, Juha Suominen, Tauno Ulvinen ja Pertti Uotila (toim.) 656s.
- Vähä-Piikkiö, I. 1986. Biologinen tutkimus arvokkaat luonnonalueet Helsingissä rajausten tarkistus. Helsingin kaupunki Kaupunkisuunnitteluvirasto, julkaisu YB:9/86.

(NYK. HARKKANEN)

Maastokäynnit v. 1998 fil. yo. Kati Pekkala ja v. 1999 LuK Tuija Ahonen, paitsi 2.7. ja 12.7. 1999, jolloin mukana oli myös ylitarkastaja Leena Eerola UYK:sta

Luonnonsuojelulain mukaiset kohteet vahvistettiin kahtena maastopäivänä v. 1998. 13.8. mukana olivat SYKEstä Aulikki Alanen ja Pilvi Pääkkönen, Uudenmaan ympäristökeskuksesta (UYK) Leena Eerola ja Susanna Männynoksa, Helsingin kaupungin rakennusvirastosta (HKR) Vesa Koskikallio ja Helsingin ympäristökeskuksesta Seija Malinen, 8.9. olivat mukana Pilvi Pääkkönen SYKEstä, Leena Eerola ja Susanna Männynoksa UYK:sta sekä Tiia Stén Helsingin ympäristökeskuksesta. Maastokäynneillä tarkistettiin lisäksi kohteiden rajausta. Rajausten muuttaminen on vaikuttanut kohteiden kasvillisuuskuvausten ja lajilistojen paikkansapitävyyteen.

1999 luonnonsuojelulain mukaiset kohteet vahvistettiin neljänä maastopäivänä.

23.8. mukana oli UYK:n Leena Eerola,

25.8. UYK:n Leena Eerola ja Helsingin ympäristökeskuksen Camilla v. Bonsdorff,

1.9. UYK:n Leena Eerola sekä Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen Tiia Stén ja

8.9. UYK:n Leena Eerola, SYKE:n Pilvi Pääkkönen sekä Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen Tiia Stén.

Maastossa käytiin vielä viides kerta 7.10.1999, jolloin mukana oli UYK:n Leena Eerola. Tällöin tarkistettiin v. 1998 Viikissä inventoitujen pähkinäpensaslehtojen rajausta ja käytiin kesän 1999 kohteista muutamalla uudelleen.

Vahvistuskäynneillä haluttiin tarkistaa luontotyypeiksi määriteltävien alueiden arvotuskriteerejä.

LUONTOTYYPPEJÄ KOSKEVA TIEDOTUS- JA KESKUSTELULAISUUS

Aika: 14.10.1999 klo 14 - 15.45

Paikka: Akvaario

Läsnä: Leena Eerola, Uudenmaan ympäristökeskus
Jussi Vuorinen, Kaupunkisuunnitteluvirasto
Antti Salaterä, Liikuntavirasto
Juhani Nortomaa, Rakennusvalvontavirasto
Petteri Sipilä, Kiinteistövirasto kmo
Juha Komsu, Helsingin Satama
Kalevi Vanhanen, Kiinteistövirasto
Matti Rytkölä, Kv to
Ari Rautanen, Kaupunginkanslia
Inkeri Vähä-Piikkiö, Tietokeskus
Seppo Kannelsuo, Liikuntavirasto
Matti Eronen, Kaupunkisuunnitteluvirasto
Pekka Kansanen, Ympäristökeskus
Camilla v. Bonsdorff, -"-
Seija Malinen, -"-
Kaarina Heikkonen -"-
Ilkka Rinne -"-
Tuija Ahonen -"-
Pirkko Pulkkinen -"-

HELSINGIN KAUPUNGIN YMPÄRISTÖKESKUKSEN MONISTEITA 1998

1. **Taurian puiston luontopolku Pietarin ympäristöviikolla 1997.** Matti Nieminen, Jarmo Laine
2. **Helsingin kaupungin valmiussuunnitelma koskien liikenteen typpipäästöistä aiheutuvia vakavia ilmansaastetilanteita.** Rauno Tolonen ja Olavi Lyly
3. **Kivihiilivoimalaitosten palamisjätteiden sijaintikartoitus Helsingin alueella.** Mika Ruotsalainen
4. **Maaperää liikaavien riskikohteiden kartoitus. Laitosten osoitteita vuosilta 1946 - 1979.** Virpi Salo
5. **Kemiallisen pesulatoiminnan vaikutus maaperään Helsingin Kunnalliskodintieellä. Esiselvitys.** Reetta Pyrylä
6. **Purojen ja puronvarsien merkitys ekokäytävänä Helsingissä.** Jere Malinen
7. **Selvitys ympäristökeskuksen sisäisen viestinnän nykytilasta.** Marika Kallio
8. **Helsingin itäisen merialueen kalliorantojen uposkasvillisuus vuonna 1997 - Vertailu vuosiin 1984, 1988 ja 1993.** Sini-Pilvi Saarnio
9. **Uuniruokien, keittojen ja kastikkeiden suolapitoisuus - analysoidun ja laskennallisen pitoisuuden vertailua.** Virve Raussi ja Ingrid Aminoff

HELSINGIN KAUPUNGIN YMPÄRISTÖKESKUKSEN MONISTEITA 1999

1. **Helsingin kaupungin ympäristönsuojelun tavoite- ja toimenpideohjelma 1994 - 1998. Seurantaraportti 1998.** Camilla v. Bonsdorff, Pirkko Pulkkinen, Rauno Tolonen, Mona Arnold, Hannu Arovaara, Eeva Pitkänen, Markku Viinikka, Ilkka Viitasalo, Seija Malinen, Kaisa Pajanen, Kari Silfverberg ja Sari Kettunen
2. **Helsingin seudun merialueen tarkkailu automaattisin ja perinteisin menetelmin vuonna 1998.** Katja Pellikka ja Hilikka Viljamaa
3. **Toimintasuunnitelma akuuttien katupölyhaittojen torjumiseksi.** Rauno Tolonen, Timo Paavilainen ja Mona Arnold
4. **Vuoden 1999 tutkimusohjelma.** Irene Rissanen (toim.)
5. **Helsingin ja Espoon merialueiden velvoitetarkkailu vuonna 1998.** Lauri Pesonen (toim.)
6. **Grillaukseen käytettävien makkaroiden koostumus ja laatu.** Ingrid Aminoff, Antti Pönkä, Aimo Kuhmonen, Pirjo Tikkanen ja Seppo Ahonen
7. **Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuohjeet.** Irene Rissanen
8. **Opas ympäristötilinpäätöksestä hallintokunnille.** Janne Rönkkö
9. **Boreaaliset metsäluhdat ja puustoiset suot Mustavuoren - Porvarinlahden - Labbackan - Kasabergetin alueella. Lausunto.** Arto Kurto ja Leena Helynranta
10. **Pakattujen mehujen A-, C- ja E-vitamiinipitoisuudet.** Timo Vartiala ja Pirjo Tikkanen

HELSINGIN KAUPUNGIN YMPÄRISTÖKESKUKSEN MONISTEITA 2000

1. **Operational Plan for the Prevention of Acute Street Dust Problems. (Translation of Paper 3/99).** Rauno Tolonen, Timo Paavilainen and Mona Arnold
2. **Östersundomin lintulahtien kasvillisuuskarttoitus.** Jarmo Honkanen
3. **Östersundomin lintulahtien kasvillisuuskarttoitus. Pysyvät seuranta-alat.** Jarmo Honkanen
4. **Vuoden 2000 tutkimusohjelma.** Irene Rissanen (toim.)
5. **Helsingin ja Espoon merialueiden velvoitetarkkailu vuonna 1999.** Lauri Pesonen (toim.)
6. **Ympäristökasvatuksen vaikuttavuus. Tutkimusselvityksiä.** Riitta Wahlström
7. **Luonnonsuojelulain suojellut luontotyypit Helsingissä.** Tuija Ahonen ja Kati Markkanen